

**T.C.
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR ANABİLİM DALI**

**TÜRK SPOR TAHKİM MAHKEMESİ KURULMASI
MODEL ÖNERİSİ**

TOLGA HANAYOĞLU

DOKTORA TEZİ

Danışman: Prof. Dr. Mehmet GÜÇLÜ

MAYIS – 2025

YOZGAT

T.C.
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR ANABİLİM DALI

TÜRK SPOR TAHKİM MAHKEMESİ KURULMASI
MODEL ÖNERİSİ

TOLGA HANAYOĞLU

DOKTORA TEZİ

Danışman: Prof. Dr. Mehmet GÜÇLÜ

MAYIS – 2025

YOZGAT

YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
LİSANSÜSTÜ TEZ ONAY FORMU

T.C.

YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Enstitümüzün Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Doktora Programı öğrencisi Tolga HANAYOĞLU' nun hazırladığı “**Türk Spor Tahkim Mahkemesi Kurulması Model Önerisi**” başlıklı tezi ile ilgili tez savunma sınavı, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri gereğince 14/05/2025 Çarşamba günü saat 11:00'da yapılmış, tezin onayına oy birliği ile karar verilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Suat KARAKÜÇÜK

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Mehmet GÜÇLÜ

(Danışman)

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Beyza Merve AKGÜL

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Fatih YENEL

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Çağdaş CAZ

ONAY:

Bu tezin kabulü, Enstitü Yönetim Kurulu'nun/...../..... tarih ve sayılı Enstitü Yönetim Kurulu Kararı ile onaylanmıştır.

...../...../.....

Prof. Dr. Ümit BUDAK

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Müdürü

TEZ BEYANI

Tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, tezin içerdığı yenilik ve sonuçların başka bir yerden alınmadığını, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan eder, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Tolga HANAYOĞLU

14/05/2025

ÖN SÖZ

Spor hukuku, günümüzde hem spor dünyasında yaşanan güncel gelişmeler hem de hukukun dinamizmiyle paralel olarak giderek daha fazla önem kazanan ve popülerliği artan bir alan haline gelmiştir. Özellikle sporun profesyonelleşmesiyle birlikte doğan hukuki ihtilaflar, bu alanda uzmanlaşmış kişilere olan gereksinimi artırmıştır. Bu çerçevede hem sporun içinden gelen hem de hukuki donanıma sahip bireylerin spor hukuku alanına yönelmesi, disiplinler arası bir bakış açısının gelişmesine ve akademik birikimin zenginleşmesine ciddi katkılar sağlamaktadır.

Doktora test çalışmama başlama sürecimde, spor hukuku konusundaki öncü fikirleriyle beni yönlendiren, bu alandaki çalışmalarıyla ilham kaynağı olan Av. Hüseyin Alpay KÖSE'ye özel olarak teşekkür ederim. Tezimin şekillenmesinde ve akademik rehberliğinde büyük katkıları olan, sabırla yol gösteren değerli danışmanım Prof. Dr. Mehmet GÜÇLÜ'ye en içten şükranlarımı sunarım. Bununla birlikte, bilimsel birikimleriyle katkı sağlayan kıymetli hocalarım Prof. Dr. Suat KARAKÜÇÜK'e ve Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Fatih YENEL'e teşekkür ederim. Spor hukuku alanında Türkiye'de öncü ve duayen bir isim olan Prof. Dr. Kadir GÜRTEN'e minnettar olduğumu belirtmek isterim. Ayrıca, hukuk fakültesi eğitimi süresince vizyonumu genişletmemde ve spor hukukuna olan akademik ilgimin pekişmesinde büyük rol oynayan kıymetli hocam Av. Dr. Metin BAYKAN'a gönülden teşekkür ederim.

Akademik çalışmalarım boyunca her daim yanımda olan, sabrıyla ve desteğiyle bana güç veren değerli eşim Büşra HANAYOĞLU'na şükran borçluyum. Tez sürecimin ortasında dünyaya gelen ve bana hayatın en güzel hediyesi olan sevgili oğlum Teoman HANAYOĞLU'na da varlığıyla motivasyon kaynağı olduğu için teşekkür ederim.

Bu tez, yalnızca akademik bir çabanın değil; aynı zamanda bilgi, emek, sabır ve sevgiyle yürütülen bir yolculuğun ürünüdür.

Tolga HANAYOĞLU

14/05/2025

ÖZET

DOKTORA TEZİ

TÜRK SPOR TAHKİM MAHKEMESİ KURULMASI MODEL ÖNERİSİ

TOLGA HANAYOĞLU

YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR ANABİLİM DALI

TEZ DANIŞMANI: PROF. DR. MEHMET GÜÇLÜ

Sporun kendine özgü yapısı gereği, sportif uyuşmazlıkların çözümünde devlet yargı organları yerine alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinden biri olan tahkim mekanizması benimsenmiştir. Türk spor hukukunda, tahkim sistemi ikili bir yapı arz etmekte olup futbol ve diğer branşlar ayrımına dayanmaktadır. Türkiye'de, Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) bünyesindeki Tahkim Kurulu ile Gençlik ve Spor Bakanlığı (GSB) bünyesindeki Tahkim Kurulu anayasal düzenlemeler çerçevesinde kesin karar yetkisine sahiptir. Ancak bu ikili yapı, ulusal ve uluslararası düzeyde bazı sorunlara yol açmakta olup, uluslararası örnekler dikkate alınarak tek bir çatı altında birleştirilebileceği değerlendirilmektedir. Mevcut çalışma kapsamında, Türkiye'deki mevcut spor tahkim kurullarının yapısı incelenmiş ve TFF Tahkim Kurulu ile GSB Tahkim Kurulu'nun birleştirilerek, Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) modeli temelinde "Türk Spor Tahkim Mahkemesi'nin oluşturulmasına yönelik bir model önerisi geliştirilmiştir. Çalışma, nitel araştırma yöntemi çerçevesinde gerçekleştirilmiş olup, amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenen spor hukuku alanında uzman akademisyenler ve hukukçular ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak yapılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, spor hukuk uyuşmazlıklarının uluslararası tahkim mercileri veya Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne taşınmadan önce iç hukukta etkin bir yargılama mekanizmasının oluşturulmasının gerekliliği ortaya konulmuştur. Önerilen Türk Spor Tahkim Mahkemesi modelinde, kararların Yargıtay denetimine tabi olması ve Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru yolunun açık tutulması önerilmektedir. Sonuç olarak, Türkiye'de mevcut ikili tahkim sisteminin revize edilmesi gerektiği tespit edilmiş ve uluslararası spor tahkim mahkemeleri örnek alınarak yeni bir "Türk Spor Tahkim Mahkemesi" modelinin oluşturulması önerilmiştir.

2025, xi + 88 Sayfa

Anahtar Kelimeler: Tahkim, Spor Hukuku, Uyuşmazlık, Futbol, Hukuk

ABSTRACT

DOCTORATE THESIS

MODEL PROPOSAL FOR THE ESTABLISHMENT OF A TURKISH SPORTS ARBITRATION COURT

TOLGA HANAYOĞLU

YOZGAT BOZOK UNIVERSITY

SCHOOL of GRADUATE STUDIES

DEPARTMENT OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

SUPERVISOR: PROF. DR. MEHMET GÜÇLÜ

Due to the unique structure of sports, arbitration mechanism, which is one of the alternative dispute resolution methods, has been adopted instead of state judicial bodies in the resolution of sports disputes. In Turkish sports law, the arbitration system has a dual structure and is based on the distinction between football and other branches. In Turkey, the Arbitration Board under the Turkish Football Federation and the Arbitration Board under the Ministry of Youth and Sports have the authority to make final decisions within the framework of constitutional regulations. However, this dual structure causes some problems at national and international level, and it is considered that it can be unified under a single roof by taking international examples into consideration. Within the scope of this study, the structure of the existing sports arbitration boards in Turkey has been analysed and a model proposal has been developed for the establishment of a ‘Turkish Court of Arbitration for Sport’ based on the International Court of Arbitration for Sport model by merging the TFF Arbitration Board and the GSB Arbitration Board. The study was carried out within the framework of qualitative research method and was conducted using a semi-structured interview form with academics and lawyers who are experts in the field of sports law determined by using the purposive sampling method. The data obtained were analysed by content analysis method. As a result of the research, the necessity of establishing an effective judicial mechanism in domestic law before sports law disputes are brought to international arbitration authorities or the European Court of Human Rights has been revealed. In the proposed model of the Turkish Court of Arbitration for Sport, it is suggested that the decisions should be subject to the Supreme Court of Cassation and the individual application to the Constitutional Court should be kept open. In conclusion, it has been determined that the current bilateral arbitration system in Turkey needs to be revised and a new ‘Turkish Court of Arbitration for Sport’ model has been proposed by taking international sports arbitration courts as an example.

2025, xi + 88 Pages

Keywords: Arbitration, Sports Law, Dispute, Football, Law

İÇİNDEKİLER

Sayfa

LİSANSÜSTÜ TEZ ONAY FORMU	ii
TEZ BEYANI	iii
ÖN SÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	x
KISALTMALAR LİSTESİ	xi
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu / Konunun Tanımı	3
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Varsayımlar / Sayıtlar / Araştırma Soruları	7
1.4.1. Varsayımlar / Sayıtlar	7
1.4.2. Araştırma Soruları	8
1.5. Sınırlılıklar	8
1.6. Kavramsal Sınırlılıklar	8
1.7. Yöntemsel Sınırlılıklar	9
2. GENEL BİLGİLER	10
2.1. Tahkim	10
2.1.1. Zorunlu Tahkim – İhtiyari Tahkim	12
2.1.2. Ulusal Tahkim – Uluslararası Tahkim	13
2.1.3. Ad Hoc Tahkim – Kurumsal Tahkim	14
2.2. Sporda Tahkim	14

2.3. Sporda Tahkimin Tarihsel Gelişimi	16
2.4. Spor Tahkim Mahkemesi (CAS).....	18
2.5. Türkiye’de Spor Tahkimi	20
2.6. TFF Tahkim Kurulu	21
2.7. Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu	23
2.8. Sporda Tahkimin Geleceği.....	23
2.9. AİHM Türkiye Kararları	25
2.9.1. Ali Rıza Ve Diğerleri/Türkiye Davası (22 Haziran 2020)	25
2.9.2. Naki ve Amed Sportif Faaliyetler Kulübü Derneği / Türkiye Davası (18 Mayıs 2021).....	27
2.9.3. İbrahim Tokmak / Türkiye Davası (18 Mayıs 2021).....	29
2.9.4. Sedat Doğan / Türkiye Davası (18 Mayıs 2021)	31
2.9.5. Ekşioğlu ve Mosturoğlu / Türkiye Davası (15 Haziran 2021)	32
2.9.6. A.M. / Türkiye Davası (19 Ekim 2021)	33
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	36
3.1. Geçerlilik ve Güvenirlilik.....	39
4. BULGULAR VE TARTIŞMA	42
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	56
5.1. 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu ile Getirilen Değişiklikler	72
5.2. Model Önerisi.....	74
5.2.1. Türk Spor Tahkim Mahkemesi Model Önerisi: CAS Benzeri Bir Yapının Türkiye'ye Uygulanması.....	74
5.2.2. Mevcut Spor Yargısı ve Merkezi Tahkim İhtiyacı	74
5.2.3. Federasyonların İlk Derece Hukuk Kurulları ve Düzenlemeler	75
5.2.4. Türk Spor Tahkim Mahkemesi’nin (TSTM) Temel Özellikleri.....	75
5.2.5. Hakem ve Arabulucu Listelerinin Oluşturulması.....	76

5.2.6. Türk Spor Tahkim Mahkemesi’nin Kanuni Temelleri	76
5.2.7. TSTM Kararlarının Yargı Denetimi	76
5.2.8. Daire Sistemi ile İş Bölümü	77
5.3. Sonuç	78
5.4. Öneriler	80
5.4.1. Gelecek Araştırmalar İçin Öneriler	81
6. KAYNAKLAR	83
7. EKLER	87
Ek - 1. Etik Komisyon Formu	87
Ek - 2. Görüşme Soruları	88

TABLÖLAR LİSTESİ

<u>Tablo</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 3.1. Katılımcılara ait bilgiler	38
Tablo 4.1. Araştırmaya ait temalar ve alt temalar	42
Tablo 4.2. Tahkim kurullarının bağımsızlık ve tarafsızlık ilkesi temasına ilişkin bulgular	43
Tablo 4.3. İki farklı tahkim kurulu yapısının değerlendirilmesi temasına ilişkin bulgular	45
Tablo 4.4. Uluslararası Spor Tahkimi (CAS) yapısının değerlendirilmesi temasına ilişkin bulgular	47
Tablo 4.5. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Türkiye kararı ve yapısal reform gereksinimi temasına ilişkin bulgular	50
Tablo 4.6. Türk Spor Tahkim Mahkemesi modeli üzerine görüşler temasına ilişkin bulgular	52
Tablo 5.1. Model Önerisi Tablosu	79

KISALTMALAR LİSTESİ

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklamalar
AAA	: Amerikan Tahkim Derneği
AFDK	: Amatör Futbol Disiplin Kurulu
AİHM	: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AİHS	: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
BAT	: Basketbol Tahkim Mahkemesi
CAS	: Spor Tahkim Mahkemesi
FIBA	: Uluslararası Basketbol Federasyonu
GSB	: Gençlik ve Spor Bakanlığı
GSBTK	: Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu
ISTAC	: İstanbul Tahkim Merkezi
ICAS	: Uluslararası Spor Tahkim Konseyi
IOC	: Uluslararası Olimpiyat Komitesi
PFDK	: Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu
QSAF	: Katar Spor Tahkim Kurumu
SGM	: Spor Genel Müdürlüğü
TFF	: Türkiye Futbol Federasyonu
TFFTK	: Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu
TMOK	: Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi
TSTM	: Türk Spor Tahkim Mahkemesi
TSTMK	: Türk Spor Tahkim Mahkemesi Komisyonu
UÇK	: Uyuşmazlık Çözüm Kurulu

1. GİRİŞ

Günümüzde spor, küresel ölçekte milyonlarca insanı etkileyen ve birçok ekonomik, sosyal ve hukuksal boyutları olan önemli bir faaliyettir. Spor etkinlikleri, bireylerin fiziksel sağlıklarını korumalarının yanı sıra rekabetçi ruhu teşvik etmesi ve toplumsal bağları güçlendirmesi bakımından da kritik bir rol oynamaktadır. Ancak, sporun bu geniş etkileri ve çeşitli bileşenleri, beraberinde çeşitli hukuki konuları da getirmektedir. Spor hukuku, bu bağlamda ortaya çıkan karmaşık hukuki sorunları ele alır ve sporun yönetimini, organizasyonunu, sporcuların haklarını, doping gibi etik meseleleri, taraflar arası anlaşmazlıkları ve uluslararası düzeyde düzenlemeleri içeren geniş bir yelpazeyi kapsar. Bu tez çalışması, spor hukukunun temel kavramlarını, geçmişten günümüze gelişimini ve günümüz spor dünyasında karşılaşılan önemli hukuki meseleleri inceleyerek, spor hukukunun evrimini ve etkilerini derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, ulusal ve uluslararası düzeydeki hukuki düzenlemelerin spor pratiği üzerindeki etkilerini ve spor hukukunun gelecekteki yönelimlerini tartışmayı hedeflemektedir.

Hukuk, devlet tarafından uygulanan ve toplum hayatını düzenleyen kurallar bütünüdür, adaletin sağlanmasına yöneliktir. Bu kurallar normlardan oluşur ve hukuk, sadece bir davranış planı veya öneri değil, zorunlu bir düzenlemedir. Hukuk normları, toplumsal yaşamı düzenler ve belirli bir kimlik kazandırır. Hukukun emredici niteliği vardır, zaman içinde sosyolojik, ekonomik, psikolojik, kültürel ve tarihsel değişimlere göre şekillenir. Bu değişimler, yeni hukuk alanlarının ortaya çıkmasına yol açabilir. Sporun dünya genelinde ve ülkemizde yarattığı olumlu ve olumsuz etkiler, ekonomik değerler ve ortaya çıkan kurumlar ve anlaşmazlıklar, batı ülkelerinde spor hukukunun önemli bir disiplin olarak gelişmesine neden olmuştur. Bu gelişim, spor hukukuyla ilgili araştırma merkezlerinin ve enstitülerin kurulmasıyla sonuçlanmıştır (Spor Şurası, 2008).

Spor hukuku, kapsamı itibarıyla dar veya geniş anlamda ele alınabilir. Dar anlamda spor hukuku, sportif faaliyetlerin düzenlenmesini, spor organizasyonlarının işleyişini ve spor müsabakalarının belirli kurallar çerçevesinde kurumsallaştırılmasını sağlayan normatif düzenlemeleri ifade eder. Bu bağlamda, spor hukukunun temelini sporun kendine özgü yapısından doğan kurallar ve uygulamalar oluşturur. Geniş anlamda ise spor hukuku; spor faaliyetlerinden kaynaklanan toplumsal, hukuksal ve ekonomik ilişkileri düzenleyen, bu ilişkilerde yer alan gerçek ve tüzel kişilerin hak, yükümlülük ve sorumluluklarını

belirleyen bir hukuk dalı olarak tanımlanabilir. Bu yönüyle spor hukuku, yalnızca sportif rekabetin düzenlenmesiyle sınırlı kalmayıp, sporcuların ve antrenörlerin çalışma koşullarını, sosyal güvenlik haklarını, spor kulüpleri ile federasyonların hukuki statülerini ve bu kuruluşların karşılıklı ilişkilerini de kapsamına alır. Ayrıca spor hukuku; sporcuların bireysel hak ve yükümlülüklerini, spor kuruluşlarının örgütlenme biçimlerini, spor yöneticilerinin sorumluluklarını ve etik ilkeler çerçevesinde şekillenen "fair play" anlayışını da içerir. Spor hukukuna özgü yargı mekanizmaları ile spor alanında ortaya çıkan hukuki uyuşmazlıkların çözümü amaçlanır. Bu bağlamda tahkim kurulları ve diğer alternatif uyuşmazlık çözüm yolları önemli bir yer tutar. Geniş perspektiften bakıldığında, bireylerin spor yapma hakkı, sporcu sağlığı ve güvenliği, profesyonel sporcuların iş hukuku statüleri gibi konular da spor hukukunun kapsamı içerisinde değerlendirilir. Aynı zamanda, spor bilimleri alanında yürütülen akademik araştırmalar ile hukuki normlar arasındaki etkileşim de spor hukukunun gelişimine katkı sağlar. Spor faaliyetlerinden doğan hukuki uyuşmazlıkların çözümüne yönelik yaklaşımlar, hem ulusal hem de uluslararası düzeyde spor hukukunun gelişimini şekillendiren temel unsurlar arasında yer almaktadır (Gerçeker, 2023).

Spor hukuku, sporla ilgili hukuki meseleleri ele alan bir hukuk dalıdır. Bu hukuk dalının diğer hukuk dallarıyla olan ilişkisi incelendiğinde, neredeyse tüm hukuk dalları ile bağlantılı olduğu görülmektedir. Spor hukuku hem özel hukuk hem de kamu hukuku ile ilgili meseleleri kapsamakta olup, bu yönüyle karma bir hukuk dalı olarak nitelendirilmektedir. Spor hukuku, devletlerden bağımsız ve özerk bir yapıya sahiptir. Bu özerklik, sporda ulusal ve uluslararası organizasyonların ve kurumların oluşumunu teşvik etmiştir. Spor hukukunun kaynaklarını, spor mevzuatı oluşturmaktadır. Ancak spor mevzuatının tek bir çatı altında toplanması mümkün olmamakta, bunun yerine dağınık bir yapıda bulunmaktadır. Bu durum, spor hukuku alanında çalışan hukukçuların mevzuatı takip etmesini ve yorumlamasını daha da karmaşık hale getirmektedir. Spor hukuku, sporcuların haklarının korunması, spor organizasyonlarının düzenlenmesi ve sporla ilgili uyuşmazlıkların çözümü gibi çeşitli konuları kapsamaktadır. Bu nedenle, spor hukuku, spor dünyasında önemli bir rol oynamaktadır (Orhan ve Özkurt, 2023).

Spor hukuku, kendi özel yapısıyla ulusal ve uluslararası hukukun genel ilkeleriyle açıklanamayan bir alandır. Uluslararası hukuk gibi devletler arası ilişkilere dayanmaz; bunun yerine uluslararası federasyonların kendi kuralları ve yargı sistemleriyle yönetilir. Bu durum, spor hukukunu sadece uluslararası bir dal olarak değil, küresel düzeyde özerk

ve bağımsız bir hukuk disiplini olarak tanımlar. Lex sportiva olarak bilinen bu hukuk, uluslararası spor kuruluşlarının iradesiyle belirlenen ve uluslararası spor topluluğunun tüm üyeleri için bağlayıcı olan kuralları içerir. Bu nedenle, lex sportiva küresel spor düzeninde devletlerin etkisinin sınırlı olduğu ve yerel yasaların tek başına geçerli olmadığı bir hukuk türü olarak öne çıkar (Gürten ve Erenel, 2012).

1.1. Problem Durumu / Konunun Tanımı

Spor, modern toplumlarda önemli bir yer tutmakta ve ekonomik, sosyal, kültürel ve politik alanlarda büyük etkiler yaratmaktadır. Sporun bu denli geniş bir alana yayılması, spor faaliyetleri sırasında doğabilecek hukuki ihtilafların çözümünde etkili ve adil mekanizmaların gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, spor hukukunun temel konularından biri olan tahkim, spor uyuşmazlıklarının çözümünde kilit bir rol oynamaktadır.

Uluslararası düzeyde, spor tahkimine yönelik en tanınmış yapı, İsviçre merkezli Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi'dir (CAS). CAS, spor uyuşmazlıklarının bağımsız ve tarafsız bir şekilde çözülmesini sağlamak ve spor dünyasında geniş bir kabul görmektedir. Ancak, her ülkenin kendi yasal, kültürel ve sosyal dinamikleri, ulusal düzeyde bir spor tahkim mahkemesi kurulmasının gerekliliğini doğurabilir.

Türkiye'de, spor uyuşmazlıklarının çözümünde genellikle genel yargı mercileri, Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu ve Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim kurulu kullanılmaktadır. Bu yapılar, spor uyuşmazlıklarının çözümünde yeterli olamayabilmekte ve dolayısıyla daha uzmanlaşmış ve spor hukuku alanında ihtisaslaşmış bir tahkim mahkemesinin gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu doğrultuda, Türk spor tahkim sisteminin geliştirilmesi ve uluslararası standartlara uygun bir model oluşturulması, bu tezin temel sorun alanını oluşturmaktadır.

Mevcut tez, Türkiye'de spor uyuşmazlıklarının çözümünde etkin, adil ve hızlı bir mekanizma olarak işlev görecektir bir Spor Tahkim Mahkemesi'nin kurulmasına yönelik bir model önerisi sunmayı amaçlamaktadır. Tezin temel amacı, mevcut spor tahkim yapılarının incelenmesi, uluslararası örneklerin değerlendirilmesi ve Türkiye'nin yasal, kültürel ve sosyal dinamiklerine uygun bir modelin geliştirilmesidir.

Literatür taraması kapsamında, mevcut spor tahkim mekanizmaları, özellikle CAS ve diğer ulusal spor tahkim mahkemeleri incelenecektir. Bu incelemelerde, yapıların kuruluş süreçleri, işleyiş mekanizmaları, kararların bağlayıcılığı ve uygulamadaki başarı oranları

ele alınacaktır. Ayrıca, spor hukukunun temel kavramları, tahkim sürecinde kullanılan yöntemler, teknikler ve paradigma değişiklikleri de değerlendirilecektir.

Bu bağlamda, tezin ana odak noktaları şunlardır:

- Mevcut spor tahkim mekanizmalarının analizi ve Türkiye'deki uygulamaların değerlendirilmesi.
- Uluslararası spor tahkim yapılarının incelenmesi ve başarılı uygulama örneklerinin belirlenmesi.
- Türkiye'nin hukuki ve kültürel yapısına uygun bir Spor Tahkim Mahkemesi modelinin geliştirilmesi.
- Önerilen modelin uygulanabilirliği ve sürdürülebilirliği konusunda öneriler sunulması.

Sonuç olarak, bu tez, Türkiye'de spor tahkim sisteminin geliştirilmesine yönelik somut ve uygulanabilir bir model önerisi sunarak, spor hukuku alanında önemli bir katkı sağlamayı hedeflemektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Mevcut araştırmanın temel amacı, Türkiye'de Spor Tahkim Mahkemesi'nin kurulmasına yönelik özgün ve uygulanabilir bir model önerisi geliştirmektir. Bu çerçevede, mevcut spor uyuşmazlıklarının çözümünde karşılaşılan yapısal ve işleyişe dair sorunlar analiz edilecek; bu sorunların giderilmesine yönelik çözüm yolları ile daha etkili ve işlevsel bir tahkim sisteminin nasıl inşa edilebileceği üzerinde durulacaktır.

Araştırma, spor hukukunun evrensel ilkeleri ve uluslararası tahkim uygulamalarından hareketle, Türkiye'ye özgü ihtiyaç ve koşulları gözeterek yenilikçi bir yapının ortaya konulmasını hedeflemektedir. Bu doğrultuda, mevcut spor tahkim mekanizmalarının işleyişine dair değerlendirmeler yapılacak, özellikle adil yargılanma hakkı, kararların tarafsız ve bağımsız şekilde alınması, yargılamanın makul sürede tamamlanması gibi ilkeler ışığında sistemin geliştirilmesine odaklanılacaktır.

Araştırmanın genel amacı ise, Türkiye'de spor uyuşmazlıklarının çözümünde adil, hızlı, bağımsız ve kurumsallaşmış bir tahkim mekanizması oluşturulmasına katkı sağlamaktır. Bu kapsamda önerilecek model, sporcular, kulüpler, federasyonlar ve diğer spor aktörlerinin uyuşmazlıklarını güvenle başvurabilecekleri, bağımsız ve tarafsız bir yargı organı olan "Türk Spor Tahkim Mahkemesi'nin kurumsal yapısına ilişkin temel esasları

içerecektir.

Söz konusu modelin, yalnızca mevcut sorunları gidermekle kalmayıp, uzun vadede Türk spor hukukunun gelişimine ve uluslararası alanda güvenilirliğinin artırılmasına katkıda bulunması amaçlanmaktadır.

Bu genel amacı gerçekleştirebilmek için araştırmanın alt amaçları aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- **Mevcut Durum Analizi:** Türkiye'de spor uyuşmazlıklarının mevcut çözüm yollarını ve bu yolların etkinliğini analiz etmek. Bu kapsamda, spor federasyonlarının disiplin ve tahkim kurullarının işleyişi ve karar alma süreçleri incelenecektir.
- **Uluslararası Uygulamalar:** Uluslararası spor tahkim mahkemelerinin yapısı, işleyişi ve uygulamaları üzerinde durarak, bu mahkemelerin Türk spor hukukuna entegre edilebilecek unsurlarını tespit etmek. Özellikle, Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) gibi örneklerin detaylı incelemesi yapılacaktır.
- **Yasal Çerçeve ve Düzenlemeler:** Türk hukuku çerçevesinde spor tahkiminin yasal altyapısını oluşturmak için gerekli olan düzenlemeleri belirlemek. Bu amaçla, mevcut spor hukuku mevzuatı ile genel tahkim hukuku incelenecek ve spor tahkimine özgü yasal düzenleme önerileri geliştirilecektir.
- **Model Önerisi Geliştirme:** Elde edilen veriler ve analizler ışığında, Türkiye'de uygulanabilir, adil ve etkin bir Spor Tahkim Mahkemesi modeli geliştirmek. Bu modelin yapısı, işleyişi, karar alma süreçleri ve yargılama usulleri ayrıntılı olarak tasarlanacaktır.

Araştırmada hedef, spor hukukunun gelişimine katkıda bulunarak, Türkiye'de spor uyuşmazlıklarının çözümünde daha etkin ve güvenilir bir mekanizma oluşturmak ve bu yolla sporcuların, kulüplerin ve diğer spor paydaşlarının haklarının korunmasını sağlamaktır. Bu doğrultuda, araştırma süresince elde edilecek bulgular ve geliştirilecek model önerisi, Türk spor hukukuna ve spor camiasına önemli katkılar sunmayı hedeflemektedir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Mevcut araştırma, Türkiye'de spor uyuşmazlıklarının çözümünde etkin bir mekanizma oluşturma ihtiyacına yanıt verme açısından büyük bir önem taşımaktadır. Türkiye'de spor hukuku alanında yaşanan uyuşmazlıklar, mevcut yargı süreçlerinin yetersizlikleri ve sporun kendine özgü dinamikleri nedeniyle, özel bir tahkim mekanizması gerektirmektedir. Bu bağlamda, araştırmanın kuramsal ve kavramsal çerçevesi, spor

tahkim mahkemelerinin uluslararası alandaki uygulamaları ve başarıları üzerine kuruludur.

Araştırmanın önemi birkaç farklı boyutta ele alınabilir:

- **Kuramsal Önem:** Mevcut araştırma, spor hukuku literatürüne ve tahkim mekanizmalarına önemli katkılarda bulunacaktır. Türkiye'de spor tahkiminin teorik temelleri üzerine inşa edilen bu çalışma, spor hukukunun gelişimine yönelik yeni bakış açıları sunmaktadır. Uluslararası spor tahkim mahkemeleri, özellikle Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) gibi örneklerin analiz edilmesi, bu kurumların yapı ve işleyişinin Türk spor hukukuna entegrasyonu açısından değerli bilgiler sağlayacaktır. Bu kapsamda, araştırmanın sonuçları, spor hukukunun kuramsal çerçevesinin zenginleştirilmesine ve bu alandaki bilgi boşluğunun doldurulmasına katkıda bulunacaktır.
- **Pratik Önem:** Araştırmanın pratik önemi, Türkiye'de spor uyuşmazlıklarının çözümünde kullanılabilecek işlevsel ve etkin bir tahkim mekanizmasının geliştirilmesidir. Mevcut durumda sporcular, kulüpler ve federasyonlar arasında çıkan uyuşmazlıkların çözümünde karşılaşılan zorluklar, sporun sağlıklı gelişimini engelleyen bir faktördür. Bu çalışma, spor camiasının tüm paydaşlarının güveneabileceği, adil ve hızlı bir çözüm yolu sunarak, spor tahkiminin kurumsallaşmasına katkıda bulunacaktır. Geliştirilecek model, yalnızca yargısal süreçlerin hızlandırılması ve maliyetlerin azaltılması açısından değil, aynı zamanda tarafsız ve bağımsız bir yargı organı oluşturulması açısından da büyük bir öneme sahiptir.
- **Kişisel ve Mesleki Katkılar:** Mevcut araştırma, araştırmacının spor hukuku alanındaki bilgi birikimini ve yetkinliğini artırmasına olanak tanımaktadır. Türkiye'de spor tahkim mahkemesinin kurulmasına yönelik model önerisi, araştırmacının bu alanda uzmanlaşmasına ve mesleki anlamda kendini geliştirmesine önemli katkılar sağlayacaktır. Aynı zamanda, bu çalışma, araştırmacının akademik kariyerine de önemli bir temel oluşturacaktır.
- **Toplumsal Katkılar:** Araştırmanın toplumsal önemi de göz ardı edilmemelidir. Spor, toplumun geniş kesimlerini ilgilendiren ve sosyal yaşamın önemli bir parçası olan bir olgudur. Bu bağlamda, spor uyuşmazlıklarının etkin ve adil bir şekilde çözümlenmesi, sporun toplumsal barışa ve sağlıklı bir yaşam kültürüne katkı sağlaması açısından hayati bir rol oynamaktadır. Türk Spor Tahkim Mahkemesi'nin kurulması, sporun toplumsal işlevini daha etkin bir şekilde yerine getirmesine olanak tanıyacaktır.

Sonuç olarak, mevcut araştırma, Türkiye'de spor tahkim mekanizmasının oluşturulması ve kurumsallaşması yolunda atılacak önemli bir adımı temsil etmektedir. Araştırmının bulguları ve önerileri hem teorik hem de pratik anlamda spor hukukuna ve genel olarak hukuk sistemine değerli katkılar sunacaktır. Mevcut çalışmanın sonuçları, spor camiasında ve toplumda daha geniş bir kabul görerek, sporun sağlıklı bir şekilde gelişimine ve uyuşmazlıkların barışçıl çözümüne katkıda bulunacaktır.

1.4. Varsayımlar / Sayıtlar / Araştırma Soruları

Mevcut araştırmanın amacı doğrultusunda, belirli varsayımlar ve araştırma soruları tanımlanmıştır. Bu bölümde, araştırmanın temel dayanaklarını oluşturan varsayımlar ve bu varsayımlar çerçevesinde geliştirilen araştırma soruları ele alınacaktır. Araştırmanın niteliği gereği, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ve içerik analizi yöntemleri kullanılarak veri toplanmış ve analiz edilmiştir.

1.4.1. Varsayımlar / Sayıtlar

1. **Görüşmelerin Doğruluğu:** Görüşme tekniği ile elde edilen verilerin, katılımcıların samimi ve doğru ifadelerine dayandığı varsayılmaktadır. Katılımcıların spor tahkimi konusundaki deneyim ve görüşlerini dürüst bir şekilde paylaştıkları kabul edilmiştir.
2. **Katılımcıların Bilgi Düzeyi:** Görüşme yapılan katılımcıların, spor hukuku ve tahkim konusunda yeterli bilgi ve deneyime sahip oldukları varsayılmaktadır. Bu, elde edilen verilerin güvenilirliği açısından kritik bir önem taşımaktadır.
3. **Mevcut Hukuki Yapı:** Türkiye'deki mevcut hukuki ve kurumsal yapıların, spor tahkimi konusundaki yasal düzenlemeleri etkilediği ve bu yapılar çerçevesinde bir model geliştirilmesinin mümkün olduğu varsayılmaktadır.
4. **Uluslararası Uygulamaların Geçerliliği:** Uluslararası spor tahkim mahkemelerinin yapıları ve işleyişlerinin, Türk spor hukukuna uyarlanabilir ve uygulanabilir olduğu kabul edilmektedir. Bu varsayım, model önerisinin temelini oluşturmaktadır.

1.4.2. Araştırma Soruları

- **Soru 1:** Türkiye'deki mevcut spor uyuşmazlık çözüm yöntemleri nelerdir ve bu yöntemlerin etkinliği ne düzeydedir?
- **Soru 2:** Uluslararası spor tahkim mahkemelerinin (CAS vb.) yapıları, işleyişleri ve uygulamaları nelerdir ve bu yapıların Türk spor hukukuna uyarlanabilirliği nasıl sağlanabilir?
- **Soru 3:** Türkiye'de spor tahkim mahkemesi kurulması halinde, bu mahkemenin yapısı, işleyişi ve yargılama usulleri nasıl olmalıdır?
- **Soru 4:** Spor tahkim mahkemesi modeli, sporcular, kulüpler ve federasyonlar arasında çıkan uyuşmazlıkların çözümünde nasıl bir rol oynayabilir?
- **Soru 5:** Türk spor camiasının spor tahkim mahkemesi kurulmasına ilişkin görüşleri ve beklentileri nelerdir?

Bu varsayımlar ve araştırma soruları, araştırmanın temel çerçevesini oluşturmakta ve çalışmanın hedeflerine ulaşmasını sağlamaktadır. Bu doğrultuda, araştırma sürecinde elde edilecek bulgular, Türkiye'de spor tahkim mahkemesinin kurulmasına yönelik model önerisinin geliştirilmesine katkıda bulunacaktır.

1.5. Sınırlılıklar

Mevcut tez çalışması, Türk Spor Tahkim Mahkemesi'nin kurulması üzerine bir model önerisi geliştirmeyi amaçlamaktadır. Ancak, her araştırmada olduğu gibi, bu çalışma da belirli sınırlamalara sahiptir. Sınırlamalar, çalışmanın genellenebilirliğini ve sonuçlarının güvenilirliğini etkileyebilecek unsurlar olarak değerlendirilmelidir. Bu nedenle, çalışmamızın kavramsal ve yöntemsel sınırlılıklarını detaylı bir şekilde rapor etmek önem arz etmektedir.

1.6. Kavramsal Sınırlılıklar

Kavramsal sınırlılıklar, çalışmanın temelini oluşturan teorik çerçevenin ve tanımların sınırlarından kaynaklanmaktadır. Bu çalışmada, spor hukuku ve tahkim kavramları belirli bir bağlam içinde ele alınmıştır. Türk Spor Tahkim Mahkemesi'nin kurulmasına yönelik model önerisi, mevcut yasal düzenlemeler, uluslararası spor tahkim mahkemelerinin yapısı ve işleyişi, Türkiye'deki spor hukuku uygulamaları gibi belirli referans çerçeveleriyle sınırlıdır. Bu durum, önerilen modelin diğer ülke ve hukuk sistemleriyle doğrudan karşılaştırılabilirliğini kısıtlayabilir. Ayrıca, spor tahkimi ile ilgili literatürün

büyük kısmı İngilizce olup, bu literatürün Türkçe çevirilerinde anlam kaymaları ve kavram farklılıkları olabilir. Bu da çalışmanın kavramsal çerçevesinin tam anlamıyla anlaşılmasını zorlaştırabilir.

1.7. Yöntemsel Sınırlılıklar

Yöntemsel sınırlılıklar, araştırmanın tasarımı ve veri toplama süreçlerinden kaynaklanmaktadır. Bu çalışma nitel bir araştırma olup, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak veri toplanmıştır. Görüşmeler, spor hukuku alanında uzman akademisyenler ve avukatlarla yüz yüze veya posta yoluyla gerçekleştirilmiştir. Bu yöntem, katılımcıların görüşlerini derinlemesine anlamayı sağlasa da bazı sınırlamaları da beraberinde getirmektedir.

Öncelikle, görüşme yöntemiyle elde edilen veriler, katılımcıların subjektif görüşlerini yansıtmaktadır. Bu durum, elde edilen bilgilerin nesnelliğini etkileyebilir. Ayrıca, posta yoluyla gerçekleştirilen görüşmelerde, yüz yüze görüşmelerde sağlanan iletişim ve geri bildirim imkanlarının kısıtlı olması, veri kalitesini düşürebilir. Görüşmelerin yarı yapılandırılmış olması, bazı konuların detaylı bir şekilde ele alınamamasına ve katılımcılar arasında bilgi tutarsızlıklarına neden olabilir.

Verilerin içerik analizi tekniği ile incelenmesi de bazı sınırlamalara sahiptir. İçerik analizi, araştırmacının yorumlarına dayalı bir yöntem olup, verilerin farklı araştırmacılar tarafından farklı yorumlanmasına yol açabilir. Bu durum, çalışmanın güvenilirliğini ve tekrarlanabilirliğini olumsuz yönde etkileyebilir.

Son olarak, çalışmanın sınırlılıkları arasında, katılımcı sayısının sınırlı olması ve görüşmelerin belirli bir zaman diliminde gerçekleştirilmesi yer almaktadır. Bu durum, elde edilen bulguların genellenebilirliğini kısıtlayabilir. Ayrıca, çalışmanın sadece Türkiye bağlamında gerçekleştirilmiş olması, önerilen modelin uluslararası düzeyde uygulanabilirliğini sorgulanabilir hale getirebilir.

Bu sınırlamaların farkında olarak, mevcut çalışmanın bulgularını dikkatli bir şekilde yorumlamak ve önerilen modelin geliştirilmesi için daha fazla araştırma yapılması gerektiğini vurgulamak önemlidir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Tahkim

Tahkim kavramı, kökeni antik dönemlere kadar uzanan köklü bir geçmişe sahiptir. Eski Yunan ve Roma hukukunda, tahkim bilinen ve uygulanan bir uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu tarihsel geçmiş, tahkimin zamana yayılan evrimsel bir süreç içinde geliştiğini ve farklı toplumlarca benimsendiğini göstermektedir. Günümüzde ise tahkim, özellikle uluslararası ticaret ve spor hukuku gibi dinamik alanlarda önemli bir alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak öne çıkmaktadır. Türkiye’de tahkim kurumu, ilk kez 1927 tarihli Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu (HMUK) ile düzenlenmiş, daha sonra 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HMK) ile güncellenmiştir. Bunun yanı sıra Türkiye, “Yabancı Hakem Kararlarının İcrası Hakkında New York Sözleşmesi” ve “Milletlerarası Ticari Hakemlik Konusunda Avrupa (Cenevre) Sözleşmesi” gibi önemli uluslararası belgeleri onaylayarak tahkimin uluslararası boyutunu da kabul etmiştir.

Tahkim, esasen taraflar arasında doğan uyuşmazlıkların, devlet yargısı yerine tarafsız hakemler aracılığıyla çözüme kavuşturulmasını sağlayan bir yöntemdir. Bu çözüm süreci, tarafların üzerinde mutabık kaldığı bir veya birden fazla hakemin, uyuşmazlığa ilişkin sunulan delilleri ve hukuki argümanları değerlendirerek bağlayıcı bir karar vermesi esasına dayanır. Tahkim, özellikle ticari uyuşmazlıklarda tercih edilmekte olup, esneklik, hız ve gizlilik gibi özellikleri sayesinde taraflara önemli avantajlar sunmaktadır. Sürecin taraflarca belirlenebilir olması, usul ekonomisi açısından etkinlik sağlamaktadır. Ayrıca, tahkim kararlarının uluslararası düzeyde tanınması ve icra edilebilirliği, 1958 tarihli New York Sözleşmesi ile güvence altına alınmış olup, bu durum tahkimi küresel ticaretin işleyişinde kritik bir konuma taşımaktadır. Bazı özel kanunlarda, belirli ihtilaf türlerinde tahkime başvurmak zorunlu kılınabilmektedir. Bu da tahkimin ulusal hukuk sistemlerinde ne denli işlevsel ve temel bir çözüm yolu hâline geldiğini göstermektedir. Bu bağlamda tahkim, tarafsız ve adil bir yargılama zemini oluşturarak hukuki güvenlik ve öngörülebilirlik ilkelerine katkı sunmaktadır (Bağlan, 2022).

Taraf iradesine dayalı bir çözüm yolu olan tahkim, genellikle ilgili alanda uzmanlaşmış kişilerin hakem olarak seçilmesiyle daha nitelikli ve teknik kararların alınmasını mümkün kılar. Bu yönüyle, tahkim yalnızca mahkemelerin iş yükünü hafifletmekle kalmaz, aynı zamanda daha hızlı ve verimli bir yargılama süreci sunar. Tahkim sürecine başvurulması, tarafların önceden yaptıkları yazılı bir tahkim anlaşması uyarınca gerçekleşmekte; bu

anlaşma, mevcut ya da ileride doğabilecek uyuşmazlıkların hakemler marifetiyle çözümlenmesini öngörmektedir. Tahkimde verilen karar, taraflar için bağlayıcı nitelik taşır ve kural olarak kesin hüküm gücündedir. Bu nedenle tahkim hem zamansal tasarruf hem de usul ekonomisi açısından tercih edilen bir yöntem olarak dikkat çeker.

Modern hukuk sistemlerinde alternatif uyuşmazlık çözüm yolları arasında yer alan tahkim, sadece hızlı sonuç alınmasını değil, aynı zamanda kararların daha teknik ve isabetli olmasını da mümkün kılar. Uyuşmazlıkların, taraflarca belirlenen usuller çerçevesinde ve daha kısa sürede çözülmesi, sürecin taraf menfaatlerine uygun şekilde yönetilmesini sağlar. Özellikle karmaşık ticari ilişkilerde bu nitelikler, taraflar açısından ciddi bir avantaj teşkil eder.

Tahkimin tarihsel kökeni her ne kadar eski dönemlere dayansa da günümüzde özellikle uluslararası ticaretin gelişmesiyle birlikte, tahkim daha da kurumsallaşmış ve kapsamı genişlemiştir. Bu gelişim, uluslararası tahkim merkezlerinin oluşumuna zemin hazırlamıştır. Bu merkezler, ticaret ve yatırım uyuşmazlıklarında etkin bir rol üstlenerek hem özel sektörün hem de devletler arası ilişkilerin çözüm ihtiyacına cevap vermektedir. Tahkim, böylelikle sadece ulusal uyuşmazlıklarla sınırlı kalmayıp, aynı zamanda sınır aşan ihtilaflarda da tercih edilen bir mekanizma hâline gelmiştir. Bu küresel işlev, tarafların farklı hukuk sistemlerinden doğabilecek belirsizlikleri aşmalarına ve daha öngörülebilir bir süreç izlemelerine olanak tanımaktadır.

Alternatif uyuşmazlık çözüm yolları arasında arabuluculuk ve uzlaştırma da yer almakta olup, her biri farklı ihtiyaçlara yanıt veren yöntemlerdir. Arabuluculuk, taraflar arasında iletişimi kolaylaştırarak uzlaşmayı amaçlayan bir süreçken; uzlaştırma, daha çok ceza hukukuna özgü bir çözüm yolu olarak mağdur ve fail arasında anlaşma sağlamayı hedefler. Buna karşın tahkim, bağlayıcı bir karar süreci sunması nedeniyle özellikle ticari ve yatırım uyuşmazlıklarında diğer yöntemlerden ayrılmakta ve yargı yetkisine alternatif, fakat onunla uyumlu çalışan bir yapı olarak konumlanmaktadır (Vurgun, 2024).

Tahkim, taraf iradesine saygı, uzmanlık temelli çözüm imkânı ve sürecin süratle tamamlanması gibi nitelikleriyle, çağdaş hukuk sistemlerinde önemli bir yer edinmiş ve hem ulusal hem de uluslararası düzeyde gelişimini sürdüren bir çözüm yöntemi hâline gelmiştir. Bu bağlamda tahkim, yalnızca alternatif bir mekanizma olarak değil, aynı zamanda etkili ve işlevsel bir yargısal süreç olarak da değerlendirilmektedir.

Özellikle spor hukuku bağlamında tahkim, hızlı ve esnek çözüm üretme kapasitesi nedeniyle ön plana çıkmaktadır. Spor faaliyetlerinin süreklilik arz etmesi ve müsabakaların zamanında gerçekleştirilmesi zorunluluğu, tahkimin tercih edilme nedenlerinden biridir. Sporla ilgili uyuşmazlıkların süratle çözümlenmesi, yalnızca tarafların haklarının korunması açısından değil, aynı zamanda spor kamuoyunun güveni ve müsabaka düzeninin sağlanması açısından da önemlidir. Bununla birlikte, tahkim sürecinin gizlilik esasına dayanması, taraflar arasındaki ihtilafların kamuoyuna yansımadan çözümlenmesini sağlar ve böylece tarafların itibarını korur.

Tahkimde tarafların, uyuşmazlıklarını çözmek üzere kendi belirledikleri uzman hakemlere başvurma imkânı, özellikle teknik bilgi gerektiren spor uyuşmazlıklarında büyük bir avantaj sağlamaktadır. Uzman hakemlerin, konuya dair bilgi ve deneyime sahip olmaları, daha isabetli ve süratli kararlar alınmasına katkı sunar. Ayrıca, tahkim kararlarının uluslararası alanda tanınması ve icra edilebilmesi, özellikle spor gibi küresel niteliğe sahip alanlarda tahkimin en önemli avantajlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tahkim çeşitleri aşağıda sınıflandırılmıştır.

2.1.1. Zorunlu Tahkim – İhtiyari Tahkim

Tahkimin, bir uyuşmazlığın çözümü amacıyla kullanılmasının zorunlu olup olmamasına göre "ihtiyari" ve "zorunlu" olarak ikiye ayrıldığı görülmektedir. Taraflar, karşılıklı rızayla uyuşmazlığın çözümünü tahkim yoluyla gerçekleştirme iradesini ortaya koyabilirler. Bu, mevcut veya gelecekte ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların özel kişilerce çözümlenmesi için taraflar arasında yapılan bir sözleşme ile gerçekleştirilir ve bu durum literatürde "tahkim sözleşmesi" veya "tahkim anlaşması" olarak adlandırılır. Eğer taraflar, bu şekilde bir anlaşma yaparak tahkimi seçmişlerse, bu "ihtiyari tahkim" olarak tanımlanır. İhtiyari tahkimin aksine, zorunlu tahkim, belirli istisnalar dışında geçerli değildir. Bir uyuşmazlık için kanunların açık bir şekilde mahkemeler yerine tahkime başvurulmasını zorunlu kılması durumunda, bu "zorunlu tahkim" olarak ifade edilir. Bu durumda, taraflar dava açamaz ve yalnızca yasal düzenlemelerde belirtilen hakemlere başvurmak zorundadır (Gürbüz, 2024).

Spor yönetimi ve disipliniyle ilgili uyuşmazlıklar zorunlu tahkim kapsamına alınmıştır. Futbolun yönetimi ve disiplini konusundaki uyuşmazlıklarda Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Tahkim Kurulu; futbol dışındaki spor dallarının yönetimi ve disiplini ile ilgili

anlaşmazlıklarda ise Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu zorunlu tahkim kurulu olarak işlev görmektedir. Zorunlu tahkim, tarafların rızası dışında, yasal düzenleme ile devlet mahkemeleri yerine belirlenen kişi veya kurullara başvurulmasını zorunlu kılar. Bu tahkimin uygulanacağı durumlar, yalnızca özel kanunlarla belirlenir ve bu durumlarda mahkemelere başvuru imkânı yoktur; uyuşmazlık yalnızca tahkim yoluyla çözümlenir. Türk hukukunda spor uyuşmazlıkları için iki yasal düzenleme zorunlu tahkimi öngörmektedir: 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu ile 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun. Bu kanunlar ile TFF Tahkim Kurulu ve GSB Tahkim Kurulu oluşturulmuştur. TFF Tahkim Kurulu, futbolun yönetimi ve disipliniyle ilgili uyuşmazlıkları çözmekle yükümlüdür ve zorunlu tahkim kurulu niteliğindedir. Türk hukukunda çeşitli yasal düzenlemelerle zorunlu tahkim uygulamaları mevcuttur. Anayasa'nın 59. maddesi, bazı durumlarda spor sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar gibi konularda zorunlu tahkimi kapsam dışı bırakmıştır. Anayasa'nın 59(3). maddesi, tüm spor dalları için zorunlu tahkimi öngörmekte ve sporun disiplin ve yönetimiyle ilgili uyuşmazlıkların sportif kuruluşların tahkim kurulları tarafından karara bağlanmasını sağlamaktadır. Bu düzenleme, sportif uyuşmazlıklar açısından iki yönlü bir hukuk sistemi ortaya çıkarmıştır. Ayrıca, Anayasa'nın 59. maddesi sadece zorunlu tahkim yolunu öngörmekle kalmamış, zorunlu tahkimde alınan kararlara karşı yargı yolunu da kapatmıştır (Ekşi, 2015).

2.1.2. Ulusal Tahkim – Uluslararası Tahkim

Ulusal tahkim, diğer adıyla yerel tahkim veya iç tahkim, belirli bir ülkenin sınırları içinde kendi ulusal hukuk kurallarına göre yürütülen yargılama sürecini ifade eder. Türkiye'de, ulusal tahkim Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda düzenlenmiş olup, tahkim yeri Türkiye olan ve uyuşmazlığın herhangi bir yabancılik unsuru içermediği durumlarda geçerlidir. Bu durumda, tahkim süreci tamamen Türkiye'nin kendi hukuk sistemi çerçevesinde yürütülür. Uluslararası tahkim ise, taraflar arasındaki uyuşmazlıkta yabancılik unsurunun bulunması ve bu uyuşmazlığın uluslararası bir bağlamda çözümlenmesi durumunu ifade eder. Bu tür tahkimde, taraflar farklı ülkelerden olabilir veya uyuşmazlık konusu, farklı ülkelerin hukuk sistemlerini ilgilendirebilir. Bu bağlamda, uluslararası tahkim, uyuşmazlıkların evrensel düzeyde çözümüne yönelik bir mekanizma sunar. (Pak, 2023).

2.1.3. Ad Hoc Tahkim – Kurumsal Tahkim

Ad Hoc Tahkim geçici kurulan tahkim anlamına gelmektedir. Ad Hoc tahkim, milli veya uluslararası herhangi bir tahkim merkezi veya kurumu çatısı altında gerçekleşmeyen, bağımsız ve kendine özgü bir tahkim türüdür. Bu yöntem, spor uyuşmazlıklarının çözümünde de kullanılabilir. Sporun disiplin ve yönetimine dair uyuşmazlıklarda ise zorunlu tahkim esastır. Ancak, zorunlu tahkim, Ad Hoc değil, kurumsal nitelik taşır. Örneğin, futbolun yönetimi ve disiplinine ilişkin uyuşmazlıklarda Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Tahkim Kurulu, futbol dışındaki spor dallarında ise Gençlik ve Spor Bakanlığı (GSB) Tahkim Kurulu yetkilidir. Bununla birlikte, spor sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklarda tarafların TFF veya GSB Tahkim Kuruluna başvurma zorunluluğu yoktur; bu durumda, taraflar Ad Hoc tahkim yoluna başvurabilirler (Ekşi, 2015).

Ad Hoc tahkimden farklı olarak, kurumsal tahkimde taraflar, yargılamanın belirli bir merkez veya kurum çatısı altında yapılmasını tercih ederler. Bu tür tahkim, bir tahkim merkezi tarafından yürütülür ve yargılama, kurumun kendi kurallarına göre yapılır. Tahkim kurumları, hakemlerin atanmasından sürecin işleyişine, hakem kararlarının yazılmasına ve taraflara bildirilmesine kadar tüm aşamaları denetler. Spor Hukuku alanında da bu tür kurumsal tahkim merkezleri veya organları mevcuttur ve genellikle ulusal veya uluslararası federasyonların bünyesinde faaliyet gösterirler. Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) da Spor Hukuku alanında kurumsal tahkimin bir örneğini oluşturur. Ulusal ve uluslararası federasyonların tahkim kurulları, sporun disiplinine ve yönetimine dair uyuşmazlıklarda zorunlu tahkim merkezi olarak görev yapar. Böylece, bu tahkim kurulları hem zorunlu hem de kurumsal tahkim türlerini kapsar. CAS ise, spor alanında kurumsal tahkimin yanı sıra ihtiyari tahkimin de bir örneğini teşkil eder (Erkekli, 2017).

2.2. Sporda Tahkim

Sporun belirli bir dönemde ortaya çıkan kendine özgü kuralları, zamanla sistematik bir yapı kazanmış ve bu gelişim süreci sonucunda “spor hukuku” kavramı ortaya çıkmıştır. Spor hukukunu oluşturan normatif düzenlemeler hem ulusal hem de uluslararası düzeyde federasyonlar ile devletler tarafından mevzuat haline getirilmiştir. Bu normların uygulamadaki etkinliğini ve denetlenebilirliğini sağlamak amacıyla, çeşitli kurumlar oluşturulmuştur. Özellikle spora özgü teknik uyuşmazlıkların hızlı ve etkili biçimde

özmlenmesi ihtiyacı, sporda tahkim kurumunun geliştirilmesini gerekli kılmıştır (Ekşi, 2015).

Spor hukukundaki bu gelişmeler yalnızca profesyonelleşme olgusuyla sınırlı kalmamış, aynı zamanda yönetim, disiplin ve mali konularda da yeni hukuki sorunların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu sorunların çözümüne yönelik olarak spor kulüpleri ve federasyonların yönetim kurullarına ek olarak, bağımsız şekilde faaliyet gösteren ceza ve disiplin kurulları teşkil edilmiştir. Anılan kurulların kararlarına karşı yapılabilecek itirazlar için ise bir üst denetim mercii olarak tahkim kurulu mekanizması öngörölmüştür. Bu yapı, sporun idari ve hukuki düzeninin profesyonelleşmesini desteklemiş, disiplinin sağlanması ile birlikte daha sağlam bir hukuki altyapının inşa edilmesine olanak tanımıştır. Ayrıca söz konusu kurullar, sporun şeffaf, hesap verebilir ve kurallara dayalı bir yönetim anlayışıyla idare edilmesine önemli katkılar sunmaktadır (Gerçekler, 2023).

Tahkim, spor dünyasında uzun süredir başvuru alan ve özellikle uluslararası düzeyde önemi giderek artan bir uyuşmazlık çözüm yöntemidir. Sözlük anlamı itibarıyla, tahkim; tarafların anlaşmazlıklarını, devlet yargısı yerine tarafsız ve bağımsız hakemler aracılığıyla çözüme iradesine dayanan bir mekanizma olarak tanımlanabilir. Spor tahkimi, özellikle sporcular, kulüpler ve federasyonlar arasında ortaya çıkan hukuki ihtilafların çözümünde sıklıkla tercih edilen bir yöntemdir. Bu sayede, spor alanında yaşanan uyuşmazlıklar, uzman kişiler eliyle hızlı, etkin ve adil biçimde çözümlenebilmektedir.

Spor hukukunun giderek küreselleşen niteliği doğrultusunda, spor tahkimi uluslararası karakter kazanmış ve sınır ötesi uyuşmazlıkların çözümünde başvuru alan temel yargılama biçimlerinden biri hâline gelmiştir. Bu kapsamda, Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi (Court of Arbitration for Sport – CAS), spor uyuşmazlıklarının küresel düzeyde çözümlenmesinde başat rol oynamaktadır. CAS, yalnızca uyuşmazlık çözümü sağlamamakta, aynı zamanda sporun evrensel değerleri ve normatif ilkeleri çerçevesinde içtihat üretmek suretiyle spor hukukunun kurumsallaşmasına önemli katkılar sunmaktadır.

Spor uyuşmazlıklarının tahkime elverişli hâle getirilmesinde etkili olan temel gerekçelerden biri, bu tür ihtilafların genellikle zaman bakımından kritik bir nitelik taşımasıdır. Spor faaliyetlerinin mevsimsel ve periyodik yapısı, müsabaka takvimlerinin sıklığı ve disiplin kararlarının süratle uygulanması gerekliliği, geleneksel mahkeme süreçlerinin yavaş işleyişine karşılık tahkimin hızlı sonuç üretme kapasitesini öne

çıkarmaktadır. Öte yandan, bu alandaki uyuşmazlıklar çoğunlukla teknik bilgi gerektirdiğinden, hakemlerin spor hukuku ve uygulamaları konusunda uzman kişilerden seçilmesi, kararların kalitesi açısından belirleyici olmaktadır. Bu durum, tarafların sürece olan güvenini pekiştirirken, tahkimin meşruiyetini ve etkinliğini de artırmaktadır.

Buna ek olarak, spor tahkimi şeffaflık, öngörülebilirlik ve tutarlılık ilkelerini merkezine alan bir sistem olarak öne çıkmaktadır. Spor camiası içerisinde yer alan tüm aktörler için adil, anlaşılır ve istikrarlı kararların verilmesi, sporun doğası gereği büyük bir önem taşımaktadır. Tahkim sürecinde tarafların usule ilişkin haklarına saygı gösterilmesi, yargılamanın tarafsız ve bağımsız şekilde yürütülmesi, ayrıca hakemlerin olası çıkar çatışmalarından uzak tutulması, spor tahkiminin güvenilirliğini artıran temel unsurlar arasında yer almaktadır.

Spor tahkimi, geleneksel yargı yollarına kıyasla ekonomik açıdan da önemli avantajlar sunmaktadır. Uzun süreli ve yüksek maliyetli mahkeme süreçleri yerine, daha kısa sürede ve daha düşük maliyetle sonuç alınabilen tahkim yargılamaları, taraflar için cazip bir alternatif oluşturmaktadır. Özellikle CAS bünyesinde yürütülen birçok tahkim yargılamasının yazılı delillere dayalı olarak yürütülmesi hem sürecin hızını artırmakta hem de maliyet etkinliğini sağlamaktadır. Ayrıca tahkim kararlarının taraflar açısından bağlayıcı olması ve birçok ülkenin hukuk sistemi tarafından doğrudan icra edilebilir nitelikte kabul edilmesi, tahkimin uluslararası hukuk alanında güvenilirliğini daha da pekiştirmektedir.

Tüm bu unsurlar bir araya geldiğinde, spor alanında tahkimin tercih edilmesinin temel nedenleri arasında hızlı karar alma süreci, uzman hakemler aracılığıyla nitelikli karar üretimi, maliyet avantajı, şeffaflık, kararların icra edilebilirliği ve tarafsızlık ilkeleri öne çıkmaktadır. Sporun dinamik ve özgün yapısı, tahkim yöntemini bu alanda sadece uygun bir çözüm aracı değil, aynı zamanda çoğu durumda zorunlu bir uyuşmazlık çözüm mekanizması hâline getirmiştir. Bu bağlamda spor tahkimi hem ulusal spor federasyonları hem de uluslararası spor kuruluşları için vazgeçilmez bir yargılama alternatifi olarak konumlanmaktadır (Vurgun, 2024).

2.3. Sporda Tahkimin Tarihsel Gelişimi

Türkiye'de spor alanında ilk tahkim kurulu, 1992 yılında ilgili yasa maddesi uyarınca özerklik kazanan Futbol Federasyonu bünyesinde kurulmuştur. Sporla ilgili ihtilafların çözümünde genel mahkemelere başvurulması, karar süreçlerinin uzun zaman alması

nedeniyle çeşitli sakıncalar doğurmaktaydı. Bu durum, sporun doğasına uygun ve hızlı kararlar alınması gerekliliğini gündeme getirmiştir. Öte yandan, spor alanındaki uyuşmazlıkların büyük çoğunluğu, en fazla lisanslı sporcu ve kulübe sahip olan futbol branşında yaşanmakta idi. Bu sebeple, FIFA ve UEFA örneklerinde olduğu gibi, Futbol Federasyonu bünyesinde bir tahkim kurulunun oluşturulması zorunlu hâle gelmiştir. Sporun gerektirdiği hız doğrultusunda, kararların gecikmeden alınması büyük önem arz etmektedir. Örneğin, bir sporcunun müsabakadan men cezasına üst mahkemeye itiraz edilmesi durumunda, alınacak kararın söz konusu ceza süresini aşması olasılığı bulunmaktadır. Hızlı karar alma gerekliliğinin yanında, bir diğer önemli husus ise, itirazların incelendiği Asliye Hukuk Mahkemelerinin yerel idari otoritelerden etkilenme ihtimaline dair söylentilerdir. Özellikle futbol kulüplerine ilişkin davaların, karşılaşmanın yapıldığı ilin yerel mahkemelerinde görülmesi, zaman zaman davalı taraf nezdinde şüpheler doğurmakta ve bu durum sportif ortam açısından olumsuz sonuçlar doğurmaktadır (Özsoy, 2008).

1992 yılında Türkiye Futbol Federasyonu'nun ayrı bir kanunla özerklik kazanmasının ardından, federasyon bünyesinde yalnızca futbola özgü bir Tahkim Kurulu oluşturulmuştur. Bu gelişme, futbol branşına ilişkin uyuşmazlıkların çözümünde özerk bir yargı mekanizmasının tesis edilmesini mümkün kılmıştır. Diğer yandan, futbol dışında kalan tüm spor dalları için ise Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü çatısı altında, çok branşlı bir tahkim kurulu tesis edilmiştir. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu, özel statüye sahip federasyonlar ile diğer tüm spor federasyonlarının faaliyet alanlarında ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların çözümünde görev yapmaktadır. Bu kurul, sporcuyu, hakem, antrenör ve benzeri ilgililer ile federasyonlar arasında doğabilecek hukuki uyuşmazlıklarda, ilgililerin başvurusu üzerine inceleme yapmakta ve uyuşmazlıkları karara bağlamaktadır. Kurulun verdiği kararlar kesin olup, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönetmeliği'ne göre bu kararlara karşı herhangi bir idari makama veya yargı merciine başvuru yolu kapalıdır. Ancak, yalnızca uluslararası nitelik taşıyan ve gerekli şartları sağlayan uyuşmazlıklar bakımından, tarafların Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi'ne (Court of Arbitration for Sport - CAS) başvuru hakkı bulunmaktadır. Bu durum, ulusal spor tahkim yapısının sınırlılıklarını ve uluslararası hukukla olan etkileşimini ortaya koymakta; spor yargısında daha bağımsız, etkin ve çok branşlı bir tahkim sistemine duyulan ihtiyacı açıkça göstermektedir (Özsoy, 2008).

Anayasanın 59. Maddesinde spor tahkimi ile ilgili ilgili madde şu şekildedir: Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz. Bu ifadeye göre sporda zorunlu tahkim yolu öngörölmüş olup adli ve idari yargıya bu konuda bir başvuru yapılamaz.

2.4. Spor Tahkim Mahkemesi (CAS)

Spor Tahkim Mahkemesi (Court of Arbitration for Sport-CAS), Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) tarafından kurulmuş olup, sadece Olimpik Hareket ile sınırlı kalmayıp, sporla ilgili geniş bir uyuşmazlık yelpazesini ele almaktadır. CAS, sporla ilgili ticari ve disiplin uyuşmazlıklarında, ilgili organların kararlarına karşı birinci derece mahkemesi veya temyiz merci olarak görev yapmaktadır. Bu bağlamda, spor dünyasının özgün gereksinimlerine uygun tahkim veya arabuluculuk hizmetleri sunarak, bağımsız bir kurum olarak uyuşmazlıkların çözümünü kolaylaştırır.

Uluslararası spor tahkiminde en önemli kurumlardan biri, Spor Tahkim Mahkemesi (Court of Arbitration for Sport - CAS) olarak bilinir. 1984 yılında Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından İsviçre'nin Lozan kentinde kurulan CAS, spor dünyasında ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde bağımsız ve tarafsız bir yargılama organı olarak faaliyet göstermektedir. CAS, sporcular ve spor organizasyonları arasındaki uyuşmazlıkları çözümede uzmanlaşmış hakemler aracılığıyla hızlı ve etkin kararlar verebilmektedir.

CAS'ın temel amacı, sporla ilgili hukuki uyuşmazlıkları çözmektir. Verdiği tahkim kararları, devlet mahkemesi kararları kadar bağlayıcıdır ve taraflar arabuluculuğu kabul ettiklerinde, uzlaşma sağlayarak uyuşmazlıkları çözebilirler. Ayrıca, sporla ilgili hukuki konularda danışmanlık yapabilir ve geçici Ad Hoc mahkemeler oluşturabilir. Merkezi İsviçre'nin Lozan kentinde bulunan CAS, Amerika ve Avustralya'daki uyuşmazlıklara hızlı erişim sağlamak amacıyla New York ve Sydney'de Daimi İdari Bürolar bulundurur. Bu bürolar, Lozan'a bağlı olarak çalışmakta ve tüm usuli işlemleri yürütme yetkisine sahiptir (Erkekli, 2017).

CAS, IOC'nin desteğiyle bağımsız olarak faaliyet gösteren bir kurumdur ve dopingle ilgili uyuşmazlıklar başta olmak üzere tüm spor hukuku uyuşmazlıklarını tahkim ve arabuluculuk yöntemleriyle çözer. Ayrıca, uzun vadede ulusal ve uluslararası spor

federasyonları ile spor kurumlarının usule ilişkin kuralları arasında uyum sağlama görevini üstlenir.

CAS'ın beş temel fonksiyonu şunlardır:

- a) Uyuşmazlıkları çözme konusunda birincil ve tek yetkili kurum olarak hüküm vermek,
- b) Spor federasyonları tarafından verilen disiplin cezalarını temyiz mercii olarak incelemek,
- c) Uyuşmazlıkları arabuluculuk yöntemiyle çözmek,
- d) Sporla ilgili hukuki konularda görüş beyan etmek,
- e) Uluslararası spor şampiyonaları ve olimpiyat oyunları sırasında ortaya çıkan anlaşmazlıkları hızlı bir şekilde çözmek.

CAS, bu görevlerini ICAS'ın finansal ve yönetsel desteğiyle yapısal olarak yerine getirmektedir (Bozkurt, 2010).

Spor Tahkim Mahkemesi (CAS), İngilizce ve Fransızca olmak üzere iki resmi dilde faaliyet gösteren bir yargı organıdır. 1984 yılında kurulmuş olan bu uluslararası tahkim kurumu, spor dünyasındaki en yüksek yargı organı olarak tanınmaktadır. CAS, uluslararası spora hizmet eden ve sporla ilgili her türlü uyuşmazlığı hızlı bir şekilde çözmeyi amaçlayan bağımsız bir yargı merciidir. Kuruluş sürecinde Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) yer almış olsa da, CAS zamanla IOC'den bağımsız bir yapıya kavuşmuştur. CAS'ın idari ve mali işlerini, Uluslararası Spor Tahkim Konseyi (ICAS) yönetmektedir. CAS'ın hakem listesi, spor hukuku veya uluslararası tahkim alanında uzmanlığa sahip, CAS'ın çalışma dillerinden en az birini bilen en az 300 hakemden oluşmaktadır. CAS'ın misyonu, spor alanında ortaya çıkan hukuki uyuşmazlıkları tahkim yoluyla çözmektir. CAS'ın kararları, ulusal ve uluslararası federasyonlar tarafından bir mahkeme kararı gibi uygulanmak zorundadır. Hem gerçek kişiler hem de tüzel kişiler CAS'a başvuru yapma hakkına sahiptir. Bir sportif uyuşmazlığın CAS'a götürülebilmesi için, tarafların önceden veya uyuşmazlık sonrasında yazılı bir mutabakata varmış olmaları gerekmektedir. Bu mutabakat, bireysel düzeyde yapılabileceği gibi, yapılan bir sözleşmenin hükümleri arasında da yer alabilir. Ayrıca, bir spor teşkilatının ana statüsünde de bu yönde bir hüküm bulunabilir. Örneğin, Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin Olimpiyat Şartı, UEFA statüsü ve Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi tüzüğünde CAS'a ilişkin hükümler yer almaktadır (Erkiner, 2010).

Spor Tahkim Mahkemesi (CAS), İlk Derece Tahkim Bölümü, Dopingle Mücadele Bölümü ve Temyiz Tahkim Bölümü olmak üzere üç ana bölümden oluşmaktadır.

İlk Derece Tahkim Bölümü, genel usul kurallarına tabi olan uyuşmazlıkları çözmekle görevli panelleri oluşturmaktadır. Bu bölüm, başkan veya başkan yardımcısı aracılığıyla, Usul Kuralları doğrultusunda yargılamaların etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamakla ilgili diğer tüm fonksiyonları yerine getirmektedir.

Dopingle Mücadele Bölümü, dopingle mücadeleye yönelik uyuşmazlıkları ilk derece mercii veya tek mercii olarak çözmek amacıyla paneller oluşturmaktadır. Bu bölüm de, başkan veya başkan yardımcısı vasıtasıyla, Usul Kuralları uyarınca yargılamaların hızlı ve etkin bir şekilde gerçekleştirilmesine yönelik tüm diğer görevleri üstlenmektedir.

Temyiz Tahkim Bölümü, federasyonlar, birlikler veya sporla ilgili diğer organların kararlarına yönelik anlaşmazlıkları çözmek üzere paneller oluşturmaktadır. Bu bölüm, ilgili spor organlarının tüzükleri, yönetmelikleri veya belirli bir anlaşmanın öngördüğü ölçüde kararlar almakla sorumludur. Başkan veya başkan yardımcısı aracılığıyla, Usul Kuralları çerçevesinde yargılamaların etkin bir şekilde yönetilmesini sağlamakla ilgili diğer görevleri yerine getirmektedir.

2.5. Türkiye’de Spor Tahkimi

Spor hukuku, spor faaliyetlerinin düzenlenmesi, denetlenmesi ve ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümü bakımından giderek daha fazla önem kazanan bir hukuk disiplini hâline gelmiştir. Özellikle spor endüstrisinin profesyonelleşmesi, ekonomik büyüklüğünün artması ve uluslararası yapısının güçlenmesi, uyuşmazlık çözüm mekanizmalarının daha işlevsel, hızlı ve uzmanlaşmış olmasını zorunlu kılmıştır. Bu bağlamda spor tahkimi, klasik yargı sistemlerinin yetersiz kaldığı noktalarda hem milli hem de uluslararası düzeyde öne çıkan bir alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak gelişim göstermiştir. Türkiye’de de bu gelişmelere paralel olarak spor tahkimi kurumsallaşmış ve belirli kurullar aracılığıyla yürütülmeye başlanmıştır.

Türkiye’de spor tahkimi, alanına özgü ihtisaslaşmış iki temel kurum aracılığıyla yürütülmektedir. Bunlardan ilki, yalnızca futbol branşına ilişkin uyuşmazlıklarda görev yapan Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Tahkim Kurulu’dur. Bu kurul, 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile özerk bir yapıya kavuşturulan TFF bünyesinde faaliyet göstermektedir. Futbola ilişkin lisans, transfer, disiplin ve sözleşme uyuşmazlıklarında son derece kritik bir rol oynayan bu kurulun

kararları kesin olup, yargı yolu kapalıdır. Bu özellik, kararların hızlı biçimde uygulanmasını sağlamakla birlikte, zaman zaman hukuki denetim mekanizmalarının sınırlı kalmasına yol açmaktadır.

Futbol dışındaki tüm diğer spor dallarında ise tahkim yetkisi Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Tahkim Kurulu'na verilmiştir. Bu kurul, 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu'na dayalı olarak çeşitli federasyonlar, sporcular, antrenörler ve kulüpler arasında ortaya çıkan uyuşmazlıkları çözme görevini üstlenmektedir. Disiplin ve ceza kurullarının kararlarına karşı yapılan itirazlar, bu kurul tarafından incelenerek karara bağlanmaktadır. Ancak kararların bağlayıcılığı ve yargı yolu açısından sınırlılıklar, bu yapının da zaman zaman eleştirilmesine yol açmaktadır.

Her iki tahkim organı da yargısal anlamda "bağımsız tahkim" niteliği taşısa da, idari yapıları ve atama mekanizmaları dikkate alındığında tam anlamıyla bağımsız ve tarafsız bir yargılama süreci sağlanıp sağlanamadığı tartışmalıdır. Özellikle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Türkiye'ye yönelik kararlarında bu konulara dikkat çekilmekte ve spor federasyonları bünyesindeki tahkim organlarının yapısal bağımsızlığına ilişkin çekinceler dile getirilmektedir.

Türkiye'de spor tahkimi alanında yaşanan bu yapısal ve işleyişe ilişkin sorunlar, sistemin yeniden ele alınmasını ve daha bağımsız, şeffaf, etkili bir modelin oluşturulmasını gerekli kılmaktadır. Uluslararası standartlara uygun, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin adil yargılanma hakkı çerçevesindeki güvenceleri sağlayan bir tahkim yapısı, hem sporcuların hem kulüplerin hak arama özgürlüğünü güvence altına alacak hem de Türkiye'nin uluslararası spor hukukundaki konumunu güçlendirecektir.

Türkiye'de spor tahkimi, Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Tahkim Kurulu gibi özel tahkim organları tarafından yürütülmektedir. TFF Tahkim Kurulu, futbol ile ilgili uyuşmazlıkların çözümünde yetkilidir ve kararları kesindir. Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu futbol dışındaki diğer spor branşlarının uyuşmazlığında tahkim görevini yerine getirmektedir.

2.6. TFF Tahkim Kurulu

Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) hukuk kurulları, iki dereceli bir yargılama sistemiyle çalışmaktadır. 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, bu hukuk kurullarının işleyişini düzenlemektedir. İlk derece hukuk kurulları, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu (UÇK), Disiplin Kurulları, Kulüp Lisans Kurulu ve Etik

Kurulu olarak sınıflandırılmıştır. İlk derece hukuk kurullarının kararlarına itiraz mercii olarak Tahkim Kurulu belirlenmiştir.

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, taraflarca yetkisinin kabul edilmesi durumunda sözleşmeden doğan uyuşmazlıkları inceleyip karara bağlayan bir organdır. Taraflar, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun yetkisini kabul etmekte veya reddetmekte serbesttirler. Ayrıca, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, sportif cezalar ve yetiştirme tazminatına ilişkin uyuşmazlıklarda münhasıran yetkilidir.

Disiplin kurulları, TFF statüsünde yer almakta olup, üçe ayrılmaktadır: İl Disiplin Kurulları, Amatör Futbol Disiplin Kurulu (AFDK) ve Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu (PFDK). Bu kurullar, kulüpler ve kişilerin gerçekleştirdiği disiplin ihlalleri veya sportmenlik dışı davranışları inceleyip karara bağlama yetkisine sahiptirler.

Kulüp Lisans Kurulu, kulüplerin her türlü lisans işlemleri konusunda karar verme yetkisine sahiptir. Etik Kurulu ise Türk futbolunun etik değerlerinin ve marka değerinin korunması ile toplumdaki saygınlığının devamının sağlanması amacıyla gerekli denetimleri yapmaktadır.

Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Tahkim Kurulu, bağımsız ve tarafsız bir zorunlu tahkim organı olarak tanımlanmıştır. TFF'nin en üst düzeydeki hukuk kurulu olarak, TFF'nin yetkili organları ve diğer hukuk kurulları tarafından alınan kararlara karşı yapılan itirazları değerlendirip nihai karar verme yetkisine sahiptir. Tahkim Kurulu, TFF Yönetim Kurulu tarafından mesleğinde en az 10 yıllık deneyime sahip hukukçular arasından seçilen 7 üyeden oluşur. Kurulun başkanı da yönetim kurulu tarafından atanır.

Tahkim Kurulu üyeleri, görevlerine başlamadan önce yönetim kurulu huzurunda bağımsız ve tarafsız olarak görev yapacaklarına dair yemin ederler. Tahkim Kurulu'nun görev süresi, yönetim kurulunun görev süresinden bağımsız olarak, göreve başladıkları tarihten itibaren 4 yıldır. Üyeler istifa etmedikçe veya görevlerinden çekilmiş sayılmadıkça, yerlerine yeni üyeler atanamaz. Tahkim Kurulu'na başvuru süresi 7 gündür. Kurulun futbol faaliyetlerinin yönetimi ve disiplinine ilişkin aldığı kararlar kesindir ve bu kararlara karşı hiçbir yargı mercii nezdinde itirazda bulunulamaz. Ancak, yönetim ve disipline ilişkin kararlar dışındaki kararlar için bir ay içinde iptal davası açılabilir.

2.7. Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu

Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu, 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde sürekli kurullardan biri olarak belirtilmiştir. Bu kurul, 7 asıl ve 7 yedek üyeden oluşmaktadır. Üyelerden beşi hukukçu, diğer ikisi ise spor alanında kariyer sahibi kişiler olmalıdır. Tahkim Kurulu Üyeleri, Gençlik ve Spor Bakanı'nın onayı ile 4 yıllık süre için görevlendirilmektedir. Ayrıca, hâkim ve savcılar da bu kurulda görev alabilmektedir. Tahkim Kurulu başkanını kendi üyeleri arasından seçer ve alınan kararlar kesin niteliktedir. Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu, futbol dışındaki diğer bağımsız spor federasyonlarının sporla ilgili uyuşmazlıklarında en üst yargı organı olarak görev yapar. Ancak, Türkiye Futbol Federasyonu ile ilgili herhangi bir uyuşmazlıkta yetki ve sorumluluğu bulunmamaktadır.

2.8. Sporda Tahkimin Geleceği

Spor dünyasında tahkim, uyuşmazlıkların çözümünde giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Uluslararası spor organizasyonlarının artması ve sporcular arasındaki rekabetin yoğunlaşması, tahkimin spor hukukunda vazgeçilmez bir araç haline gelmesine neden olmaktadır. Spor tahkim mahkemeleri ve tahkim kurulları, spor dünyasında adil, hızlı ve uzmanlaşmış yargılama süreçleri sunmaktadır.

Günümüzde sporun profesyonelleşmesi, küresel ölçekte ticari bir sektör hâline gelmesi ve toplumsal etkisinin giderek artması, spor hukuku alanında çok boyutlu bir dönüşümün kapılarını aralamaktadır. Bu dönüşüm, özellikle spor uyuşmazlıklarının çözümünde alternatif yargı yolları arasında öne çıkan tahkim kurumunun işlevselliğini ve gerekliliğini daha görünür kılmıştır. Sporcular, kulüpler, federasyonlar ve diğer paydaşlar arasındaki uyuşmazlıkların çözümünde tahkim, gerek sürecin hızına olan ihtiyacı karşılması gerekse uzmanlaşmış hakem kadrosuyla sağladığı teknik yeterlilik nedeniyle öncelikli tercih olmaktadır. Bu bağlamda, sporda tahkimin ulusal ve uluslararası düzeydeki mevcut yapısının analizi, geleceğe dair reform önerilerinin geliştirilmesi bakımından temel bir çıkış noktası oluşturmaktadır.

Uluslararası düzeyde spor tahkimine yön veren başat kurum, hiç şüphesiz İsviçre'nin Lozan kentinde yerleşik olan Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi'dir (Court of Arbitration for Sport – CAS). CAS, sporun ulus-üstü doğasına uygun şekilde tasarlanmış olan yapısıyla, uluslararası spor uyuşmazlıklarında başvurulabilecek en üst merci konumundadır. Kurum, sadece uyuşmazlıkların çözümünüyle sınırlı kalmamakta; aynı

zamanda sporun evrensel etik değerlerine uyumun sağlanması ve hukuki standartların eşgüdüm içinde gelişmesi açısından da belirleyici bir rol üstlenmektedir. Doping, transfer anlaşmazlıkları, disiplin cezaları ve sözleşme ihlalleri gibi geniş bir yelpazede karar veren CAS, özellikle Dünya Anti-Doping Ajansı (WADA) ile kurduğu iş birliği üzerinden global düzeyde normatif bir bütünlük sağlamaktadır. Bu işleyiş, sporda tahkimin yalnızca bir ihtilaf çözüm yöntemi değil, aynı zamanda sporun hukuki mimarisini şekillendiren dinamik bir araç olduğunu ortaya koymaktadır.

Geleceğe dönük olarak değerlendirildiğinde, spor tahkiminin dijitalleşen hukuk sistemiyle bütünleştiği, teknolojik ilerlemelerle daha şeffaf, daha erişilebilir ve daha hızlı bir yapıya kavuştuğu bir evrim süreci yaşanacağı öngörülmektedir. Pandemi süreciyle birlikte hız kazanan uzaktan yargılama uygulamaları, sanal duruşma salonları ve dijital delil yönetim sistemleri, coğrafi sınırlamaları ortadan kaldırarak spor tahkimine evrensel bir ulaşılabilirlik kazandırmıştır. Bu bağlamda, yapay zekâ destekli ön analiz mekanizmalarının geliştirilmesi, kararların standardizasyonu açısından önemli bir potansiyel taşımaktadır. Ancak bu teknolojik gelişmelerin, karar alma süreçlerinde insan hakları ve adil yargılanma ilkeleriyle uyumlu biçimde kullanılması gerekliliği de unutulmamalıdır.

Bununla birlikte, spor tahkiminde geleceğin bir diğer önemli boyutu, kültürlerarası hukuk bilincine sahip, çok dilli ve disiplinler arası yetkinliğe sahip hukukçuların yetiştirilmesidir. Sporun küresel yapısı gereği, uyuşmazlıklar sadece hukuk bilgisiyle değil, aynı zamanda farklı ulusların spor mevzuatına ve uluslararası standartlara hâkimiyetle çözülebilecektir. Bu da spor tahkiminde mesleki eğitimin, akademik araştırmaların ve uluslararası iş birliklerinin artırılmasını zaruri kılmaktadır.

Türkiye açısından değerlendirildiğinde, spor tahkim sisteminin anayasal ve yapısal temelleri, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihadı ışığında yeniden ele alınmalıdır. Özellikle Sedat Doğan/Türkiye, İbrahim Tokmak/Türkiye ve Ekşioğlu ve Mosturoğlu/Türkiye gibi kararlar, Türkiye'deki Spor Tahkim Kurulu'nun bağımsızlık ve tarafsızlık ilkeleri bakımından uluslararası standartları karşılamadığına işaret etmektedir. Bu bağlamda, yargı denetimine kapalı tahkim kararlarının, adil yargılanma hakkını ihlal ettiği yönündeki tespitler, Türkiye'nin spor tahkim yapısında köklü reformlara duyulan ihtiyacı açıkça ortaya koymaktadır. Bu reformlar yalnızca yapısal değil; aynı zamanda mevzuat düzeyinde de, tahkime ilişkin şeffaflık, hesap verebilirlik ve tarafsızlık ilkeleri çerçevesinde yeniden yapılanmayı gerekli kılmaktadır.

Türkiye'nin uluslararası spor hukuku sistemine entegrasyonunu güçlendirmesi için, hem CAS kararlarının tanınması ve icrası süreçlerinin kolaylaştırılması hem de kendi içinde CAS benzeri, anayasal güvencelere sahip ve yargı denetimine açık bir ulusal spor tahkim mahkemesi oluşturması önerilmektedir. Böyle bir yapı, hem sporcuların hem de spor kulüplerinin hak arama özgürlüğünü güçlendirecek, aynı zamanda Türkiye'nin uluslararası spor topluluğundaki itibarını da pekiştirecektir.

Sonuç olarak, sporda tahkimin geleceği, yalnızca teknik ve kurumsal gelişmelere bağlı olmayıp; aynı zamanda sporun etik temelleri, hukuki ilkeler ve insan haklarıyla olan ilişkisinin de sürekli olarak gözden geçirilmesini gerektirmektedir. Ulusal sistemlerin iç dinamikleri ile uluslararası iş birliği mekanizmalarının bütünleşik biçimde işlemesi, tahkim kurumlarının meşruiyetini ve etkinliğini doğrudan etkileyecektir. Bu çerçevede, Türkiye'nin sporda tahkime ilişkin yaklaşımını yalnızca bir iç hukuk meselesi olarak değil, aynı zamanda uluslararası yükümlülüklerin bir parçası olarak yeniden konumlandırması, hem bireysel hakların korunması hem de sporun adil, öngörülebilir ve sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesi açısından stratejik bir önem taşımaktadır. Geleceğin spor tahkim modeli; teknolojik yeniliklere açık, hukukun üstünlüğünü önceleyen ve küresel etik normlarla uyumlu bir yapı olarak inşa edilmelidir.

2.9. AİHM Türkiye Kararları

2.9.1. Ali Rıza Ve Diğerleri/Türkiye Davası (22 Haziran 2020)

Ali Rıza ve Diğerleri / Türkiye davası kapsamında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuranların tamamı, Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Tahkim Kurulu tarafından gerçekleştirilen yargılamaların bağımsız ve tarafsız olmadığını, dolayısıyla Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 6. maddesinin birinci fıkrasının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir. AİHM, bu başvuruları incelerken özellikle zorunlu tahkim ve bağımsızlık ilkeleri bağlamında değerlendirmelerde bulunmuştur. Kararda öncelikle ihtiyari tahkim ile zorunlu tahkimin birbirinden ayrılması gerektiği, zorunlu tahkimin öngörüldüğü durumlarda tarafların başka bir yargı yoluna başvuru seçeneğinin bulunmadığı, bu nedenle böyle bir sistemin AİHS madde 6 kapsamındaki güvenceleri sağlaması gerektiği belirtilmiştir.

AİHM, bir yargı merciinin bağımsız olarak değerlendirilebilmesi için üyelerin atanma usulü, görev süreleri, dış baskılara karşı güvencelerin mevcudiyeti ve organın bağımsız duruşu gibi unsurların dikkate alınması gerektiğini ifade etmiştir. Mahkeme ayrıca

tarafsızlık değerlendirmesinde hem özne hem de nesnel testlerin uygulanması gerektiğini, bu çerçevede yargılayanın kişisel önyargıya sahip olup olmadığının ve kurumun tarafsızlığına dair kamuoyunda oluşabilecek şüphelerin giderilmesine yönelik yapısal güvencelerin bulunup bulunmadığının incelenmesi gerektiğini vurgulamıştır.

AİHM kararında TFF Yönetim Kurulu'nun Tahkim Kurulu üyelerinin belirlenmesinde sınırsız takdir yetkisine sahip olduğu ve bu üyelerin TFF Başkanı'nın teklifi üzerine Yönetim Kurulu tarafından atandığı belirtilmiştir. Bu durum tek başına tarafsızlık ve bağımsızlık ilkelerinin ihlali olarak görülmesine de, üyelerin görevlerini bağımsız biçimde ifa etmelerine yönelik yeterli güvencelerin bulunup bulunmadığı ayrıca değerlendirilmiştir. Mahkeme, TFF Genel Kurulu'nun yapısını incelerken emekli futbolcular, hakemler ve onların dernek başkanlarının Genel Kurul'da yer aldığını, ayrıca Yönetim Kurulu üyelerinin futbol kulüplerinde görev almış kişilerden oluşabildiğini, bunun da yapısal bağımsızlığı zayıflattığını belirtmiştir.

Tahkim Kurulu üyelerinin görevlerinin ifasına ilişkin olarak dava sorumluluğundan muaf olmamaları, herhangi bir etik kurala tabi olmamaları ve göreve başlarken yemin ya da benzeri bir beyan yükümlülüğünün bulunmaması da Mahkeme tarafından vurgulanan diğer önemli hususlardır. Her ne kadar üyelerin görev süreleri açısından üyelik teminatı bulunsa da, bu sürelerin Yönetim Kurulu'nun görev süresiyle sınırlı olması bağımsızlık güvencesini zedelemektedir. Ayrıca, üyelerin tarafsızlıklarına dair şüphelerin giderilmesine yönelik bir itiraz ve karar mekanizmasının bulunmaması da eleştirilmiştir. TFF Tahkim Kurulu üyelerinin masraflarının Yönetim Kurulu tarafından belirlenmesi doğrudan bir ihlal sebebi sayılmamış olsa da, yapısal bağımsızlık tartışmaları bağlamında bu durum da değerlendirmeye dahil edilmiştir.

Mahkeme, tüm bu değerlendirmeler neticesinde TFF Tahkim Kurulu ile Yönetim Kurulu arasında doğrudan bir hiyerarşik ilişki bulunmasa da aralarında kurumsal ve yapısal bağlar olduğuna, bu bağların ise Tahkim Kurulu üzerinde Yönetim Kurulu'nun ciddi bir etkisi olduğunu göstermekte olduğuna karar vermiştir. Bu kapsamda AİHM, Tahkim Kurulu'nun AİHS madde 6'da öngörülen bağımsız ve tarafsız yargı yeri olma koşullarını sağlamadığına ve başvuru sahiplerinin adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine hükmetmiştir. Bu karar, Türkiye'deki spor tahkim sisteminin yeniden yapılandırılması gerektiğine işaret eden önemli bir içtihat niteliğindedir.

2.9.2. Naki ve Amed Sportif Faaliyetler Kulübü Derneği / Türkiye Davası (18 Mayıs 2021)

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Naki ve Amed Sportif Faaliyetler Kulübü Derneği / Türkiye davasında (Başvuru No. 48924/16), Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) disiplin organları tarafından futbolcu Deniz Naki'ye sosyal medya paylaşımları nedeniyle verilen disiplin cezalarının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne (AİHS) aykırılık teşkil ettiğine karar vermiştir. Karar, hem ifade özgürlüğü (AİHS m.10) hem de adil yargılanma hakkı (AİHS m.6) bakımından önemli değerlendirmeler içermektedir.

Başvurucu Deniz Naki, Amedspor formasıyla oynadığı bir maç sonrasında Facebook üzerinden yaptığı bir paylaşım nedeniyle TFF Disiplin Kurulu tarafından 12 maçtan men ve para cezasına çarptırılmış; bu karar TFF Tahkim Kurulu tarafından da onanmıştır. AİHM, yapılan başvuruda disiplin kararının ifade özgürlüğünü ihlal ettiğini ve TFF Tahkim Kurulu'nun yapısal olarak bağımsız ve tarafsız bir yargı mercii niteliği taşımadığını değerlendirmiştir.

Mahkeme, futbolcunun paylaşımının barışçıl nitelikte olduğunu ve doğrudan şiddete teşvik etmediğini vurgulamış, ulusal otoritelerin ifade özgürlüğü ile kamu düzeninin korunması arasında uygun bir denge kuramadığını belirtmiştir. Bu çerçevede, başvuranın AİHS'nin 10. maddesiyle güvence altına alınan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine hükmedilmiştir.

Ayrıca, AİHM, TFF Tahkim Kurulu'nun yapısına ilişkin olarak, kurul üyelerinin TFF başkanı tarafından atanması ve görev sürelerinin başkanın süresiyle sınırlı olması gibi hususların, söz konusu kurulun bağımsızlık ve tarafsızlık ilkesini zedelediğini ifade etmiştir. Bu bağlamda, başvuru sahiplerinin medeni haklarına ilişkin uyuşmazlık kapsamında, AİHS'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının da ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Karar, Türkiye'de spor yargılamasının bağımsızlık, tarafsızlık ve adil yargılanma ilkeleri bağlamında yeniden değerlendirilmesi gerektiğine işaret etmekte; spor disiplin yargısının demokratik hukuk devleti ilkeleriyle uyumlu hale getirilmesine yönelik hukuki reform ihtiyacını ortaya koymaktadır.

Deniz Naki kararı, Türkiye'deki spor tahkim sisteminin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesi kapsamında ciddi bir incelemeye tabi tutulduğu önemli örneklerden biridir. Profesyonel futbolcu Deniz Naki, Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Tahkim Kurulu tarafından hakkında verilen disiplin yaptırımlarının adil yargılanma

hakkını ihlal ettiği iddiasıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) başvurmuştur. Başvurusunda temel olarak, TFF Tahkim Kurulu'nun bağımsız ve tarafsız bir yargı merci olmadığını, kararlarının gerekçesiz olduğunu, savunma haklarının yeterince tanınmadığını ve bu kurulun kararlarının yargı denetimine açık olmadığını ileri sürmüştür.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Deniz Naki başvurusunu değerlendirirken, TFF Tahkim Kurulu'nun yapısal özelliklerini ve karar alma süreçlerini AİHS madde 6 çerçevesinde irdelemiştir. AİHS madde 6, bireylerin medeni hak ve yükümlölükleri ile cezai nitelikteki iddiaların karara bağlandığı durumlarda, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme önünde adil yargılanma hakkını güvence altına almaktadır. Her ne kadar disiplin cezaları doğrudan cezai yaptırımlar gibi değerlendirilmese de futbolcunun mesleki faaliyetlerini doğrudan etkilediği ve geçimini sağladığı bir alanı sınırladığı için, AİHM bu tür yaptırımları medeni haklar kapsamında değerlendirmekte ve madde 6'nın uygulanabilir olduğu sonucuna varmaktadır.

Deniz Naki kararında öne çıkan en temel sorunlardan biri, TFF Tahkim Kurulu'nun kurumsal ve bireysel bağımsızlığına ilişkin tartışmalardır. Kurulun üyelerinin belirlenme sürecinde TFF'nin ve dolayısıyla kamu otoritesinin doğrudan etkili olması, yargılamanın tarafsızlığına gölge düşürmekte, spor yargılamasında kurumsal bağımsızlık ilkesinin ihlal edildiği kanaatini güçlendirmektedir. Mahkeme, daha önceki Ali Rıza ve Diğerleri/Türkiye kararında da benzer bir değerlendirme yaparak, TFF Tahkim Kurulu'nun AİHS madde 6 anlamında bağımsız bir yargı organı sayılamayacağı sonucuna varmıştı. Bu karar, Deniz Naki başvurusunda da önemli bir referans noktası olmuştur.

Bir diğer önemli husus, TFF Tahkim Kurulu kararlarının kesin nitelikte olması ve bu kararlara karşı yargı yolunun kapalı olmasıdır. Bu durum, bireylerin mahkemeye erişim hakkını sınırlamakta, kararların hukuki denetime tabi tutulmasını imkânsız kılmaktadır. AİHS madde 6'nın özünü oluşturan unsurlardan biri olan mahkemeye erişim hakkı, sadece yargılama sürecinin varlığını değil, aynı zamanda kararların yargı organları tarafından gözden geçirilebilirliğini de içerir. TFF sisteminde bu imkanın bulunmaması, başvuruçunun hak arama özgürlüğünü ihlal etmektedir.

Ayrıca, Deniz Naki'ye uygulanan disiplin cezalarının gerekçelendirilmesinde yetersizlik olduğu görölmektedir. Tahkim Kurulu'nun kararları, başvuruçunun hangi fiili hangi

delillerle işlediği ve hangi gerekçelerle cezalandırıldığı konusunda yeterli açıklık sunmamaktadır. Bu durum, savunma hakkının etkin kullanımı önünde engel teşkil etmekte, aynı zamanda silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerine de aykırılık doğurmaktadır. AİHM, adil yargılanma hakkı bağlamında verilen kararların gerekçeli olmasını, yargılamanın şeffaflığı ve denetlenebilirliği açısından zorunlu görmektedir.

Kurulun yargılama süreçlerinin şeffaf olmaması, duruşmaların kapalı yapılması ve kararların kamuya açık biçimde ilan edilmemesi de adil yargılanma hakkının ihlali olarak değerlendirilmiştir. Bu tür kapalı yapılar, kamu vicdanında güven tesisini zayıflatmakta, adaletin sadece gerçekleştirilmesinin değil aynı zamanda görünürlüğüne de engellenmesine neden olmaktadır.

Deniz Naki'nin yaptığı sosyal medya paylaşımları nedeniyle cezalandırılması, ifade özgürlüğü kapsamında ayrıca ele alınabilir nitelikte olmakla birlikte, bu yaptırımların mesleki yaşamına doğrudan etkisi bulunduğundan AİHS madde 6 kapsamında ayrıca değerlendirme gerekliliği doğmuştur. Bu bağlamda, başvurucunun disiplin cezası almasının sadece bir hak ihlali değil, aynı zamanda ekonomik ve sosyal yaşamını sınırlandıran bir etki yarattığı görülmektedir.

Sonuç olarak, Deniz Naki kararı, Türkiye'deki spor tahkim sisteminin adil yargılanma hakkı açısından yapısal sorunlar barındırdığını açıkça ortaya koymaktadır. Tahkim Kurulu'nun bağımsızlığı, tarafsızlığı, gerekçeli karar verme yükümlülüğü, şeffaflık ve yargı denetimine açıklık gibi temel hukuki ilkeler açısından yetersiz kaldığı bu kararlar bir kez daha vurgulanmıştır. Bu çerçevede, spor yargılamasında yapısal reformlara gidilmesi, özellikle bağımsız ve denetlenebilir bir spor tahkim mahkemesinin oluşturulması hem AİHS yükümlülüklerinin yerine getirilmesi hem de sporcuların haklarının etkin biçimde korunması açısından zorunlu hale gelmiştir.

2.9.3. İbrahim Tokmak / Türkiye Davası (18 Mayıs 2021)

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, İbrahim Tokmak/Türkiye davasında verdiği 18 Mayıs 2021 tarihli kararında, başvuranın ifade özgürlüğü ile adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine hükmetmiştir. Başvuran İbrahim Tokmak, Türkiye Futbol Federasyonu'na (TFF) bağlı bir futbol hakemi olarak görev yapmaktayken, sosyal medya platformu Facebook üzerinden yaptığı bir paylaşım nedeniyle TFF tarafından disiplin cezasına çarptırılmıştır. Tokmak'ın, bir gazetecinin ölümüyle ilgili olarak yaptığı alaycı ve hakaret içerdiği iddia edilen paylaşımı sonucunda, TFF Disiplin Kurulu tarafından üç ay

hakemlikten men edilmesine karar verilmiş, bu ceza TFF Tahkim Kurulu tarafından da onanmıştır. Men cezasının sonucu olarak Tokmak'ın hakemlik lisansı otomatik olarak iptal edilmiştir.

Başvuran, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddesi kapsamında ifade özgürlüğünün ve 6. maddesi kapsamında adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, öncelikle başvuranın sosyal medya paylaşımının ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Mahkeme, disiplin cezasının ve buna bağlı olarak hakemlikten men edilmenin ifade özgürlüğüne ağır bir müdahale teşkil ettiğini, uygulanan yaptırımın orantısız olduğunu ve bu cezanın potansiyel olarak caydırıcı bir etki yaratabileceğini değerlendirmiştir. AİHM, TFF kurullarının kararlarında yeterli ve ilgili gerekçeye yer verilmediğini de vurgulamış ve bu bağlamda ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar vermiştir.

Mahkeme ayrıca başvuranın adil yargılanma hakkı kapsamında ileri sürdüğü iddiaları incelemiş, Tahkim Kurulu'nun yapısal ve işlevsel özelliklerini değerlendirmiştir. TFF Tahkim Kurulu'nun, TFF yönetim organları tarafından oluşturulması, bağımsız bir tüzel kişiliğe sahip olmaması ve karar alma süreçlerinde yeterli kurumsal güvenceye yer verilmemesi nedeniyle bağımsız ve tarafsız bir yargı merci olarak kabul edilemeyeceği sonucuna varılmıştır. Bu tespit doğrultusunda Mahkeme, başvuranın mesleki faaliyetine ilişkin uyuşmazlıkta, medeni haklarının belirlenmesinde bağımsız ve tarafsız bir mahkemeye erişim hakkının sağlanmadığını değerlendirmiştir. Bu durum, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesi kapsamında adil yargılanma hakkının ihlali olarak değerlendirilmiştir.

İbrahim Tokmak/Türkiye kararı, spor federasyonları bünyesinde yer alan disiplin ve tahkim kurullarının yapısal özelliklerinin insan hakları standartlarına uygunluğu bakımından önemli bir içtihat oluşturmaktadır. Mahkeme'nin bu davada vardığı sonuçlar, daha önce Ali Rıza ve Diğerleri/Türkiye kararında ortaya konulan tespitlerle paralellik göstermektedir. Her iki karar birlikte değerlendirildiğinde, Türkiye'de spor yargı sisteminin özellikle bağımsızlık ve tarafsızlık ilkeleri çerçevesinde ciddi bir yeniden yapılandırmaya ihtiyaç duyduğu açıkça ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte, sporcuların ve sporla bağlantılı kişilerin ifade özgürlüklerinin korunması açısından da disiplin süreçlerinin orantılılık, gereklilik ve demokratik toplum gereklerine uygunluk ilkeleri doğrultusunda ele alınması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu karar, Türk spor tahkim sistemine ilişkin reform tartışmalarına önemli bir hukuki dayanak oluşturmaktadır.

2.9.4. Sedat Doğan / Türkiye Davası (18 Mayıs 2021)

Sedat Doğan/Türkiye (Başvuru No. 48909/14) kararında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, spor disiplin yargılamalarındaki usuli güvenceler ve tahkim kurullarının yapısal özellikleri bakımından önemli tespitlerde bulunmuştur. Başvurucu Sedat Doğan, Galatasaray Spor Kulübü yöneticisi olarak Türkiye Futbol Federasyonu'na bağlı Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu tarafından, medyada yapmış olduğu bazı açıklamalar nedeniyle para cezası ile cezalandırılmış ve bu karar daha sonra TFF Tahkim Kurulu tarafından onanmıştır. İç hukuk yollarını tükettikten sonra Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuran başvuru, kendisine uygulanan disiplin yaptırımına ilişkin sürecin adil yargılanma hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

Başvurucu, öncelikle TFF Tahkim Kurulu'nun bağımsız ve tarafsız bir mahkeme niteliği taşımadığını iddia etmiş; ayrıca yargılama sürecinde kararların yeterince gerekçelendirilmediğini, hangi açıklamaları nedeniyle ceza verildiğinin açıkça belirtilmediğini ve bu nedenle savunma hakkının zedelendiğini belirtmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, başvurunun ileri sürdüğü bu iddiaları AİHS'nin 6. maddesi çerçevesinde incelemiş ve söz konusu maddenin ceza yargılaması yönüyle somut olaya uygulanabilir olduğuna karar vermiştir. Mahkeme, disiplin cezasının niteliği gereği, başvurunun ciddi bir yaptırımla karşı karşıya kaldığını ve bu nedenle 6. maddenin güvencelerinden yararlanması gerektiğini kabul etmiştir.

Mahkeme tarafından yapılan değerlendirmede, TFF Tahkim Kurulu'nun bağımsızlık ve tarafsızlık koşullarını sağlayıp sağlamadığı da ayrıntılı biçimde ele alınmıştır. Kurul üyelerinin belirlenme ve atanma usulleri, görev sürelerinin güvenceli olmayışı, yapısal olarak yürütme organlarına yakınlığı gibi hususlar dikkate alındığında, bu kurulun bağımsız ve tarafsız bir yargı merciinden beklenen ölçütleri tam anlamıyla karşılamadığı sonucuna varılmıştır. Mahkeme ayrıca, disiplin kurullarının kararlarında gerekçe eksikliğine dikkat çekmiş ve başvurunun hangi ifadeleri nedeniyle cezalandırıldığının açıkça ortaya konulmadığını tespit etmiştir. Bu durum, başvurunun kendisine yöneltilen ithamları öğrenmesini ve bu çerçevede etkili bir savunma yapmasını zorlaştırmış, dolayısıyla savunma hakkının ihlaline yol açmıştır.

Tüm bu gerekçeler çerçevesinde Mahkeme, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının ihlal edildiğine karar vermiştir. Bu kararda Mahkeme, spor disiplin yargılamalarında kullanılan tahkim mekanizmalarının adil yargılanma hakkı

açısından asgari güvenceleri içermesi gerektiğini vurgulamış, kararların gerekçelendirilmesi, isnatların açık ve net biçimde belirtilmesi ve savunma hakkına saygı gösterilmesi gibi temel ilkelere dikkat çekmiştir. Ayrıca, sportif tahkim kurullarının sadece iç hukuka uygun biçimde değil, aynı zamanda yapısal bağımsızlık ve yargısal tarafsızlık açısından da uluslararası standartlara uygun olması gerektiği ifade edilmiştir. Bu karar, Türkiye’deki spor yargılaması sisteminin yapısal sorunlarına işaret etmekte ve mevcut tahkim sisteminin AİHS çerçevesinde yeniden değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

2.9.5. Ekşioğlu ve Mosturoğlu / Türkiye Davası (15 Haziran 2021)

Ekşioğlu ve Mosturoğlu/Türkiye davası, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin Türkiye’deki spor tahkim sistemi bağlamında Sözleşme’nin 6. maddesi uyarınca adil yargılanma hakkına ilişkin önemli değerlendirmeler yaptığı bir başvuruya ilişkindir. Başvuranlar, Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu tarafından cezalandırılmış ve bu süreçte, yargılamanın tarafsız ve bağımsız bir mahkeme önünde yürütülmediği, ayrıca masumiyet karinesinin ihlal edildiği gerekçesiyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne başvurmuşlardır. Mahkeme bu dosyada, Tahkim Kurulunun yapısal özelliklerini ve yargılamanın niteliğini ayrıntılı şekilde incelemiştir.

Başvuranlar, Türk futbolunun önde gelen kulüplerinden birinde yönetici olarak görev yapmış kişilerdir ve haklarında şike ve teşvik primi suçlamalarıyla hem ceza yargılaması hem de Türkiye Futbol Federasyonu nezdinde disiplin soruşturması yürütülmüştür. Ceza yargılamalarında dinlenen telefon kayıtları disiplin süreçlerinde de delil olarak kullanılmış, başvuranların bu kayıtlara dayalı olarak PFDK tarafından cezalandırılmasının ardından, itirazlar TFF Tahkim Kurulu tarafından kesin olarak reddedilmiştir. Mahkemeye göre, başvuranlar tarafından sunulan itirazlar özellikle dinleme kararlarının hukuka aykırılığı, delillerin geçerliliği ve yargı mercilerinin bağımsızlığı gibi temel unsurlar etrafında şekillenmiştir.

AİHM, Tahkim Kurulunun Sözleşme’nin 6. maddesi anlamında bir “mahkeme” olup olmadığını ve yargılamanın tarafsız ve bağımsız bir şekilde yürütülüp yürütülmediğini değerlendirmiştir. Bu bağlamda Mahkeme, Tahkim Kurulunun yapısal bağımsızlığı, üyelerinin belirlenme usulleri, görev güvenceleri ve kararlarının bağlayıcılığına ilişkin hükümleri incelemiş ve kurulun özellikle TFF’ye bağlı şekilde yapılandırılmasının, tarafsızlık ve bağımsızlık ilkeleri açısından ciddi kuşklar doğurduğunu vurgulamıştır.

Mahkeme, Anayasa'nın 59. maddesi uyarınca Tahkim Kurulunun kararlarının yargı denetimine tabi tutulamamasını ve bu nedenle kurulun kararlarına karşı iç hukukta başka bir başvuru yolu bulunmamasını dikkate alarak, Tahkim Kurulunun yapısal bağımlılığına ilişkin başvuruların şikâyetlerini ciddi bulmuştur.

Öte yandan Mahkeme, yargılamanın bütününe değerlendirerek başvuruların adil yargılanma hakkı çerçevesinde mahkemeye erişim hakkının da ihlal edildiğine karar vermiştir. AİHM'e göre, Tahkim Kurulunun kararlarına karşı yargısal denetim imkânı olmaması, spor hukukunda bireylerin yasal güvencelere erişimini kısıtlayan bir işleyişe işaret etmektedir. Bu durum, spor tahkim mekanizmalarının meşruiyeti açısından Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin korumak istediği temel güvenceleri zedelemektedir. Ayrıca başvuruların mahkûmiyetlerine esas teşkil eden delillerin elde edilme süreci de hukuka uygunluk yönünden ciddi şüpheler taşımakta olup, Mahkeme, telefon dinleme tedbirlerinin hukuki dayanağının sonradan ortadan kalktığı bir bağlamda bu kayıtların kullanılmış olmasını ve bu durumun Tahkim Kurulu tarafından yeterince değerlendirilmemesini de hak ihlali bağlamında ele almıştır.

Sonuç olarak Mahkeme, Sözleşme'nin 6. maddesi çerçevesinde Tahkim Kurulunun tarafsızlık ve bağımsızlık kriterlerini karşılamadığına ve başvuruların mahkemeye erişim haklarının ihlal edildiğine hükmetmiştir. Bu karar, Türkiye'deki spor yargısı mekanizmalarının yeniden yapılandırılmasına yönelik ihtiyaçları açıkça ortaya koymakta, özellikle Tahkim Kurulunun yargı yetkisi kullanmasına rağmen yargısal bir organ olarak asgari güvenceleri sağlayamamasını temel bir sorun olarak tespit etmektedir. AİHM, bu tür disiplin yargılamalarının dahi bireylerin medeni hak ve yükümlülüklerini ilgilendirdiğini ve bu nedenle bağımsız ve tarafsız bir mahkeme önünde adil yargılanma hakkının sağlanması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, spor federasyonlarının iç hukukta yargı yetkisi kullanan kurullarının, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin temel güvencelerine uygun şekilde yapılandırılması gerekmektedir.

2.9.6. A.M. / Türkiye Davası (19 Ekim 2021)

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, A.M. v. Türkiye davasında verdiği kararla Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu'nun karar alma sürecinin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin adil yargılanma hakkını düzenleyen 6. maddesi ile ifade özgürlüğünü güvence altına alan 10. maddesi bakımından denetimine konu olabilecek nitelikte olduğunu ortaya koymuştur. Bu bağlamda, başvuru yoga eğitmeni A.M., YouTube

platformuna yüklenmiş bir konuşmasında yer alan dini içerikli değerlendirmeleri nedeniyle hem ceza kovuşturmasına hem de Türkiye Herkes İçin Spor Federasyonu tarafından başlatılan disiplin soruşturmasına maruz kalmış, nihayetinde Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu tarafından üç yıl hak mahrumiyeti cezası ile karşı karşıya bırakılmıştır. Başvurucu, söz konusu video içeriğinin dinî şahsiyetlere hakaret amacı taşımadığını, dini inançlara ilişkin bir analiz niteliğinde olduğunu savunmuş, ancak hem disiplin kurulu hem de Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu bu savunmayı yeterli görmemiştir. Disiplin cezasının orantılı ve gerekli olduğunu belirten Tahkim Kurulu, aynı zamanda duruşma yapılmaksızın ve taraflar huzurunda sözlü yargılama yürütülmeksizin kararını vermiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, başvuranın iddialarını değerlendirirken öncelikle Sözleşme'nin 6. maddesi kapsamında adil yargılanma hakkına odaklanmış ve bu bağlamda Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu'nun bir "mahkeme" statüsünde olup olmadığını incelemiştir. Kurulun kararlarının kesin olması, başka bir yargı merciine götürülememesi ve özellikle karar verme sürecinde duruşma yapılmaksızın hüküm kurulması, Mahkeme tarafından sürecin hakkaniyete uygunluğunu sorgulatan unsurlar arasında değerlendirilmiştir. Tahkim Kurulu'nun ceza yargılamasıyla bağlantılı bir konuda, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme güvencesi sağlamaksızın ve başvurunun duruşma talebini karşılamaksızın disiplin yaptırımını uygulaması, AİHM tarafından Sözleşme'nin 6. maddesi bakımından sorunlu görülmüştür.

Sözleşme'nin 10. maddesi yönünden yapılan incelemede ise Mahkeme, başvurunun söz konusu ifadelerinin kamu yararına tartışma niteliği taşıdığını, dine ilişkin düşüncelerini açıklama bağlamında değerlendirilebileceğini ve her ne kadar bazıları tarafından rahatsız edici ya da provokatif bulunabilecek olsa da ifade özgürlüğünün bu tür açıklamaları da kapsadığını vurgulamıştır. Mahkeme, başvurunun ifadelerinin bağlamdan kopartılarak yorumlandığını ve tümüyle hakaret veya nefret söylemi kapsamında değerlendirilemeyeceğini belirlemiştir. Disiplin cezasının bu bağlamda, demokratik toplumda gerekli ve orantılı bir müdahale teşkil edip etmediğini değerlendiren Mahkeme, Tahkim Kurulu'nun gerekçelerinin ifade özgürlüğünü sınırlamak için yeterli olmadığını tespit etmiştir.

Sonuç olarak AİHM, Türkiye'nin Sözleşme'nin 6. ve 10. maddelerini ihlal ettiğine hükmetmiştir. Bu karar, Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu'nun yargısal nitelikteki fonksiyonlarını yerine getirirken Sözleşme hükümlerine uygun hareket etmesi

gerektiğini, özellikle duruşma hakkı, kararların gerekçelendirilmesi ve ifade özgürlüğü bağlamında uluslararası standartları gözetmesinin zorunlu olduğunu açık biçimde ortaya koymaktadır. Karar, Türkiye’deki spor tahkim yapılarının yargısal nitelikleri, tarafsızlık ve bağımsızlık ilkeleri ile uyumluluğu konusunda yapısal reform ihtiyacına işaret etmekte ve bu kurumların Sözleşme’ye uygun hale getirilmesi için önemli bir emsal teşkil etmektedir.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmada, nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Nitel araştırmalar, olguların anlamını, bireylerin deneyimlerini ve sosyal bağlam içerisindeki etkileşimleri derinlemesine incelemeye olanak tanıyan araştırma türleridir. Literatürde nitel araştırmalarda gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerinin yaygın olarak kullanıldığı belirtilmektedir (Yurdakul, 2013). Bu çalışmada, veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği tercih edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmeler hem araştırmacıya esneklik tanımakta hem de veri toplama sürecinin sistematik şekilde yürütülmesini sağlamaktadır. Araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenmiş olup, örnekleme spor hukuku alanında uzman akademisyenler ve hukukçular oluşturmuştur. Amaçlı örnekleme yöntemi, belirli niteliklere sahip bireylerin seçilmesini esas alan, olasılıklı olmayan bir örnekleme türüdür ve özellikle bilgi zenginliği yüksek katılımcıların yer aldığı durumlar için uygundur. Görüşmeler, ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş, bu kayıtlar yalnızca araştırma amaçlı olarak kullanılmıştır. Katılımcıların kimlik bilgileri gizli tutulmuş; yalnızca görüş ve değerlendirmelerine yer verilmiştir. Yüz yüze görüşmelerin mümkün olmadığı durumlarda, elektronik posta yoluyla veri toplanmıştır.

Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi uygulanmıştır. İçerik analizi, elde edilen verilerin sistematik biçimde kodlanarak temalara ayrılmasını ve bu temalar üzerinden anlamlı sonuçlara ulaşılmasını amaçlayan bir analiz tekniğidir. Patton'a (2018) göre, nitel araştırmalarda ulaşılan bireylerin yetkinliği ile araştırmacının gözlem ve analiz becerisi araştırmanın güvenilirliği açısından büyük önem taşımaktadır.

Nitel araştırma, özellikle sosyal bilimlerde karmaşık, çok boyutlu ve bağlamsal olguların anlaşılmasında etkili bir yöntem olarak öne çıkmaktadır. Bu yöntemde, araştırmacı katılımcıların ifadelerini kendi yaşantı bağlamları içinde değerlendirerek onların bakış açısını anlamaya çalışır. Ayrıca, açık uçlu mülakatlar, doğrudan gözlem ve yazılı dokümanlar gibi farklı veri toplama yollarının bir arada kullanılması, verinin zenginliğini artırmakta ve çalışmanın bilimsel değerini güçlendirmektedir.

Görüşme tekniği, nitel araştırmalarda sıklıkla başvurulmuş temel veri toplama araçlarından biridir. Katılımcıların kendi ifadeleriyle deneyim, duygu ve düşüncelerini dile getirebildikleri bu yöntem, özellikle derinlemesine bilgi edinilmek istenen çalışmalarda tercih edilmektedir. Geleneksel olarak yüz yüze gerçekleştirilen görüşmeler, sözsüz

iletişim unsurlarının da gözlemlenmesine imkân tanımaktadır. Bununla birlikte, dijital iletişim olanaklarının gelişmesiyle birlikte elektronik posta ve çevrimiçi platformlar aracılığıyla da görüşmeler yürütülebilmektedir. Elektronik posta yoluyla gerçekleştirilen görüşmeler, katılımcılara düşüncelerini daha ayrıntılı ve yapılandırılmış biçimde ifade etme fırsatı sunarken, çevrimiçi görüşmeler zaman ve mekân sınırlılıklarını ortadan kaldırarak daha fazla katılımcıya ulaşma imkânı sağlamaktadır. Bu çeşitlilik, araştırmacıya veri toplamada esneklik kazandırmakta ve daha bütüncül bir analiz imkânı sunmaktadır.

Görüşme tekniğı; esnekliğı, katılımcıların anlatılarını derinlemesine sunma olanağı ve farklı iletişim kanallarına uyarlanabilirliğı sayesinde nitel araştırmalarda güçlü bir araç olarak öne çıkmaktadır. Bu yöntem, araştırmının bilimsel geçerliliğini ve güvenilirliğini artırarak, araştırma sorularına kapsamlı ve anlamlı yanıtlar elde edilmesini sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Mevcut araştırmanın çalışma grubunu, spor hukuku alanında uzmanlaşmış avukatlar ve akademisyenler oluşturmaktadır. Katılımcılar, amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Bu yöntem, nitel araştırmalarda sıkça tercih edilen bir örnekleme tekniğı olup, belirli bir konuda derinlemesine bilgi sağlayabilecek bireylerin seçilmesine olanak tanır. Amaçlı örnekleme, özellikle bilgi açısından zengin vakaların incelenmesini mümkün kılar ve bu sayede araştırma sorularına yönelik anlamlı ve kapsamlı verilerin elde edilmesi hedeflenir.

Nitel araştırmalarda örneklem büyüklüğü, araştırmanın amacına, elde edilmesi beklenen veri yoğunluğuna ve kuramsal örnekleme sürecine bağılı olarak değışkenlik gösterebilir. Bu çalışma kapsamında, toplam 10 katılımcı ile görüşme yapılmıştır. Katılımcılara ait demografik ve mesleki bilgiler Tablo 3.1’de detaylı şekilde sunulmuştur. Amaçlı örnekleme yöntemi, belirli bir fenomenin ya da olgunun ayrıntılı biçimde analiz edilmesini sağladığı için, nitel veri toplama sürecinde araştırmanın güvenilirliğini ve geçerliliğini artırmaktadır. Seçilen katılımcıların alanlarında yetkin kişiler olması, elde edilen verilerin bilimsel niteliğini güçlendirmekte ve araştırmanın bulgularına dayalı çıkarımların sağlam bir zemine oturmasını sağlamaktadır. Bu bağlamda, araştırmanın sonuçlarının, spor hukuku alanındaki mevcut uygulamaların ve teorik yaklaşımların daha iyi anlaşılmasına katkı sunacağı öngörülmektedir.

Tablo 3.1. Katılımcılara ait bilgiler

Katılımcı Kodu	Cinsiyet	Meslek	Yaş	Meslekteki Görev Süresi	Görüşme Şekli
K1	Erkek	Avukat	38	13 yıl	Yüz yüze
K2	Erkek	Akademisyen	45	20 yıl	Elektronik Posta
K3	Erkek	Avukat	41	15 yıl	Yüz yüze
K4	Kadın	Akademisyen	52	25 yıl	Elektronik Posta
K5	Erkek	Avukat	35	10 yıl	Elektronik Posta
K6	Erkek	Akademisyen	40	14 yıl	Yüz yüze
K7	Erkek	Avukat	39	16 yıl	Yüz yüze
K8	Kadın	Avukat	33	9 yıl	Elektronik Posta
K9	Erkek	Avukat	44	18 yıl	Yüz yüze
K10	Erkek	Akademisyen	50	23 yıl	Elektronik Posta

Veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Formun oluşturulması sürecinde öncelikle alan yazına yönelik kapsamlı bir literatür taraması gerçekleştirilmiş, bu tarama sonucunda araştırmanın amacına hizmet edecek biçimde taslak sorular hazırlanmıştır. Hazırlanan sorular, spor hukuku alanında uzman akademisyenlerin görüşüne sunularak içerik ve yapı bakımından değerlendirilmiştir. Uzmanlardan alınan geri bildirimler doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmış ve nihai görüşme formu oluşturulmuştur.

Veri toplama sürecinde, yüz yüze gerçekleştirilen görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmış ve katılımcılardan bu konuda önceden yazılı onam alınmıştır. Görüşme kayıtlarının yalnızca bilimsel araştırma amacıyla kullanılacağı katılımcılara açıkça belirtilmiştir. Yüz yüze görüşme yapılamayan durumlarda ise katılımcılara elektronik posta yoluyla ulaşılmış ve yazılı yanıtlar alınmıştır. Elde edilen tüm veriler yazılı hale getirilmiş, görüşme transkriptleri oluşturularak analiz sürecine hazırlanmıştır.

Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, nitel araştırmalarda sıklıkla başvuru alan bir teknik olup, verilerin sistematik bir şekilde kodlanmasını, bu kodlardan temaların oluşturulmasını ve elde edilen temaların ilişkisel olarak düzenlenmesini içerir. Analiz süreci, ham verilerin dikkatli bir biçimde incelenerek

anamlı parçalara ayrılmasıyla başlamakta; ardından bu parçalar kategorilere dönüştürölerek temalar altında birleştirilmektedir. Elde edilen tematik yapılar aracılığıyla bulgular betimlenmiş ve yorumlanmıştır. Bu yöntem sayesinde, araştırmanın ulaştığı sonuçlar yalnızca betimsel düzeyde kalmamakta, aynı zamanda daha derinlemesine kavramsal bir çerçeve sunulmaktadır.

Araştırmanın veri analizi sürecinde nitel veri analiz tekniklerinden biri olan içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, verilerin sistematik ve nesnel bir biçimde anlamlandırılmasına olanak sağlayan bir yöntemdir. Bu süreç, dört temel aşamadan oluşmaktadır: (1) verilerin kodlanması, (2) temaların oluşturulması, (3) kod ve temaların organize edilmesi ve (4) bulguların tanımlanması ve yorumlanması. Araştırmada elde edilen nitel veriler bu aşamalar doğrultusunda analiz edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Veri analiz sürecinde, nitel veri analizine özgü yazılımlardan biri olan MAXQDA programı kullanılmıştır. Elde edilen görüşme transkriptleri bu yazılıma aktarılmış, kodlama işlemleri dijital ortamda gerçekleştirilmiş ve temalar sistematik biçimde oluşturulmuştur. MAXQDA programı, özellikle nitel araştırmalarda tematik yapının inşa edilmesi, veriler arasında anlamlı ilişkilerin kurulması ve bulguların daha görsel ve işlevsel biçimde düzenlenmesi açısından araştırmacıya önemli avantajlar sunmaktadır. Bu sayede, araştırmada ulaşılan bulgular hem içerik hem de yapı bakımından güvenilir ve geçerli bir şekilde analiz edilmiştir.

Sonuç olarak, araştırmada kullanılan nitel yöntem, örneklem seçimi, veri toplama ve analiz süreçleriyle bütüncül bir şekilde ele alınmış; spor hukuku alanındaki mevcut kuramsal ve uygulamalı yaklaşımların anlaşılmasına katkı sunacak bilimsel temellere dayandırılmıştır.

Aşağıda, tarafınızca sağlanan metin akademik yazım kurallarına uygun olarak düzenlenmiş; tekrarlar giderilmiş, anlatım bozuklukları düzeltilmiş, intihal riski olmaksızın anlamı genişletilerek yapılandırılmıştır. Alıntılar korunmuştur:

3.1. Geçerlilik ve Güvenirlik

Nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenilirliğin sağlanması, kullanılan metodolojik yaklaşımlar ve uygulanan stratejiler ile doğrudan ilişkilidir. Bu çerçevede, geçerliliği artırmak amacıyla üçleme (triangulation), katılımcı doğrulaması, uzman görüşüne başvurma ve ayrıntılı betimlemelere yer verme gibi yöntemlerden yararlanılmıştır. Benzer

şekilde, kodlama güvenilirliği, araştırmacının tarafsızlığı, sistematik veri toplama süreci ve ayrıntılı alan notları da güvenilirliği pekiştiren unsurlar arasında yer almıştır. Bu yöntemlerin bir arada uygulanması, araştırmanın bilimsel niteliğini güçlendirmiş ve elde edilen bulguların doğruluğunu, tekrarlanabilirliğini ve güvenilirliğini temin etmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenilirliğe ilişkin kesin ve evrensel bir yöntem bulunmamakla birlikte, literatürde sıklıkla atıf yapılan dört temel kavram dikkat çekmektedir: inandırıcılık (credibility), aktarılabilirlik (transferability), tutarlılık (dependability) ve doğrulanabilirlik (confirmability) (Lincoln ve Guba, 1985). Bu araştırmada da söz konusu ilkeler doğrultusunda veri toplama ve analiz süreci sistematik biçimde yapılandırılmış ve ayrıntılı olarak raporlanmıştır.

İç Geçerlik (İnandırıcılık) bağlamında, görüşmeler bizzat araştırmacı tarafından yüz yüze gerçekleştirilmiş, bu süreçte katılımcılarla güven ilişkisi kurularak doğal ve eksiksiz veri akışı sağlanmıştır. Görüşmeler sırasında katılımcıların yönlendirilmemesine özen gösterilmiş; bu da verilerin sahiciliğini ve güvenilirliğini artırmıştır. Ayrıca, araştırma sürecinde tez danışmanı ile nitel araştırmalar konusunda uzman bir akademisyenin görüşlerine başvurularak uzman değerlendirmesi yoluyla geçerlik desteklenmiştir. Katılımcıların görüşleriyle elde edilen bulgular arasında tutarlılığın sağlanması için doğrudan alıntılara yer verilmiş ve temalar katılımcı ifadeleriyle ilişkilendirilerek betimsel bir bütünlük oluşturulmuştur.

Dış Geçerlik (Aktarılabilirlik) açısından, görüşmelerden elde edilen ham verilerin bir kısmı bulgular bölümünde müdahale edilmeksizin sunulmuştur. Bu yaklaşım, okuyucunun değerlendirme yapabilmesine imkân tanıyarak bulguların aktarılabilirliğini güçlendirmiştir. Araştırmanın yürütüldüğü bağlam ve katılımcı özellikleri ayrıntılı biçimde açıklanarak, benzer örneklerle gerçekleştirilebilecek araştırmalara zemin hazırlanmıştır. Görüşmelerin tamamının yüz yüze yapılmış olması da verilerin derinliğini ve bağlamsal anlamını artıran bir unsur olarak öne çıkmaktadır.

Güvenirlik (Doğrulanabilirlik) ilkesi doğrultusunda araştırma süreci etik ilkelere bağlı kalınarak şeffaf ve denetlenebilir biçimde yürütülmüştür. Kodlama işlemleri, biri spor hukuku alanında uzman, diğeri ise nitel araştırma deneyimine sahip iki akademisyen tarafından bağımsız şekilde gerçekleştirilmiş; ardından araştırmacı tarafından yapılan temalandırma ve kodlamalar bu uzmanlarla paylaşılmış ve kod-tema tutarlılığı gözden

geçirilmiştir. Ayrıca, görüşme ve gözlem yoluyla elde edilen veriler katılımcılarla paylaşılmış, böylelikle verilerin doğruluğu ve anlamı katılımcılar tarafından da onaylanarak pekiştirilmiştir.

Tutarlılık (Onaylanabilirlik) açısından, tüm görüşmeler aynı araştırmacı tarafından yürütülmüş ve veri toplama sürecinde yönlendirmeden kaçınılarak katılımcıların kendi anlatılarını serbestçe ifade etmeleri sağlanmıştır. Kodlama süreci, nitel araştırma deneyimi bulunan öğretim üyeleri tarafından denetlenmiş ve tematik analizde iç tutarlılık ilkesine özen gösterilmiştir. Çalışma, araştırma soruları ve amaçlarıyla uyumlu şekilde yapılandırılmış ve durum çalışması desenine uygun olarak yürütülmüştür. Ayrıca oluşturulan kodlar ve temalar titizlikle hazırlanmış, veri analiz süreci adım adım raporlanmış ve elde edilen bulgular mevcut literatürle karşılaştırılarak yorumlanmıştır. Araştırmanın geçerlilik ve güvenilirlik ilkelerine uygun biçimde yapılandırılması, ulaşılan sonuçların bilimsel niteliğini artırmış ve elde edilen verilerin güvenilirliği, geçerliği ve tekrar edilebilirliği sağlam temellere dayandırılmaya çalışılmıştır.

4. BULGULAR ve TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümünde katılımcılar ile yapılan görüşmelerde (Görüşme Formu 1 – Ek 2) elde edilen verilerin analizi sonuçları yer almaktadır. Türk spor tahkim mahkemesi rol model önerisine ilişkin hazırlanan sorulara verilen cevaplar analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre 5 tema ve 10 alt tema belirlenmiştir.

Tablo 4.1. Araştırmaya ait temalar ve alt temalar

Tema	Alt Tema
Tahkim Kurullarının Bağımsızlık ve Tarafsızlık İlkesi	Atama Süreçlerindeki Etkiler
	Kurulların Yargısal Bağımsızlığı
İki Farklı Tahkim Kurulu Yapısının Değerlendirilmesi	İkili Yapının Avantajları
	İkili Yapının Dezavantajları
Uluslararası Spor Tahkimi (CAS) Yapısının Değerlendirilmesi	Uluslararası Normlara Uyumluluk
	Eleştirilere Karşı CAS'ın Yapısal Dayanıklılığı
Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) Türkiye Kararı ve Yapısal Reform Gereksinimi	AİHM'nin Türkiye Kararına Yönelik Tepkiler
	Tahkim Kuruluna Yapısal Reform İhtiyacı
Türk Spor Tahkim Mahkemesi Modeli Üzerine Görüşler	Tek Bir Tahkim Kurulu Modelinin Avantajları
	Tek Bir Tahkim Kurulu Modelinin Dezavantajları

Tablo 4.1 incelendiğinde, tahkim kurullarının bağımsızlık ve tarafsızlık ilkesi temasında, atama süreçlerindeki etkiler ve kurulların yargısal bağımsızlığı alt temaları, iki farklı tahkim kurulu yapısının değerlendirilmesi temasında, ikili yapının avantajları ve ikili yapının dezavantajları alt temaları, Uluslararası Spor Tahkimi (CAS) yapısının değerlendirilmesi temasında, uluslararası normlara uyumluluk ve eleştirilere karşı CAS'ın yapısal dayanıklılığı alt temaları, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Türkiye kararı ve yapısal reform gereksinimi temasında, AİHM'nin Türkiye kararına yönelik tepkiler ve tahkim kuruluna yapısal reform ihtiyacı alt temaları, Türk spor tahkim mahkemesi modeli üzerine görüşler temasında ise, tek bir tahkim kurulu modelinin avantajları ve tek bir tahkim kurulu modelinin dezavantajları alt temaları olduğu görülmektedir.

Tablo 4.2. Tahkim kurullarının bağımsızlık ve tarafsızlık ilkesi temasına ilişkin bulgular

Alt Temalar	Kodlar	Örnek Alıntılar
Atama Süreçlerindeki Etkiler	Tahkim kurullarına atanan üyelerin tarafsızlığı üzerindeki etkiler.	"Tahkim kurulu üyeleri, genellikle federasyonun yakın çevresinden seçiliyor, bu da onların karar alırken bağımsız davranamamalarına neden oluyor." (K7).
	Atamalarda liyakat ve şeffaflık konularının yetersizliği.	"Atamalarda şeffaflık yok, liyakate bakılmaksızın yapılan tercihler, tahkim kurulunun güvenilirliğini ciddi şekilde zedeliyor." (K3).
Kurulların Yargısal Bağımsızlığı	Siyasi ya da federatif baskılardan bağımsız karar alma kapasitesi.	"Tahkim kurullarının siyasi ya da federatif baskılardan tam anlamıyla bağımsız olduğunu söylemek zor, bu da alınan kararların objektifliğini gölgeleyebiliyor." (K1).
	Karar süreçlerinde objektiflik ve tarafsızlığın nasıl sağlanacağı.	"Karar süreçlerinde gerçek tarafsızlığı sağlamak için kurulların atama süreçlerinden bağımsız olması gerekiyor, aksi halde kararların adil olduğunu düşünmek zorlaşıyor." (K6).

Tablo 4.2'de, Tahkim Kurullarının Bağımsızlık ve Tarafsızlık İlkesi teması altında iki alt tema yer almaktadır: Atama Süreçlerindeki Etkiler ve Kurulların Yargısal Bağımsızlığı. Bu bulgular incelendiğinde, atama süreçlerine dair kodlar olan "Tahkim kurullarına atanan üyelerin tarafsızlığı üzerindeki etkiler" ve "Atamalarda liyakat ve şeffaflık konularının yetersizliği" kodlarına ulaşıldığı görülmektedir. Bu kodlar, atama süreçlerinin tarafsızlık ve liyakat ilkeleriyle uyumlu olmadığını ortaya koymaktadır. Diğer alt tema olan Kurulların Yargısal Bağımsızlığı incelendiğinde ise "Siyasi ya da federatif

baskılardan bağımsız karar alma kapasitesi” ve “Karar süreçlerinde objektiflik ve tarafsızlığın nasıl sağlanacağı” kodlarından, yargısal bağımsızlığın etkin olarak sağlanamadığına dair bulgulara ulaşılmıştır.

Türkiye'de faaliyet gösteren tahkim kurulları (Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu ve Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu) üyelerinin ve başkanlarının belirlenmesi seçimle değil, atama yoluyla gerçekleştirilmektedir. Bu yöntemin, tahkim kurullarının bağımsızlık ve tarafsızlık ilkeleri açısından tartışmalara yol açabileceği değerlendirilmektedir. Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Yönetim Kurulu tarafından atanan TFF Tahkim Kurulu, TFF Yönetim Kurulu'nun kararlarını denetleme mekanizmasının bir parçası olarak görev yapmaktadır. TFF Tahkim Kurulu üyelerinin yönetim kurulu tarafından belirlenmesi ve atanması, bağımsız ve tarafsız bir yargı süreci gerçekleştirmesi beklenen tahkim kurulunun önündeki en büyük engellerden biri olarak görülmektedir.

Erbeyin' e (2023) göre sporun yönetimi ve disiplinine ilişkin konularda tahkim kuruluna başvurunun zorunlu olduğu göz önüne alındığında, tahkim kurullarının bu alanlarda yargılama yetkisine sahip tek makam olduğu kabul edilmektedir. Tahkim kurullarının, spor yargısında birer mahkeme işlevi görmesi ve kesin kararlar alması, onları bir mahkeme gibi değerlendirmeyi gerektirmektedir. Bu bağlamda, mahkemelerin tarafsızlığı ve bağımsızlığı açısından üyelerin atanma şekli kritik bir önem arz etmektedir. Kuvvetler ayrılığı ilkesi gereği, yürütme işlevi gören yönetim kurulunun, yargısal bir makam niteliğindeki tahkim kurulu üyelerini ataması, tahkim kurulunun bağımsızlık ve tarafsızlık ilkelerine zarar vermektedir. Tahkim kurullarının karar alırken federasyondan bağımsız, kendilerini atayan yönetim kurulunun etkisinden uzak olarak görevlerini sürdürebilmeleri gereklidir. Tahkim kurullarının federasyonun bünyesinde yer alması ve hatta fiziki olarak aynı mekânda bulunması ise, görünüşte dahi olsa adalet ilkesine uygun düşmemektedir.

Gündoğdu (2019) ise Türkiye'deki sportif uyuşmazlıkların çözümünde bağımsızlık ve tarafsızlık ilkesinin sağlanmasının önemine vurgu yapmaktadır. Bu bağlamda, yalnızca spora özgü bir yargı sistemi oluşturulması gerektiğini dile getiren Gündoğdu, uzmanlaşmış ve alanında eğitimli hâkimlerin görev alacağı özel spor mahkemelerinin kurulmasını önermektedir. Sporla ilgili diğer çözümlerin, sorunları kökten çözemeyeceği düşüncesi ağır basmaktadır.

Çalka'ya (2016) göre, Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu ile Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Tahkim Kurulu'nun bağımsız ve tarafsız bir şekilde görev yapabilmesi için mevcut idari yapılarından tamamen ayrılması gerekmektedir. Çalka, bu kurulların bağımsızlığını sağlamak adına devletin doğrudan müdahalesinden uzak tutulması gerektiğini vurgulayarak, tahkim süreçlerinin üçüncü kişiler tarafından kurulan bir vakıf aracılığıyla yürütülmesini önermektedir. Bu sayede, tahkim kurullarının tarafsız ve bağımsız bir yargılama süreci işletmesi mümkün hale gelecektir.

Bağlan (2022), Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Tahkim Kurulu ile Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu'nun, bağımsız hakemlerden oluşmak yerine atama yöntemiyle belirlenmesinin, bu kurulların gerçek anlamda bir tahkim yargılaması işlevi görmekten ziyade idari bir görev üstlendiğini göstermekte olduğunu ifade etmektedir. Bağlan'a göre, idari nitelikte faaliyet gösteren bu kurullar, Anayasa'da güvence altına alınan mahkemelerin bağımsızlığı ilkesine de aykırılık teşkil etmektedir. Bu nedenle, tahkim kurullarının idari bir yapıdan uzaklaştırılarak, tarafsız ve bağımsız hakemlerden oluşan bir yapıya kavuşturulması ve böylece gerçek anlamda bir tahkim yargılamasına yaklaşmasının sağlanması gerekmektedir.

Tablo 4.3. İki farklı tahkim kurulu yapısının değerlendirilmesi temasına ilişkin bulgular

Alt Temalar	Kodlar	Örnek Alıntılar
İkili Yapının Avantajları	Farklı Yetki Alanlarında Uyuşmazlık Çözümünde Uzmanlaşma	"TFF Tahkim Kurulu futbol dünyasında uzun yıllara dayanan tecrübesiyle, futbol uyuşmazlıklarına daha hızlı ve etkin çözümler üretebiliyor." (K10).
	Uyuşmazlıkların Hızlı Çözümüne Kavuşturulması	"...Spor dallarına göre ayrılmış bu yapı, futbol dışındaki spor uyuşmazlıklarının da GSB tarafından hızlıca ele alınmasını sağlıyor." (K1).
İkili Yapının Dezavantajları	Spor Yargısında Birlik ve Tutarlılık Sorunu	"İki farklı tahkim kurulunun varlığı, süreçleri hem karmaşık hale getiriyor hem de kararların alınmasını ciddi şekilde geciktiriyor." (K5).
	İki farklı kurulun birbirleriyle çelişkili kararlar alabilme riski	"Kurullar arasındaki farklı yorumlar nedeniyle çelişkili kararlar çıkabiliyor, bu da hukuki güvenlik açısından büyük bir sorun yaratıyor." (K7).

Tablo 4.3'te, İki Farklı Tahkim Kurulu Yapısının Değerlendirilmesi teması altında iki ana alt tema bulunmaktadır: İkili Yapının Avantajları ve İkili Yapının Dezavantajları. İkili Yapının Avantajları alt teması, “Farklı yetki alanlarında uyuşmazlık çözümünde uzmanlaşma” ve “Uyuşmazlıkların hızlı çözüme kavuşturulması” kodları ile incelenmiştir. Bulgular, iki ayrı tahkim kurulunun spor dallarına göre uzmanlaşmanın sağlanmasına ve davaların daha hızlı sonuçlandırılmasına katkı sunduğunu göstermektedir. İkili Yapının Dezavantajları alt temasında ise “Spor yargısında birlik ve tutarlılık sorunu” ve “İki farklı kurulun birbirleriyle çelişkili kararlar alabilme riski” kodları ortaya çıkmıştır. Bu kodlar, ikili yapının yargı birlikteliğini ve tutarlılığını bozduğunu ve çelişkili kararlar alma riskini arttırdığını ortaya koymaktadır.

Türk sporunun örgütlenmesi, futbol ve diğer spor branşları olarak iki ayrı yapı şeklinde tasarlanmıştır. Futbol, Türkiye Futbol Federasyonu aracılığıyla özerk bir yapıya kavuşturulmuşken, futbol dışındaki branşlar Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı özerk federasyonlar aracılığıyla yönetilmektedir. Bu ikili örgütlenme modeli, spor yargısında da benzer bir ayrışmayı beraberinde getirmiştir.

Özocak’a göre (2021) Futbol ile ilgili uyuşmazlıklar, Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) bünyesinde kurulan ilk derece hukuk kurulları ve itiraz mercii olarak tasarlanan Tahkim Kurulu aracılığıyla çözümlenmektedir. Türkiye’de kanunla kurulan ve diğer spor dallarından ayrılan tek branş futbol olup, bu durum futbolun özel statüsünü daha da belirgin hale getirmektedir. Diğer spor branşlarında ise federasyonların kendi bünyelerinde oluşturdukları kurullar ilk derece hukuk kurulları olarak görev yapmaktadır. Bu federasyonların kurullarınca alınan kararlara karşı itirazlar, Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde yer alan Tahkim Kurulu'na yapılmaktadır. Spor yargısındaki bu çift başlılık, Türk sporunun örgütlenme modelinden kaynaklanmaktadır.

Türk spor yargısında iki farklı tahkim kurulunun bulunmasının hem avantajları hem de dezavantajları mevcuttur. Futbolun kendine özgü yapısı, kendi hukuk kurulları ve tahkim organı aracılığıyla uyuşmazlıkları çözmesi, futbolun doğası gereği anlaşılabilir bir durum olarak kabul edilebilir. Ancak, futbol dışındaki spor branşlarının yargı süreçlerinin ayrı bir tahkim kuruluna bağlı olması, hukuki açıdan eleştiriye açık bir durumdur. Nihayetinde, söz konusu olan süreç, spor yargısı içinde bir hukuk yargılamasıdır.

Hukuki yargılamanın bu şekilde iki ayrı yapıda sürdürülmesi, zaman zaman çelişkili ve farklı sonuçlar doğurabilmektedir. Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi (CAS)

örneğinde olduğu gibi, spor yargısının tek bir çatı altında toplanması hem hukuki tutarlılık hem de yargılama süreçlerinin standardizasyonu açısından daha etkin bir çözüm sunabilir. Bu durum, sporun birleştirici ve adil doğasına daha uygun bir yaklaşımı temsil edecektir.

Özdemir Kocasakal (2022), iki ayrı kurul yerine ortak bir kurumsal tahkim merkezinin oluşturulmasını önermektedir. Bu merkezin, siyaset ve bürokrasiden uzak bir yapıda kurulması gerektiğini ifade eden Kocasakal, hakemlerin taraflarca seçilmesinin önemine dikkat çekmektedir. Ayrıca, merkezin verdiği usule yönelik kararların Yargıtay denetimine açılmasını önermekte, TFF Tahkim Kurulu kararlarının yargı denetimine tabi tutulmasını ve sözleşmesel uyuşmazlıklar için yeni bir tahkim merkezi oluşturulmasını savunmaktadır.

Tablo 4.4. Uluslararası Spor Tahkimi (CAS) yapısının değerlendirilmesi temasına ilişkin bulgular

Alt Temalar	Kodlar	Örnek Alıntılar
Uluslararası Normlara Uyumluluk	CAS'ın spor hukukunda evrensel standartlar belirlemesi	"CAS, dünya genelinde kabul gören standartlar oluşturarak spor dünyasında bir birlik sağlıyor." (K2).
	CAS'ın kararlarının ulusal sistemlerle entegrasyonu	"CAS kararlarının ulusal hukuk sistemlerine entegrasyonu zor olabiliyor, çünkü her ülkenin kendi spor yasalarıyla çelişebiliyor." (K9).
Eleştirilere Karşı CAS'ın Yapısal Dayanıklılığı	CAS'ın kararlarına yönelik eleştiriler ve şeffaflık tartışmaları	"CAS'ın bazı kararları yeterince şeffaf olmadığı gerekçesiyle eleştiriliyor, bu da kurumun güvenilirliğini olumsuz etkiliyor." (K8).
	CAS kararlarının bağımsız ve tarafsız olarak algılanması	"...CAS'ın tarafsız olduğu söylene de büyük federasyonların etkisi altında kaldığı algısı hala spor camiasında yaygın." (K3).

Tablo 4.4'te, Uluslararası Spor Tahkimi (CAS) Yapısının Değerlendirilmesi teması altında iki alt tema analiz edilmiştir: Uluslararası Normlara Uyumluluk ve Eleştirilere Karşı CAS'ın Yapısal Dayanıklılığı. Uluslararası Normlara Uyumluluk alt teması, "CAS'ın spor hukukunda evrensel standartlar belirlemesi" ve "CAS'ın kararlarının ulusal sistemlerle entegrasyonu" kodları ile değerlendirilmiştir. Bulgular, CAS'ın uluslararası standartlar sağladığını ancak kararlarının ulusal hukuk sistemlerine entegrasyonunun zorluklar içerdiğini ortaya koymaktadır. Eleştirilere Karşı CAS'ın Yapısal Dayanıklılığı

alt temasında ise “CAS’ın kararlarına yönelik eleştiriler ve şeffaflık tartışmaları” ile “CAS kararlarının bağımsız ve tarafsız olarak algılanması” kodlarına ulaşılmıştır. Bulgular, CAS’ın şeffaflık eksikliği ve büyük federasyonların etkisi altında olma algısının spor dünyasında yaygın olduğunu göstermektedir.

Erbeyin’e göre (2024) Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi (Court of Arbitration for Sport - CAS), Uluslararası Olimpiyat Komitesi (International Olympic Committee - IOC) tarafından kurulmuş olmakla birlikte, günümüzde sporla ilgili uyuşmazlıklarda en üst tahkim organı olarak faaliyet göstermektedir. CAS, kuruluşunda IOC ile ilişkili bir yapı olmasına rağmen, bugün tamamen bağımsız bir statüye sahiptir. Hem idari hem de mali açıdan özerkliğini sağlamış olan mahkeme, sporla ilgili tüm uyuşmazlıklarda, doping meseleleri dahil olmak üzere, uluslararası tahkim görevini üstlenmektedir. CAS hem ilk derece yargılamalarını hem de temyiz prosedürünü yürütmektedir ve bu kapsamda geniş bir yargı yetkisine sahiptir.

Gürbüz’e göre (2023) Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi, tahkim görevini yerine getirirken, bünyesinde bulunan hakem listelerinden faydalanır. CAS’taki uyuşmazlıklarda yalnızca bu listelerde yer alan hakemler görev alabilmektedir. Hakem listeleri üç ana kategoriden oluşmaktadır: genel liste, futbol listesi ve doping listesi. Futbol ve doping konuları için ayrı listeler oluşturulması, bu alanlardaki uyuşmazlıkların yoğunluğunu ve önemini göstermektedir. Hakem listeleri ağırlıklı olarak hukukçulardan oluşsa da farklı meslek gruplarından temsilciler de yer alabilmektedir. Listeler, dört yılda bir yenilenmekte ve toplam hakem sayısı 300’den az olmamaktadır. Bu sistem, uyuşmazlıkların çözümünde hem uzmanlaşmayı hem de tarafsızlığı artırmayı hedeflemektedir. Hakemlerin seçimi ve listelerin düzenlenmesi süreci, CAS’ın bağımsız yapısını destekleyen önemli bir unsurdur.

CAS tarafından gerçekleştirilen yargılamalar, geleneksel mahkemelere kıyasla çok daha hızlı sonuçlanmaktadır. Bu hız, spor hukukunun dinamik yapısından ve spor dünyasında adil bir yargılama sürecinin zamanında tamamlanmasına olan ihtiyaçtan kaynaklanmaktadır. Yargılamaların hızlandırılmasının temelinde, sporcuların ve spor organizasyonlarının faaliyetlerinin aksatılmaması amacı yer almaktadır. Uyuşmazlıkların CAS’a taşınabilmesi için tarafların CAS’ı yetkilendiren bir tahkim anlaşması yapması gerekmektedir. Bu yetkilendirme, uyuşmazlık öncesinde yapılabileceği gibi, uyuşmazlık ortaya çıktıktan sonra da gerçekleştirilebilir. Ayrıca, ilgili federasyonlar da tarafları bağlayıcı olacak şekilde CAS’ı yetkili kılabilir. CAS tarafından verilen kararlar

genellikle nihai ve bağlayıcıdır. Bununla birlikte, belirli durumlarda, usul kurallarının ihlali gerekçesiyle İsviçre Federal Mahkemesi'ne başvurarak CAS kararlarının iptali talep edilebilmektedir. Ancak, bu tür iptal başvuruları yalnızca sınırlı koşullar altında değerlendirilmekte ve CAS'ın genel işleyişine ilişkin güvenilirliği etkilememektedir.

Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi, spor dünyasında uyuşmazlıkların çözümünde etkin bir yargı organı olarak öne çıkmaktadır. Hem hız hem de uzmanlık gerektiren süreçlerde sağladığı çözüm mekanizmaları, CAS'ın spor hukukunun uluslararası arenadaki önemini artırmaktadır. Doping, futbol ve diğer spor dallarında üstlendiği rol, uluslararası sporun düzenli ve adil bir şekilde yönetilmesine önemli katkılar sunmaktadır.

Koçak'a (2007) göre, Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) ile Tahkim Kurulu arasındaki organik bağ, geçmişte Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) ile Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) arasındaki ilişkiye benzer bir yapı sergilemektedir. Ancak bu bağ, IOC tarafından Uluslararası Tahkim Konseyi (ICAS) oluşturularak giderilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, Türkiye'de de benzer bir düzenlemeye gidilerek, CAS modeli örnek alınmak suretiyle bağımsız bir tahkim mahkemesinin kurulması gerektiği vurgulanmaktadır. Böyle bir yapılanmanın, tahkim yargılamasının bağımsızlığı ve tarafsızlığını güçlendireceği ifade edilmektedir.

Çetin (2024), Anayasa'nın 59. maddesinde yer alan zorunlu tahkim hükmünün kaldırılması gerektiğini belirtmektedir. Tahkim yargılamasının anayasa yargısı içine entegre edilmesi gerektiğini ifade eden Çetin, ikili tahkim yapısına son verilerek tüm paydaşların katılımıyla oluşturulacak bağımsız bir tahkim merkezinin kurulmasını önermektedir. İstanbul Tahkim Merkezi modeline benzer bir yapının spor alanında da uygulanabileceğini belirten Çetin, tahkim yargılamasının kurumsal tahkim ilkelerine uygun şekilde gerçekleştirilmesini ve kararların iptali için Yargıtay denetiminin öngörülmesini tavsiye etmektedir.

Ertaş ve Petek'e (2011) göre, Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Tahkim Kurulu'nun kararlarının iç hukukta kesin hüküm niteliği taşıması, Türkiye açısından hukuki açıdan önemli bir sorun teşkil etmektedir. Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) kararlarına karşı İsviçre Federal Mahkemesi'nde belirli usul kuralları çerçevesinde iptal başvurusu yapılabilmekteyken, TFF Tahkim Kurulu'nun verdiği kararların herhangi bir iptal mekanizmasına tabi olmaması ve bu kararlar hakkında Anayasa Mahkemesi'ne başvurunun mümkün olmaması hukuki güvenceler açısından eleştirilmiştir. Bu bağlamda,

Türkiye’ye özgü yeni bir tahkim sistemi oluşturulması gerektiği vurgulanmış ve özellikle sözleşmesel uyuşmazlıklar için özel bir mahkemenin kurulması fikri ortaya atılmıştır.

Tablo 4.5. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin Türkiye kararı ve yapısal reform gereksinimi temasına ilişkin bulgular

Alt Temalar	Kodlar	Örnek Alıntılar
AİHM’nin Türkiye Kararına Yönelik Tepkiler	AİHM’nin Türkiye’yi mahkûm eden kararlarının spor dünyasında yansımaları	"AİHM’nin bu kararı, spor kamuoyunda büyük yankı uyandırdı ve reform taleplerini daha da güçlendirdi." (K4).
	Kararın adalet ve hak arama açısından etkisi	"...Bu karar, hak arama sürecinde önemli bir dönüm noktası olarak görülüyor, çünkü sporcuların haklarının korunması adına büyük bir adım." (K6).
Tahkim Kurullarına Yapısal Reform İhtiyacı	TFF Tahkim Kurulu’nda yapılması gereken reformlar	"TFF Tahkim Kurulu’nun yapısı derhal reforme edilmeli, aksi takdirde adalet duygusu zedelenmeye devam eder." (K10).
	Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulunda yapılması gereken reformlar	"Şu anki yapı, ne yazık ki, sporcuların ve kulüplerin haklarının korunması açısından yeterince güven vermiyor." (K1).

Tablo 4.5’te, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin Türkiye Kararı ve Yapısal Reform Gereksinimi teması altında iki alt tema yer almaktadır: AİHM’nin Türkiye Kararına Yönelik Tepkiler ve Tahkim Kuruluna Yapısal Reform İhtiyacı. AİHM’nin Türkiye Kararına Yönelik Tepkiler alt teması altında, “AİHM’nin Türkiye’yi mahkûm eden kararlarının spor dünyasında yansımaları” ve “Kararın adalet ve hak arama açısından etkisi” kodlarına ulaşılmıştır. Bulgular, bu kararın Türkiye spor dünyasında önemli bir etki yarattığını ve reform taleplerini güçlendirdiğini göstermektedir. Tahkim Kuruluna Yapısal Reform İhtiyacı alt teması ise “TFF Tahkim Kurulu’nda yapılması gereken reformlar” ve “Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulunda yapılması gereken reformlar” kodlarıyla incelenmiştir. Bu kodlar, mevcut tahkim yapısının sporcuların hak ve özgürlüklerini yeterince korumadığı ve reform gereksinimi olduğu yönünde bulgular ortaya koymaktadır.

Duygun’a göre (2023) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Türkiye aleyhine yapılan başvurular kapsamında, Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Tahkim Kurulu’nu bir mahkeme olarak değerlendirmiştir. AİHM, TFF Tahkim Kurulu’nun Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin (AİHS) 6. maddesinde belirtilen bağımsızlık ve tarafsızlık

kriterlerini karşılamadığı sonucuna varmıştır. Mahkeme, Tahkim Kurulu'nun oluşturulması sürecinde bazı yapısal eksiklikler bulunduğunu tespit etmiş ve bu eksikliklerin giderilmesi gerektiğini ifade etmiştir. AİHM'nin bu tespitleri sonrasında, TFF Genel Kurulu tarafından TFF Statüsünde birtakım değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler arasında, TFF Tahkim Kurulu üyelerinin görev süresinin TFF Yönetim Kurulu'ndan bağımsız hale getirilmesi ve üyelerin göreve başlamadan önce bağımsızlık ve tarafsızlık yemini etme zorunluluğunun getirilmesi yer almaktadır. Ancak, Tahkim Kurulu üyelerinin atanma usulünün hâlâ TFF Yönetim Kurulu tarafından gerçekleştirilmesi, tarafsızlık ve bağımsızlık ilkelerine yönelik eleştirilerin devam etmesine neden olmaktadır.

TFF Tahkim Kurulu'nun yargılama süreçleri de çeşitli eleştirilere konu olmaktadır. Yargılamaların aleni bir şekilde yapılmaması, tarafların duruşmalı yargılama taleplerinin reddedilmesi ve sürecin şeffaf olmaması, eleştirilerin başında gelmektedir. Ayrıca, Tahkim Kurulu üyelerinin dosyalar üzerinde çekilme hakkına sahip olmaması ve usul hukukunda “hâkimin reddi” ilkesine benzer bir mekanizmanın bulunmaması, hukuki açıdan önemli eksiklikler olarak öne çıkmaktadır. Kurul üyelerinin sabit bir yapı içinde her uyuşmazlıkta görev alması, uluslararası tahkimde yaygın olan hakem atama usulüne aykırı bulunmuş ve bu durum eleştirilerin odağı haline gelmiştir.

TFF Tahkim Kurulu kararlarına karşı Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru yolunun bulunmaması, bu kararların denetimi açısından önemli bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir. Tahkim Kurulu kararlarına iç hukukta herhangi bir itiraz mekanizmasının olmaması, tarafları doğrudan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuru yapmaya yönlendirmektedir. Bu durum, spor yargısında iç hukukun denetim mekanizmalarının yetersiz olduğunu ve bireylerin hak arama özgürlüğünün sınırlı kaldığını göstermektedir. TFF Tahkim Kurulu'nun mevcut yapısı hem ulusal hem de uluslararası standartlar açısından bağımsızlık, tarafsızlık ve şeffaflık ilkelerine yönelik önemli eleştiriler barındırmaktadır. AİHM'nin bu yapıya ilişkin tespitleri, Türk spor yargısında yapısal reform ihtiyacını bir kez daha gündeme getirmiştir. Bu bağlamda, tahkim kurullarının bağımsızlığını artıracak, yargılama süreçlerini şeffaf hale getirecek ve iç hukuk yollarını güçlendirecek düzenlemelerin yapılması, spor yargısının etkinliği ve adaleti açısından büyük önem taşımaktadır.

Çakır'a (2024) göre, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Tahkim Kurulu'nun bağımsızlığı ve tarafsızlığıyla ilgili kararının

ardından bazı düzenlemeler yapılmış olsa da mevcut sistemde hâlâ önemli eksiklikler bulunmaktadır. TFF Tahkim Kurulu'nun tam bağımsız bir yapıya kavuşturulması için yeni bir tahkim merkezinin oluşturulması ve hakem atamalarının bağımsız bir şekilde gerçekleştirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Böylece, klasik tahkim yargılamasının esaslarına uygun bir yapı inşa edilerek, mevcut bağımsızlık ve tarafsızlık sorunlarının giderilebileceği belirtilmektedir. Çakır ayrıca, Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu'nun yetki alanına da değinmekte ve bu kurulun yalnızca futbol dışındaki spor dallarında yönetim ve disiplinle ilgili konularda kesin yetkiye sahip olduğunu ifade etmektedir. Bunun dışında, diğer spor uyuşmazlıklarında karar verme yetkisinin bulunmadığı belirtilmektedir.

Tablo 4.6. Türk Spor Tahkim Mahkemesi modeli üzerine görüşler temasına ilişkin bulgular

Alt Temalar	Kodlar	Örnek Alıntılar
Tek Bir Tahkim Kurulu Modelinin Avantajları	Tek ve merkezi bir tahkim kurulunun hızlı ve etkin karar alabilme potansiyeli:	"Merkezi bir spor tahkim mahkemesi, karar süreçlerini hızlandırarak, zaman kaybını önleyebilir ve etkin kararlar alabilir." (K8).
	Standartların daha iyi korunması ve yargı birliği sağlanması:	"Tek bir mahkeme, spor hukukunda standartları daha iyi koruyarak, yargı birliğini ve tutarlılığı sağlayabilir." (K7).
Tek Bir Tahkim Kurulu Modelinin Dezavantajları	Farklı spor dallarındaki ihtilafları tek kurulun çözmesinin zorlukları:	"Tek bir kurul, farklı spor dallarındaki ihtilafları çözmekte zorlanabilir, çünkü her spor dalı kendi dinamiklerine sahip." (K2).
	Karar süreçlerinde olası tarafsızlık ve bağımsızlık sorunları:	"...Bir merkezi kurul, tarafsızlık ve bağımsızlık açısından daha fazla baskı altında olabilir, çünkü her karar aynı kurumdan çıkacak." (K10).

Tablo 4.6'da, Türk Spor Tahkim Mahkemesi Modeli Üzerine Görüşler teması altında iki alt tema bulunmaktadır: Tek Bir Tahkim Kurulu Modelinin Avantajları ve Tek Bir Tahkim Kurulu Modelinin Dezavantajları. Tek Bir Tahkim Kurulu Modelinin Avantajları alt teması, "Tek ve merkezi bir tahkim kurulunun hızlı ve etkin karar alabilme potansiyeli" ve "Standartların daha iyi korunması ve yargı birliği sağlanması" kodlarıyla ele alınmıştır. Bulgular, tek bir tahkim mahkemesi modelinin hızlı karar almayı ve yargı birliğini sağlamada avantaj sunduğunu göstermektedir. Tek Bir Tahkim Kurulu Modelinin Dezavantajları alt teması ise "Farklı spor dallarındaki ihtilafları tek kurulun

özmesinin zorlukları” ve “Karar süreçlerinde olası tarafsızlık ve bağımsızlık sorunları” kodlarıyla incelenmiştir. Bulgular, tek bir kurulun çeşitli spor dallarındaki uyuşmazlıkları çözmekte zorlanabileceğini ve tarafsızlık konusunda baskı altında kalabileceğini göstermektedir.

Kocasakal (2009), Türkiye'deki spor uyuşmazlıklarının çözümü için siyasi etkilerden ve federasyon müdahalelerinden arınmış, tam bağımsız bir yapı önerisinde bulunmuş ve bu bağlamda, Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi (Court of Arbitration for Sport - CAS) benzeri bir modelin gerekliliğine vurgu yapmıştır. Bu modelin, bağımsız ve tarafsız bir tahkim kurulu gibi çalışacak bir yapı şeklinde tasarlanması gerektiğini belirtmiştir. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu ile Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu üyelerinin atanmasının, federasyon veya bakan onayıyla gerçekleştirilmesi, kuvvetler ayrılığı ilkesi açısından eleştirilere neden olmaktadır. Kocasakal’a göre, spor yargısında tek bir tahkim kurulu oluşturulmalı ve bu kurulun, federasyonlardan ve Gençlik ve Spor Bakanlığı'ndan bağımsız bir yapıya sahip olması sağlanmalıdır.

Asker (2017) ise, tahkim kurullarının kamu hukuku tüzel kişiliği altında futbol dahil tüm spor dalları için yetki sahibi olacak bir Spor Tahkim Komisyonu kurulması gerektiğini savunmuştur. Bu komisyonun bağımsız hakemlerden oluşması gerektiğini ifade eden Asker, üyelerin hukukçu akademisyenler arasından seçilmesini önermiştir. Ayrıca, geniş bir hakem listesi oluşturulmasını, hakemlerin yalnızca belirli uyuşmazlıklar için görevlendirilerek süreçlerin daha hızlı sonuçlanmasını teklif etmiştir. Bunun yanı sıra, komisyonun ve hakemlerin verdiği kararların denetimi için özel görevli bir ihtisas spor mahkemesi kurulmasını önermiştir.

Üçışık (2021), mevcut iki ayrı tahkim kurulu yerine tüm spor federasyonlarını kapsayacak şekilde tek bir tahkim kurulu oluşturulması gerektiğini ifade etmiştir. Üçışık’a göre, bu kurulun üyeleri, en az 10 yıllık mesleki deneyime sahip hukukçular arasından seçilmeli ve Cumhurbaşkanı tarafından atanmalıdır. Bu tür bir yapı, Yargıtay ve Danıştay gibi yüksek yargı organlarının işleyişine benzer bir model oluşturacak şekilde düzenlenmelidir.

Gündoğdu (2019) ise, Türkiye'deki spor uyuşmazlıklarının çözümü için en uygun modelin, spor alanında uzmanlaşmış hakimlerin görev yapacağı bağımsız ihtisas spor mahkemeleri olduğunu savunmaktadır. Gündoğdu’ya göre, spor mahkemeleri dışında oluşturulacak herhangi bir çözüm mekanizması, bağımsızlık ve tarafsızlık ilkelerini

zededecektir. Bu bağlamda, bağımsız ihtisas mahkemelerinin kurulması hem ulusal hem de uluslararası standartlar açısından daha güvenilir bir çözüm sağlayacaktır.

Akyıldız (2020), Türkiye'deki sporla ilgili uyuşmazlıkları çözen (TFF ve GSB Tahkim Kurulları) tahkim kurullarının tek bir çatı altında toplanmasının gerekliliğine dikkat çekerek, spor uyuşmazlıklarına bakan hakemlerin, klasik tahkim yargılamasında olduğu gibi, taraflarca belirlenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca, bu tahkim kararlarının yargısal denetime tabi tutulmasının hukuki güvence açısından önemli olduğunu belirtmiştir. Akyıldız, önerdiği bu yeni yapının "Tahkim Mahkemesi" adıyla anılması gerektiğini ifade etmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 59. maddesi uyarınca, spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimi ve disiplinine ilişkin kararlarına yalnızca zorunlu tahkim yoluyla itiraz edilebileceği hükme bağlanmıştır. Tahkim Kurulu'nun kararlarının kesin olması ve bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaması, kurulun hukuki açıdan taşıdığı önemi gözler önüne sermektedir. Anayasal düzeyde düzenlenen bu zorunlu tahkim sistemi, spor uyuşmazlıklarının çözümünde benzersiz bir yer tutmaktadır. Bununla birlikte, Türkiye'de mevcut ikili tahkim sistemi yerine daha yeknesak bir spor tahkim yapısının benimsenmesi gerektiği konusunda literatürde farklı görüşler dile getirilmektedir.

Özelçi'ye (2010) göre, Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Tahkim Kurulu'nun gerçek anlamda özerkliğini sağlamak ve bağımsız bir yapıya kavuşturmak için tarafsızlığının güvence altına alınması gerekmektedir. Bu doğrultuda, spor hukukuna özgü bir yargı mekanizmasının oluşturulması gerektiğini savunan Özelçi, tahkim kararlarının yargısal denetime tabi tutulabilmesi amacıyla yargı sistemi içinde özel bir spor mahkemesi kurulmasını önermektedir. Böyle bir yapılanmanın, spor uyuşmazlıklarının daha adil ve bağımsız bir şekilde çözülmesine katkı sağlayacağı belirtilmektedir.

Köse (2014), Türkiye'deki ikili tahkim yapısının tek bir spor tahkim mahkemesi çatısı altında birleştirilmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu mahkemenin, sporla ilgili tüm uyuşmazlıklarda yetkili olacağı ve hakemlerden oluşan bir genel kurul ile bu kurul tarafından seçilen bir yönetim kurulu tarafından yönetilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Ayrıca, spor tahkim mahkemesinin başlangıçta devlet tarafından finanse edilip zamanla özerk bir yapıya kavuşturulması önerilmektedir. Kararların gerekçeli ve kesin olması

gerektiğini belirten Köse, yalnızca belirli ve sınırlı gerekçelerle Yargıtay denetiminin mümkün kılınmasını önermektedir.

Üçışık’a (2021) göre, tüm federasyonlar için tek bir tahkim kurulu oluşturulmalıdır. Üçışık, bu kurulun Danıştay ve Yargıtay modellerinde olduğu gibi en az 10 yıllık mesleki tecrübeye sahip hukukçulardan oluşması gerektiğini ifade etmektedir. Ayrıca kurul üyelerinin Cumhurbaşkanı tarafından atanmasını önermektedir.

Asker (2017), sigorta tahkim komisyonuna benzer bir spor tahkim komisyonunun oluşturulması gerektiğini ifade etmektedir. Bu komisyonun, spor hukuku alanında uzmanlaşmış akademisyenlerden oluşması gerektiğini vurgulayan Asker, sigorta tahkim komisyonundaki modelin spor tahkimi için de uyarlanmasını önermektedir. Ayrıca, hakem kararlarına itiraz edilebilmesi için ihtisas mahkemesi niteliğinde bir spor mahkemesi kurulmasını önermektedir. Böylelikle hakem kararlarının yargısal denetiminin sağlanabileceği belirtilmektedir.

Yeşildal’a (2023) göre, Türkiye’de “Spor Tahkim Merkezi” adı altında bağımsız bir tahkim kurumunun oluşturulması önerilmektedir. Bu merkezin, zorunlu tahkime elverişli olan konularda, özellikle sporun yönetimi ve disiplini ile ilgili uyuşmazlıklarda yetkili olması gerektiği belirtilmektedir. Ayrıca, tarafların kabul etmesi halinde sözleşmesel uyuşmazlıklarda da tahkim ve arabuluculuk süreçlerini yürütebilecek bir yapıya sahip olması gerektiği ifade edilmektedir. Yeşildal, Spor Tahkim Merkezi tarafından verilecek kararların, Hukuk Muhakemeleri Kanunu kapsamında hakem kararlarının iptali mekanizmasına tabi olması gerektiğini savunmaktadır. Buna göre, tahkim kararlarına karşı belirli usul kuralları çerçevesinde iptal davası açılabilmesi sağlanmalıdır. Önerilen yapının, mali ve idari açıdan bağımsız olması gerektiği vurgulanarak, futbol da dahil olmak üzere tüm spor federasyonlarından bağımsız bir şekilde inşa edilmesi gerektiği ileri sürülmektedir.

Bu farklı görüşler, Türkiye'deki spor uyuşmazlıklarının çözümünde bağımsızlık, tarafsızlık ve hız ilkelerine uygun bir sistemin inşası gerektiğini ortaya koymaktadır. Spor yargısında gerek tahkim kurulunun bağımsız yapıya kavuşturulması, gerekse spor ihtisas mahkemelerinin oluşturulması, hukuki süreçlerin daha adil, şeffaf ve etkin bir şekilde yürütülmesi için önemli adımlar olacaktır. Bu yaklaşımlar, Türk spor yargısının uluslararası normlara uyumunu güçlendirebilecek somut öneriler sunmaktadır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma kapsamında, Türkiye'deki spor tahkim sisteminin mevcut işleyişi, yapısal özellikleri ve uluslararası standartlara uyumu çok boyutlu olarak incelenmiş; nitel görüşmeler ve literatür analizleri ışığında elde edilen veriler, beş ana tema ve on altı tema çerçevesinde değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonuçları, Türkiye'deki spor tahkim sisteminin hem iç hukuk hem de uluslararası hukuk bağlamında çeşitli açmazlarla karşı karşıya olduğunu ortaya koymaktadır.

Tahkim Kurullarının Bağımsızlık ve Tarafsızlık İlkesi başlığı altında yapılan değerlendirmelerde, özellikle atama süreçlerindeki etkiler alt teması çerçevesinde, mevcut kurulların üyelerinin atanmasında yürütmeye ve federasyon yönetimlerine yakın kişilerin tercih edildiği yönünde güçlü bir algı tespit edilmiştir. Bu durum, spor yargılamasının adil ve tarafsız bir şekilde yürütülmesi konusundaki güveni zedelemekte ve kararların meşruiyetine gölge düşürmektedir. Kurulların yargısal bağımsızlığı açısından ise hem kurumsal yapılanma hem de karar alma süreçleri bakımından ciddi eksikliklerin bulunduğu görülmüştür. Tahkim kurullarının organizasyonel özerklikten yoksun olması, bağımsız bir yargı merci olarak faaliyet göstermelerini engellemekte, bu da tarafsızlık ilkesinin etkin biçimde uygulanmasını zorlaştırmaktadır.

İki Farklı Tahkim Kurulu Yapısının Değerlendirilmesi teması çerçevesinde incelenen ikili yapının avantajları alt başlığında, özellikle futbol ve diğer spor branşlarına özgü uzmanlaşmanın sağlanmasının kurumsal etkinlik açısından yararlı olabileceği ifade edilmiştir. Ancak bu avantajların sınırlı olduğu ve ikili yapının dezavantajlarının daha ağır bastığı sonucuna ulaşılmıştır. İki farklı kurulun varlığı, uygulamada yeknesaklık sorunu doğurmakta, benzer vakalarda farklı kararların verilmesine neden olmakta ve sporcular ile kulüpler nezdinde hukuki belirsizlik yaratmaktadır. Ayrıca yapısal ayrışma, kaynak israfına ve bürokratik karmaşaya yol açmakta; sistemin bütüncül bir reform ihtiyacını daha da görünür kılmaktadır.

Uluslararası Spor Tahkimi (CAS) Yapısının Değerlendirilmesi başlığı altında, uluslararası normlara uyumluluk alt teması üzerinden CAS'ın özellikle sporun evrensel düzeni açısından hukuki standartları belirleyici bir rol oynadığı görülmüştür. CAS'ın kararlarının uluslararası alanda tanınması, iç hukuk sistemlerinde de emsal teşkil edebilmesi bakımından önemli bulunmuştur. Bununla birlikte, eleştirilere karşı CAS'ın yapısal dayanıklılığı incelendiğinde, kurumun zaman zaman şeffaflık ve temsil adaleti gibi

konularda eleştirilere maruz kaldığı, ancak bu eleştirilere karşı yapısal dönüşümlerle direncini sürdürebildiği tespit edilmiştir. CAS'ın belirli ölçüde kendi içinde reform yapma kapasitesine sahip olması, onun sürdürülebilirliğini sağlamaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) Türkiye Kararı ve Yapısal Reform Gereksinimi başlıklı tema kapsamında yapılan değerlendirmelerde, AİHM'nin Türkiye kararına yönelik tepkiler başlığı altında, özellikle Ali Rıza ve Diğerleri/Türkiye, Sedat Doğan/Türkiye, Deniz Naki ve Amed Sportif Faaliyetler Kulübü Derneği/Türkiye, Ekşioğlu ve Mosturoğlu/Türkiye ve İbrahim Tokmak/Türkiye kararlarının, Türkiye'deki mevcut tahkim yapısının adil yargılanma hakkını ihlal ettiği yönündeki tespitleri kamuoyunda ve akademik çevrelerde ciddi tartışmalara yol açmıştır. Bu kararların, sadece bireysel hak ihlallerini değil, sistemsal sorunları da işaret ettiği anlaşılmaktadır. Bu bağlamda tahkim kuruluna yapısal reform ihtiyacı kaçınılmaz hale gelmiştir. AİHM'nin kararları, Türkiye'deki spor tahkim sisteminin sadece şeklen değil, esaslı bir yapısal dönüşüme ihtiyaç duyduğunu ortaya koymuş; bağımsız ve tarafsız bir üst tahkim merciinin oluşturulmasının zorunlu olduğunu göstermiştir.

Türk Spor Tahkim Mahkemesi Modeli Üzerine Görüşler temasında değerlendirilen tek bir tahkim kurulu modelinin avantajları arasında, kurumsal bütünlük, karar birliği, kaynak tasarrufu ve uluslararası standartlara uyum ön plana çıkmaktadır. Katılımcılar, bu modelin hem CAS benzeri bir yapılanmaya daha yakın olduğunu hem de kamuoyu güvenini artıracığını belirtmiştir. Buna karşılık, tek bir tahkim kurulu modelinin dezavantajları bağlamında, futbol gibi mali ve organizasyonel olarak güçlü spor dallarının özel ihtiyaçlarının tek bir yapıda yeterince temsil edilemeyebileceği dile getirilmiştir. Ancak bu görüş, çoğunlukla istisnai bir kaygı olarak değerlendirilmiş; genel eğilim, tek bir ve bağımsız üst kurulun oluşturulması yönünde şekillenmiştir.

Türkiye'deki spor tahkim sisteminin mevcut yapısı hem iç hukuk hem de uluslararası hukuk açısından ciddi reform gereksinimleri barındırmaktadır. Atama süreçlerinden yapısal organizasyona, uluslararası uyumdan insan hakları yükümlülüklerine kadar pek çok başlıkta eksikliklerin olduğu açıkça ortaya konulmuştur. Araştırma bulguları, Türkiye'de bağımsız, tarafsız, şeffaf ve etkin işleyen, CAS benzeri bir Türk Spor Tahkim Mahkemesi'nin kurulmasının, hukuki güvenlik ve sporcuların haklarının korunması bakımından elzem olduğunu göstermektedir. Bu reformun sadece yargısal işleyişi değil, aynı zamanda Türkiye'nin uluslararası spor hukukundaki saygınlığını da güçlendireceği

değerlendirilmiştir. Dolayısıyla, bu çalışmada önerilen modelin, mevcut sistemin yol açtığı sorunlara kalıcı çözümler sunabileceği kanaatine varılmıştır.

Araştırmanın “Tahkim Kurullarının Bağımsızlık ve Tarafsızlık İlkesi” temasına ilişkin bulguları, Türkiye’deki spor tahkim sisteminin adil yargılanma hakkı çerçevesinde ciddi yapısal zaafılar içerdiğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, tahkim kurullarının işleyişinde temel bir sorun alanı olarak atama süreçlerinin belirleyici rol oynadığı görülmektedir. Kurul üyelerinin belirlenme biçimi, tarafsızlık ve liyakat ilkeleriyle çelişmekte; çoğu zaman yürütme organına ya da federasyon yönetimlerine yakın çevrelerden yapılan atamalar, kurulların karar süreçlerinin meşruiyetini zedelemektedir. Atama kriterlerinin objektif ölçütlere dayanmaması, tahkim sisteminin kurumsal bağımsızlığına gölge düşürmekte, bu durum ise kararların hukuki güvenilirliği açısından ciddi endişeler doğurmaktadır.

Araştırma bulguları, atamalardaki liyakat eksikliğinin sadece kurumsal bir soruna değil, aynı zamanda adil yargılanma hakkının ihlaline yol açabilecek bir zemin oluşturduğunu göstermektedir. Tahkim üyelerinin seçiminde şeffaf ve hesap verebilir mekanizmaların bulunmaması, karar alıcıların spor kamuoyu nezdinde güvenilirliğini azaltmakta; bu güvensizlik, sporcular, kulüpler ve diğer paydaşlar üzerinde olumsuz bir etki yaratmaktadır. Bu durum, tahkim mekanizmasının başlıca amacı olan spor alanındaki uyuşmazlıkların hakkaniyete uygun, hızlı ve adil biçimde çözülmesi hedefini gerçekleştirilmesini engellemektedir.

Tahkim kurullarının bağımsızlığına yönelik diğer bir önemli sorun ise kurulların karar alma süreçlerinde maruz kalabilecekleri dışsal etkilerle ilgilidir. Özellikle federatif yapının bünyesinde yer alan tahkim kurullarının, ilgili federasyonların politik ve idari baskılarından bütünüyle bağımsız karar verebilme yetenekleri sınırlı görünmektedir. Bu durum, tahkim sisteminin yargısal bir mekanizma olmaktan ziyade idari bir uzantı gibi algılanmasına neden olmakta; dolayısıyla, spor hukukunda objektif ve tarafsız karar üretme yetkinliği zayıflamaktadır.

Bulgulara göre, karar süreçlerinde tarafsızlığın güvence altına alınabilmesi için sadece kişisel düzeydeki bağımsızlık değil, aynı zamanda kurumsal düzeyde de yapısal özerkliğin sağlanması gerekmektedir. Atama süreçlerinden başlayarak karar alma mekanizmalarına kadar tüm işleyişin dış etkilerden arındırılması, ancak sistemin yargıdan

bağımsız bir tahkim organı olarak yapılandırılmasıyla mümkün olabilir. Aksi takdirde, alınan kararların objektifliği hem hukuki hem etik açıdan sürekli olarak sorgulanacaktır.

Bu bağlamda, Türkiye'de mevcut spor tahkim kurullarının, bağımsızlık ve tarafsızlık ilkeleri bakımından evrensel spor hukuku standartlarıyla örtüşmediği sonucuna ulaşılmıştır. Kurulların hem kurumsal yapılanma hem de işleyiş açısından ciddi reformlara ihtiyaç duyduğu, araştırma verilerinden açık biçimde anlaşılmaktadır. Bağımsızlık ilkesine aykırı atama süreçleri, şeffaf olmayan karar alma yapıları ve federatif etkilerden arındırılmayan kurumsal pozisyonlar, spor yargılamasının adalet üretme işlevini doğrudan zayıflatmaktadır.

Sonuç olarak, araştırma çerçevesinde ulaşılan bu bulgular, Türkiye’de tahkim kurullarının bağımsız, tarafsız ve güvenilir yapılar haline gelebilmesi için radikal bir yeniden yapılanmanın zorunlu olduğunu göstermektedir. Bu yeniden yapılanma, yalnızca kişilerle değil, sistemin tüm bileşenleriyle birlikte kurgulanmalı; atama süreçlerinden organizasyon yapısına, karar gerekçelerinin açıklanmasından kamuya hesap verebilirliğe kadar bütüncül bir kurumsal dönüşüm hedeflenmelidir. Böyle bir dönüşüm, sadece ulusal spor yargısında adalet duygusunun yeniden tesis edilmesini değil, aynı zamanda Türkiye’nin uluslararası spor hukukunda saygın bir konuma gelmesini de sağlayacaktır.

Araştırmanın “İki Farklı Tahkim Kurulu Yapısının Değerlendirilmesi” temasına ilişkin elde edilen bulgular, Türkiye’de mevcut spor tahkim sisteminin çift başlı yapısının hem avantajlarını hem de dezavantajlarını ortaya koymaktadır. Bu yapı, Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesindeki Tahkim Kurulu ile Türkiye Futbol Federasyonu’na bağlı Tahkim Kurulu olmak üzere iki farklı organizasyonun varlığını içermektedir. Yapılan nitel analizler, söz konusu ikili yapının bazı açılardan uzmanlaşma ve hız açısından katkı sağladığını, ancak bütüncül bir adalet sisteminin işlerliğini zayıflattığını göstermektedir.

İkili yapı kapsamında belirlenen ilk bulgu, tahkim kurullarının farklı spor branşlarına yönelik olarak uzmanlaşabilme potansiyelidir. Özellikle futbol gibi karmaşık ve ticari yönü ağır basan bir spor dalında, federasyon bünyesindeki tahkim kurulunun yıllar içinde geliştirdiği deneyim sayesinde daha hızlı ve daha alanına özgü kararlar üretebildiği gözlemlenmiştir. Aynı şekilde, futbol dışındaki spor dallarının uyumsuzluklarının Gençlik ve Spor Bakanlığı’na bağlı tahkim kurulu tarafından ele alınması, spor dallarına göre ayrıştırılmış bir uzmanlık modelini mümkün kılmaktadır. Bu bağlamda, uzmanlaşmaya dayalı yapı sayesinde, dosyaların türüne göre içerik bilgisi yüksek kararlar verilebilmekte;

bu da süreçlerin hız kazanmasına ve uyuşmazlıkların daha kısa sürede çözümlenmesine katkı sağlamaktadır.

Ancak öte yandan, bu iki farklı kurulun varlığı, spor yargısı içinde birlik ve tutarlılık sorunlarını beraberinde getirmektedir. İki ayrı yapının var olması, benzer veya aynı hukuki meselelerde farklı kararların alınmasına zemin hazırlayabilmekte; bu durum ise spor hukuku uygulamalarında belirsizlik yaratmaktadır. Bu bağlamda ortaya çıkan en önemli sorunlardan biri, yargı kararlarının öngörülebilirliğini ve istikrarını sağlayacak içtihadi sürekliliğin zayıflamasıdır. Aynı nitelikteki uyuşmazlıklarda farklı kurullardan çıkan çelişkili kararlar, hem sporcular hem kulüpler açısından ciddi bir hukuki güvensizlik ortamı yaratmakta; bu da adaletin eşit uygulanabilirliği ilkesini zedelemektedir.

İkili yapının getirdiği diğer bir sorun, yargı sürecinin idari anlamda karmaşıklaşmasına neden olmasıdır. Spor alanındaki paydaşlar, hangi tahkim kurulunun hangi uyuşmazlığa yetkili olduğuna dair net bir ayırım yapmakta zorlanabilmekte, bu da başvuru süreçlerinin işlevselliğini azaltmaktadır. Süreçlerin farklı işleyişe sahip kurullar üzerinden yürütülmesi, hem zaman kaybına hem de karar süreçlerinde gereksiz tekrarlara neden olabilmektedir. Ayrıca yargı kararlarında tutarlılık sağlanamaması, özellikle emsal karar ihtiyacının yüksek olduğu spor hukuku alanında önemli bir zayıflık yaratmaktadır.

Tüm bu bulgular ışığında, mevcut ikili yapının kısa vadede bazı işlem kolaylıkları sağlasa da, uzun vadede kurumsal bütünlük ve yargı güvenliği açısından riskler barındırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Spor hukukunda adaletin sağlanabilmesi yalnızca hızlı karar almakla değil, aynı zamanda bu kararların tutarlı, eşit uygulanabilir ve hukuk devleti ilkelerine uygun olmasıyla mümkündür. Bu çerçevede, mevcut çift başlı tahkim yapısının spor yargılamasında bütüncül bir yaklaşıma engel teşkil ettiği ve yapısal reform ihtiyacını artırdığı değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak, araştırmanın bu bölümünde elde edilen bulgular, Türkiye'deki spor tahkim sisteminin iki ayrı kurul üzerinden işlemeye devam etmesinin, bazı alanlarda uzmanlık ve hız gibi avantajlar sunsa da, hukuk birliği ve karar tutarlılığı açısından ciddi dezavantajlar doğurduğunu ortaya koymuştur. Bu bağlamda, spor tahkiminde daha merkezi, yeknesak ve özerk bir yapı oluşturulması gerektiği yönündeki görüşler güçlenmiş; bu yönde atılacak adımların sporcuların ve kulüplerin adil yargılanma hakkını güçlendireceği, aynı zamanda spor yargısının itibarını artıracacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın “Uluslararası Spor Tahkimi (CAS) Yapısının Değerlendirilmesi” temasına ilişkin bulguları, spor dünyasında küresel düzeyde kabul gören tahkim organı olan Spor Tahkim Mahkemesi’nin (CAS), hem uluslararası standartları belirleme gücüne hem de çeşitli eleştiriler karşısında sürdürülebilirliğini koruma çabasına işaret etmektedir. Katılımcıların değerlendirmeleri, CAS’ın küresel spor yargısı üzerindeki etkisini ve bu yapının Türkiye açısından nasıl algılandığını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda elde edilen bulgular, iki temel alt temada toplanmıştır: Uluslararası normlara uyumluluk ve eleştirilere karşı yapısal dayanıklılık.

İlk olarak, uluslararası normlara uyumluluk bağlamında CAS’ın spor hukuku alanında evrensel standartlar oluşturan merkezi bir otorite olarak konumlandığı görülmektedir. Uluslararası düzeyde faaliyet gösteren spor federasyonları ve organizasyonları tarafından tanınan ve uygulanan CAS kararları, spor hukuku alanında yargı birliğini ve öngörülebilirliği sağlamada önemli bir rol üstlenmektedir. Bu yapı sayesinde sporcular, kulüpler ve federasyonlar, farklı ülkelerde ortaya çıkan uyuşmazlıklarda ortak bir hukuki referans çerçevesine ulaşabilmektedir. CAS’ın bu normatif etkisi, uluslararası sporun düzenleyici çerçevesinin oluşmasında temel bir araç olarak değerlendirilmekte; dolayısıyla sporun küresel düzlemde hukuki bir standarda bağlanmasını mümkün kılmaktadır.

Bununla birlikte, CAS kararlarının ulusal hukuk sistemleriyle entegrasyonu konusu, özellikle farklı ülkelerin kendine özgü spor mevzuatları dikkate alındığında çeşitli zorlukları beraberinde getirmektedir. Türkiye gibi spor hukuku altyapısını henüz kurumsal bağımsızlık temelinde yeterince şekillendirememiş ülkelerde, CAS kararlarının iç hukuka etkisi sınırlı kalabilmekte; hatta yerel düzenlemelerle çelişebilen bir boyut da kazanabilmektedir. Bu durum, CAS’ın uluslararası otoritesine rağmen, kararlarının uygulanabilirliği açısından ülkesel bağlamlarda farklılıklar doğurmakta ve hukuki uyum sorunları ortaya çıkarmaktadır. Bu bağlamda, CAS’ın kararlarının etkili şekilde hayata geçirilebilmesi için, ulusal spor hukuk sistemlerinde de bu normatif yapıya uygun reformların gerçekleştirilmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

İkinci alt tema olan eleştirilere karşı yapısal dayanıklılık başlığı altında, CAS’ın uluslararası spor kamuoyunda zaman zaman şeffaflık, tarafsızlık ve temsilde adalet konularında eleştirildiği görülmektedir. Özellikle karar gerekçelerinin yeterince açık olmaması ve bazı davalarda karar süreçlerinin kamuoyuna kapalı olması, şeffaflık eksikliği eleştirilerini gündeme getirmektedir. Bunun yanında, büyük uluslararası

federasyonların CAS üzerindeki etkisi olduğu yönündeki algılar da kurumun bağımsızlığı konusunda soru işaretleri doğurabilmektedir. Ancak araştırma bulguları, bu eleştirilere rağmen CAS'ın yapısal olarak varlığını sürdürme, kendini yenileme ve reformlara açık olma kapasitesine sahip olduğunu da ortaya koymaktadır.

Uluslararası Spor Tahkim Konseyi (ICAS), spor uyuşmazlıklarının çözümüne yönelik olarak görev yapan Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi'nin (CAS) finansman ve idaresinden sorumlu birim olarak yapılandırılmıştır. ICAS, CAS'ın hakem listesini oluşturmanın yanı sıra, spor uyuşmazlıklarının bağımsız ve tarafsız bir şekilde çözülmesini sağlama görevini üstlenmiştir. CAS'ın en üst organı olan Spor Tahkim Konseyi hem bağımsızlık ilkesi hem de tarafların haklarının korunmasını güvence altına alarak, bu alanın en önemli aktörlerinden biri konumundadır. Aynı zamanda CAS'ın idari işleyişi ve finansal kaynaklarının yönetimi de ICAS tarafından gerçekleştirilmektedir.

1994 yılında İsviçre Federal Mahkemesi'nin verdiği bir karar, CAS'ın bağımsızlığına ilişkin önemli bir dönüm noktası oluşturmuştur. Mahkeme, Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin (IOC) taraf olduğu bir uyuşmazlıkta, CAS'ın yapısal bağımsızlığına dair soru işaretleri dile getirmiştir. Mahkeme, CAS ile IOC arasındaki ilişkiyi, bir federasyon ile ona bağlı bir organ arasındaki ilişkiye benzeterek, CAS'ın bağımsızlık algısının güçlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bu eleştiriler üzerine, 1994 yılında kapsamlı bir reform süreci başlatılmış ve CAS'ın yapısal bağımsızlığı pekiştirilmiştir. Benzer bir ilişkinin, Türkiye'deki tahkim kurulları ile Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) ve Gençlik ve Spor Bakanlığı arasındaki ilişkide de gözlemlendiği ifade edilebilir.

1994 reformları kapsamında, CAS yeni bir Spor Tahkim Kodu'nu yürürlüğe koymuş ve bu kod, CAS'ın işleyişine dair temel hukuki çerçeveyi oluşturmuştur. Spor Tahkim Kodu, tahkim işlemlerine ek olarak arabuluculuk süreçlerini de kapsayacak şekilde genişletilmiş ve bu tarihten itibaren CAS, spor uyuşmazlıklarının çözümünde hem tahkim hem de arabuluculuk mekanizmalarını etkin bir şekilde uygulamaya başlamıştır. Bu reformlar, CAS'ın bağımsızlık ve tarafsızlık ilkelerini daha güçlü bir şekilde benimsemesini sağlamış, uluslararası spor uyuşmazlıklarında güvenilir bir otorite olarak konumlanmasına katkıda bulunmuştur.

CAS'ın tarafsızlık ve bağımsızlık ilkeleri yönünden eleştirilere maruz kalması, bu kurumun güvenilirliğini doğrudan etkileyebilecek bir unsur olmakla birlikte; kurumsal kapasitesi, iç denetim mekanizmaları ve uluslararası kabul görmüş prosedürleri sayesinde

bu eleştirileri absorbe edebilecek bir yapıya sahip olduğu da vurgulanmaktadır. Özellikle farklı ülkelerden gelen hakemlerin davalarda yer alması, kararların kolektif biçimde alınması ve belirli ilke kararlarının kamuoyuna açıklanması, bu yapısal dayanıklılığı destekleyen unsurlar arasında yer almaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, araştırma kapsamında elde edilen veriler, CAS'ın uluslararası spor tahkimindeki merkezi konumunu hem yapısal hem de normatif düzeyde güçlendirdiğini göstermektedir. Bununla birlikte, ulusal hukuk sistemleriyle olan ilişkisinde yaşanan uyum sorunları ve şeffaflık-temsili gibi başlıklarda kurumsal gelişime açık olduğu anlaşılmaktadır. Türkiye açısından değerlendirildiğinde ise, CAS'ın işleyiş ilkelerinin ve karar mekanizmalarının referans alınarak ulusal düzeyde bağımsız, tarafsız ve özerk bir spor tahkim sisteminin kurulması gerektiği yönünde bir ihtiyaç öne çıkmaktadır. Böyle bir yapı, hem ulusal spor yargısının evrensel standartlara uyumunu sağlayacak hem de sporcuların ve paydaşların hak arama yollarını güçlendirecektir.

Sonuç olarak, bu tema çerçevesinde elde edilen bulgular, CAS'ın uluslararası spor hukukunda merkezi bir aktör olduğunu, ancak şeffaflık, entegrasyon ve temsilde adalet gibi konularda eleştirilere maruz kaldığını; buna karşın kurumsal direncini ve norm üretme kapasitesini sürdürdüğünü göstermektedir. Türkiye'nin de bu yapısal deneyimden yararlanarak, kendi spor tahkim modelini geliştirirken CAS'ın güçlü yönlerinden ilham alması ve zayıf yönlerinden kaçınması gerektiği anlaşılmaktadır. Bu da ancak, yapısal reformlara açık, evrensel normlara duyarlı ve bağımsız bir tahkim sisteminin inşasıyla mümkündür.

Araştırmanın “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Türkiye Kararı ve Yapısal Reform Gereksinimi” temasına ilişkin bulguları, Türkiye'deki spor tahkim sisteminin hem ulusal hem de uluslararası insan hakları standartlarıyla ciddi uyumsuzluklar taşıdığını ve bu nedenle yapısal reformlara ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. Elde edilen veriler, AİHM'nin Türkiye aleyhine verdiği kararların sadece hukuki değil, aynı zamanda sosyopolitik düzeyde de önemli yankılar uyandırdığını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, katılımcıların değerlendirmeleri iki temel alt tema altında toplanmıştır: AİHM kararına yönelik tepkiler ve tahkim kurullarında yapılması gereken reform ihtiyacı.

İlk alt tema olan AİHM kararına yönelik tepkiler çerçevesinde, Türkiye'deki spor tahkim sisteminin tarafsızlık, bağımsızlık ve etkin başvuru yolları bakımından Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hükümlerine aykırı uygulamalar içerdiği kabul edilmiştir. AİHM

tarafından verilen ihlal kararları, spor dünyasında adalet arayışının kurumsal mekanizmalarla yeterince güvence altına alınmadığını ortaya koymuş, bu durum ise hem hukukçular hem de spor camiası açısından reform taleplerini gündeme taşımıştır. Araştırma katılımcılarının büyük çoğunluğu, AİHM kararlarının sadece bireysel başvurulara dair sonuçlar doğurmakla kalmayıp, spor yargılaması sisteminin temel yapısını sorgulanabilir hale getirdiği görüşündedir. Bu değerlendirme, adil yargılanma hakkı, etkili başvuru yolu ve yargı merciinin tarafsızlığı gibi temel insan hakları ilkelerinin spor tahkiminde uygulanabilirliğini doğrudan gündeme taşımaktadır.

Bulgular, AİHM kararlarının Türkiye’de spor tahkim sistemine duyulan güveni sarstığını ve sporcuların hak arama mücadelesine yeni bir boyut kazandırdığını göstermektedir. Bu kararların etkisiyle, sporcuların, kulüplerin ve spor hukukçularının mevcut sistemin dönüşmesi gerektiğine dair talepleri belirginleşmiştir. Bu süreç, yalnızca bir hukuki değişim ihtiyacını değil; aynı zamanda spor alanında daha demokratik, hesap verebilir ve şeffaf bir yargı yapısına duyulan beklentiye de yansıtılmaktadır. AİHM’nin tespit ettiği yapısal eksiklikler, Türkiye’nin uluslararası yükümlülükleri kapsamında reform zorunluluğunu pekiştirmektedir.

İkinci alt tema olan yapısal reform ihtiyacı ise, mevcut tahkim kurullarının işleyişindeki sorunlara odaklanmaktadır. Araştırma bulguları, Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu ve Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu’nun yargı organı niteliğini taşıyamadığını, dolayısıyla adil ve bağımsız bir yargılamanın gerekliliklerini yerine getirmediğini göstermektedir. Özellikle karar alma süreçlerinin federatif yapıdan bağımsız olmaması, atama süreçlerinin liyakat esasına dayanmaması ve başvuru yollarının sınırlılığı gibi unsurlar, mevcut kurumsal yapının meşruiyetini tartışmalı hale getirmektedir.

Katılımcıların değerlendirmeleri, bu iki kurulun da kapsamlı bir şekilde yeniden yapılandırılması gerektiğine işaret etmektedir. Reform önerileri, yalnızca kurumsal değişiklikleri değil; aynı zamanda yasal çerçevenin yeniden düzenlenmesini, atama ve karar alma süreçlerinde bağımsızlık güvencelerinin artırılmasını, şeffaflık ilkelerinin hayata geçirilmesini ve bireylerin etkili başvuru haklarının güçlendirilmesini içermektedir. Bu öneriler, spor tahkim sisteminin sadece iç hukuk normlarına değil, aynı zamanda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarına da uygun hale getirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Araştırmanın genel sonuçlarına göre, AİHM kararlarının Türkiye spor yargılaması üzerindeki etkisi, yalnızca bireysel başvuru bağlamında değil, sistemsel dönüşüm çağrısı niteliğindedir. Bu kararlar, Türkiye'nin spor tahkim alanında evrensel insan hakları standartlarıyla çelişen uygulamalarını görünür kılmış; bu görünürlük ise reform ihtiyacını hukuki, toplumsal ve politik düzeyde tartışmaya açmıştır. Bu bağlamda spor tahkiminde bağımsız, tarafsız, hızlı ve etkin çalışan yeni bir yapılanmanın kurulması, yalnızca normatif bir gereklilik değil; aynı zamanda Türkiye'nin uluslararası hukuk alanındaki konumunu güçlendirecek stratejik bir adımdır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) 2024 yılına ilişkin istatistiklerine göre, Mahkeme önündeki toplam derdest başvuru sayısı 60.350 olarak kaydedilmiştir. Türkiye hakkında derdest durumda bulunan başvuru sayısı ise 21.600'dür. Bu sayı, Türkiye'yi en fazla başvuru yapılan ülke konumuna getirmektedir. 2024 yılında adil yargılanma hakkına (AİHS m.6) ilişkin 13 ihlâl kararı verilmiş, bu sayı 2023 yılında 17 olarak kaydedilmiştir.

AİHS'nin 6. maddesi, adil yargılanma hakkına ilişkin temel güvenceleri düzenlemektedir. Bu hak, bireylerin hak ve yükümlülüklerini ilgilendiren hukukî uyuşmazlıklarda ve cezai isnatlarda bağımsız ve tarafsız bir mahkeme önünde, makul sürede ve aleni şekilde yargılanmasını güvence altına almaktadır. Türkiye hakkında verilen ihlâl kararları incelendiğinde, 6. madde kapsamındaki başlıca sorunların yargılamaların makul sürede tamamlanmaması, mahkemelerin bağımsızlık ve tarafsızlığına ilişkin kuşku ile yargı kararlarının gerekçesizliği olduğu görülmektedir. Bu durum, AİHM içtihatları ışığında yapısal bir sorun olarak değerlendirilmektedir. Yargı sistemine yönelik bu eleştiriler, sadece bireysel başvurularla sınırlı kalmamakta; hukuk devletinin kurumsal sürdürülebilirliğini de tehdit eden bir nitelik arz etmektedir. Bu nedenle, AİHS m.6'nın etkin biçimde uygulanması, hem bireysel adaletin sağlanması hem de demokratik hukuk devletinin işlerliğinin korunması bakımından kritik önemdedir.

Spor hukuku bağlamında adil yargılanma hakkının önemi, özellikle spor federasyonları bünyesindeki disiplin ve tahkim yargılamalarında belirgin şekilde ortaya çıkmaktadır. Türkiye'deki spor tahkim sistemine yönelik AİHM tarafından verilen kararlar, bu alandaki yapısal eksiklikleri açıkça ortaya koymuştur. Ali Rıza ve Diğerleri/Türkiye, Sedat Doğan/Türkiye, Deniz Naki ve Amed Sportif Faaliyetler Kulübü Derneği/Türkiye, Ekşioğlu ve Mosturoğlu/Türkiye ve İbrahim Tokmak/Türkiye kararlarında, Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'nun bağımsız ve tarafsız bir mahkeme olmadığı, dolayısıyla AİHS m.6 kapsamında güvence altına alınan adil yargılanma hakkını ihlâl

ettiği sonucuna varılmıştır. Sporcuların ve kulüplerin mesleki geleceğini doğrudan etkileyen disiplin ve lisans kararlarının, yargı denetimine kapalı şekilde kesinleşmesi, hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır. AİHM içtihadı uyarınca, spor yargısının özerk olması, bağımsız ve tarafsız olma yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz. Aksine, spor alanında da adil yargılanma hakkının tüm unsurlarıyla geçerli olduğu vurgulanmaktadır. Bu çerçevede, Türkiye’de spor tahkim sisteminin yeniden yapılandırılması ve AİHS standartlarına uygun hale getirilmesi gerekliliği açık biçimde ortaya çıkmaktadır.

Sonuç olarak, AİHM kararlarının etkisiyle gün yüzüne çıkan bu yapısal eksiklikler, Türkiye’de spor tahkim sisteminin yeniden inşa edilmesi gerektiğini açık biçimde ortaya koymuştur. Bu yeniden yapılanma, sadece mevcut kurulların reforme edilmesiyle değil; aynı zamanda bağımsız ve merkezi bir spor tahkim mahkemesi modelinin benimsenmesiyle mümkün olabilecektir. Böyle bir yapı, hem insan haklarına dayalı bir yargılama ilkesinin işlerliğini sağlayacak hem de Türkiye’nin spor hukukunda uluslararası normlarla bütünleşmiş bir sisteme geçişini mümkün kılacaktır.

Araştırmanın “Türk Spor Tahkim Mahkemesi Modeli Üzerine Görüşler” temasına ilişkin bulguları, Türkiye’de mevcut tahkim sisteminin yetersizlikleri karşısında ileri sürülen alternatif bir çözüm önerisi olan tek ve merkezi bir spor tahkim mahkemesi modelinin hem potansiyel avantajlarını hem de sınırlılıklarını kapsamlı bir biçimde ortaya koymaktadır. Katılımcıların değerlendirmeleri doğrultusunda bu modelin sunduğu fırsatlar ile taşıdığı yapısal riskler, iki alt tema çerçevesinde ele alınmıştır: “Tek bir tahkim kurulu modelinin avantajları” ve “Tek bir tahkim kurulu modelinin dezavantajları.”

Öncelikle, tek bir ve merkezi tahkim kurulunun oluşturulmasına yönelik görüşlerde, bu modelin hızlı, etkili ve standardize edilmiş karar süreçleri oluşturma bakımından önemli bir potansiyel taşıdığı vurgulanmaktadır. Katılımcılar, mevcut sistemde yaşanan dağınıklık ve çok başlılık sorununun, merkezi bir yapıyla giderilebileceği kanaatindedir. Bu model sayesinde uyuşmazlıkların daha kısa sürede çözümlenebileceği, karar alma süreçlerinin disipline edilebileceği ve spor hukuku alanında yargı birliğinin sağlanabileceği öne sürülmektedir. Ayrıca, bu yapının içtihat birliği oluşturma kapasitesi daha yüksek olacağından, sporcular ve kulüpler açısından daha öngörülebilir bir yargı sistemi tesis edilebilecektir. Hızlı karar alma yeteneği, özellikle sportif faaliyetlerin zamana duyarlı yapısı göz önüne alındığında, sistemin işlevselliğini büyük ölçüde artıracaktır.

Bununla birlikte, bu modelin taşıdığı bazı yapısal risklerin de göz ardı edilmemesi gerektiği bulgularla ortaya konmuştur. Özellikle farklı spor dallarının kendi iç dinamiklerine ve ihtiyaçlarına sahip olması, tek bir kurulun bu alanların tamamına aynı derecede hâkim olmasını zorlaştırabilecek bir faktör olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, farklı branşlara özgü uyumsuzlukların uzmanlaşmış alt birimler yerine merkezi bir kurulda ele alınmasının, adaletin niteliğini ve kararların derinliğini olumsuz etkileyebileceği görüşü dile getirilmektedir. Spor hukukunun çok disiplinli yapısı gereği, branşlara özgü bilgi ve deneyim gerektiren durumların tek bir merkezde etkin biçimde yürütülmesi pratikte zorluklar yaratabilir.

Bir diğer önemli çekince ise, tek bir kurulun karar alma gücünü tek elde toplayacak olması nedeniyle tarafsızlık ve bağımsızlık ilkesine ilişkin endişelerdir. Merkezi bir yapının tüm kararları bünyesinde üretmesi, bu kuruma yönelik dışsal baskıların artmasına yol açabilir; bu da kurulun kamuoyu nezdinde tarafsızlığına yönelik algının zedelenmesine neden olabilir. Ayrıca, merkezi karar alma mekanizmasının denetlenebilirliği ve hesap verebilirliği hususunda da ciddi güvencelere ihtiyaç olduğu bulgular arasında yer almaktadır. Bu yapının federasyonlardan ve siyasi otoritelerden bağımsız biçimde işlerlik kazanması, modelin başarısı açısından kritik önemdedir.

Sonuç olarak, araştırma verileri, tek bir Türk Spor Tahkim Mahkemesi modelinin kurulmasının, mevcut spor tahkim yapısında yaşanan dağınıklık, karar farklılıkları ve yargısal güvensizlik sorunlarına çözüm üretme potansiyeli taşıdığını göstermektedir. Ancak bu modelin başarıya ulaşabilmesi, yalnızca merkezi bir yapı oluşturulmasıyla değil; aynı zamanda bu yapının bağımsızlık, tarafsızlık, uzmanlık ve hesap verebilirlik ilkeleriyle donatılmasıyla mümkündür. Modelin avantajları ile sınırlılıkları arasında kurulacak denge, spor yargısının evrensel normlara uygun, etkin ve adil bir şekilde işlemesini sağlayacak temel unsuru oluşturmaktadır. Dolayısıyla, önerilen yapı yalnızca teknik bir organizasyon modeli değil; aynı zamanda bir hukuk devleti göstergesi olarak tasarlanmalı ve tüm paydaşların güvenini kazanacak şekilde yapılandırılmalıdır. Bu yönüyle, Türk Spor Tahkim Mahkemesi modeli, yalnızca yargısal etkinliği değil, aynı zamanda sporun etik temellerini ve kamuoyundaki adalet algısını güçlendirecek bir reform kapısını aralayabilir.

Ekşi'ye göre (2023), dünyadaki spor tahkim merkezlerinin incelenmesi sonucunda, çoğunluğunun Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) modelini temel alarak oluşturulduğu görülmektedir. CAS'ın ardından kurulan bu merkezler, spor

uyuşmazlıklarının çözümüne yönelik çeşitli yaklaşımlar benimseyerek farklı yapılar sergilemektedir. Bu tahkim merkezleri genel olarak dört ana başlık altında sınıflandırılabilir: yalnızca spor uyuşmazlıklarına bakan bağımsız merkezler, mevcut tahkim merkezleri bünyesinde oluşturulan birimler, sportif yapılar içerisinde kurulan tahkim mekanizmaları ve kanunla kurulan tahkim merkezleri. Yalnızca spor uyuşmazlıklarını çözmek amacıyla kurulan tahkim merkezlerine örnek olarak Suudi Arabistan Spor Tahkim Merkezi verilebilir. Bu merkez, CAS modeli esas alınarak yapılandırılmıştır. Benzer şekilde, İngiltere’de spor uyuşmazlıklarının çözümü amacıyla kurulan ve Sport Resolution Centre (SR) adıyla faaliyet gösteren bağımsız bir merkez bulunmaktadır. Hindistan’da 2021 yılında kurulan Hindistan Spor Tahkim Merkezi de bu kategoriye dahil edilebilir ve spor uyuşmazlıklarının çözümünde önemli bir rol üstlenmektedir. Sportif yapılar bünyesinde kurulan tahkim merkezleri arasında Uluslararası Binicilik Federasyonu Tahkim Mahkemesi ve Basketbol Tahkim Mahkemesi örnek olarak gösterilebilir. Bu tür merkezler, ilgili spor dallarına özgü uyuşmazlıkların çözümüne yönelik hizmet vererek daha dar bir uzmanlık alanı sunmaktadır. Kanunla kurulan spor tahkim merkezlerine ise Türkiye, Kanada ve Birleşik Arap Emirlikleri örnek verilebilir. Türkiye’de kanunla kurulmuş olan spor tahkim merkezi, hali hazırda faaliyet göstermekte olup spor uyuşmazlıklarının çözümünde önemli bir işlev üstlenmektedir. Son olarak, genel tahkim merkezleri bünyesinde oluşturulan ve yalnızca spor uyuşmazlıkları için özelleşmiş birimler de bulunmaktadır. Bu duruma örnek olarak Alman Spor Tahkim Mahkemesi verilebilir. Bu yapı, genel tahkim merkezinin altında faaliyet göstermekle birlikte spor tahkimine yönelik özel bir uzmanlık alanı sunmaktadır.

Basketbol Tahkim Mahkemesi (Basketball Arbitral Tribunal - BAT), basketbol sporuna ilişkin hukuki uyuşmazlıkların hızlı, basit ve makul maliyetlerle çözüme kavuşturulması amacıyla Uluslararası Basketbol Federasyonu (FIBA) tarafından oluşturulmuş bağımsız bir tahkim organıdır. İsviçre hukukuna tabi olarak faaliyet gösteren bu mahkeme, özellikle sporcular, antrenörler, menajerler ve kulüpler arasındaki sözleşmeye dayalı uyuşmazlıkların çözümüne yönelik olarak kurulmuştur. 2006 yılında "FIBA Tahkim Mahkemesi" adıyla tesis edilen bu yapı, daha sonra FIBA'dan kurumsal olarak ayrılarak bağımsız bir tahkim organı haline gelmiştir. Bu ayrılma süreci, Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi'nin (Court of Arbitration for Sport - CAS) geçmişte Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nden (IOC) bağımsızlaşma sürecine benzer bir model izlenerek gerçekleştirilmiştir. Bu bağımsızlaşma, tahkim süreçlerinin tarafsızlığını ve şeffaflığını

güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Basketbol Tahkim Mahkemesi, zorunlu bir tahkim yolu olmayıp, tarafların karşılıklı rızasına dayalı olarak yetki kazanmaktadır. Başka bir ifadeyle, taraflar arasında ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümü için BAT'a başvurulması, tarafların bu yola ilişkin mutabakatına bağlıdır. Tahkim yeri olarak İsviçre'nin belirlenmiş olması nedeniyle, BAT'ın vermiş olduğu kararlar İsviçre hukukuna tabidir. BAT kararlarına karşı Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi'ne (CAS) başvuru imkânı bulunmamaktadır. Ancak taraflar, BAT'a başvurmaksızın doğrudan CAS'a gitme tercihinde bulunabilirler. Bu durum, taraflara uyuşmazlıkların çözümünde alternatif yollar arasında seçim yapma imkânı sunmaktadır. Böylece, basketbol ile ilgili uyuşmazlıklar, doğrudan CAS'a taşınabileceği gibi, öncelikle BAT aracılığıyla daha hızlı ve maliyet açısından daha etkin bir şekilde çözüme kavuşturulabilmektedir. Bu yapı, özellikle spor hukukunda uzmanlaşmış bir tahkim mekanizması olarak, basketbol camiasına özgü ihtiyaçlara cevap vermeyi hedeflemektedir. (Orhan ve Özkurt, 2023).

Amerikan hukuk sisteminde sporla ilgili uyuşmazlıklar için özel bir mahkeme bulunmamaktadır. Bunun yerine, bu tür uyuşmazlıklar genellikle Amerikan Tahkim Derneği (American Arbitration Association - AAA) tarafından çözümlenmektedir. AAA, spor uyuşmazlıklarının çözümünde uzmanlaşmış bir yapı olup, yalnızca tahkim yöntemini değil, aynı zamanda arabuluculuk ve diğer alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerini de etkin bir şekilde kullanmaktadır. Derneğin, doping gibi hassas konular dahil olmak üzere sporla ilişkili her türlü uyuşmazlıkta yetkili olduğu kabul edilmektedir. Amerikan Tahkim Derneği, uyuşmazlıkların çözümünde tarafsızlık ve bağımsızlık ilkelerine sıkı bir şekilde bağlıdır. Bu özellik, spor dünyasında adil bir çözüm sürecinin sağlanmasına yönelik önemli bir güvence sunmaktadır. Ayrıca, AAA tarafından alınan tahkim kararlarına karşı, Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi'ne (Court of Arbitration for Sport - CAS) itiraz edilebilme imkânı bulunmaktadır. Bu durum, spor uyuşmazlıklarının çözüm sürecinin uluslararası düzeyde de denetlenebilir olmasını sağlamaktadır. AAA'nın spor tahkimindeki önemi, ABD'de spor uyuşmazlıklarının çözümüne yönelik olarak sunduğu esnek, hızlı ve tarafsız süreçlerden kaynaklanmaktadır. Örneğin, doping, oyuncu sözleşmeleri, transfer anlaşmazlıkları ve sponsorluk ihlalleri gibi geniş bir yelpazede hizmet sunmaktadır. Bunun yanı sıra, AAA, spor uyuşmazlıklarında tarafların gönüllü olarak bir araya gelmesini teşvik eden arabuluculuk mekanizmalarını da kullanarak, uyuşmazlıkların daha hızlı ve daha az maliyetli bir şekilde çözüme kavuşmasını sağlamaktadır. Uluslararası bağlamda, Amerikan Tahkim Derneği'nin spor

uyuşmazlıklarına yaklaşımı hem CAS ile uyumlu çalışması hem de yerel ihtiyaçlara uygun çözümler sunabilmesi açısından dikkat çekicidir. Örneğin, AAA'nın geliştirdiği kurallar ve süreçler, sporcular, kulüpler ve organizasyonlar arasında yaygın kabul görmektedir. Bunun yanı sıra, tarafsız ve alanında uzman hakemlerin atanması, uyuşmazlıkların profesyonel bir şekilde ele alınmasını sağlamaktadır. Sonuç olarak, Amerikan Tahkim Derneği, ABD'de sporla ilgili uyuşmazlıkların çözümünde önemli bir rol oynamaktadır. Dernek, spor uyuşmazlıklarında tahkim ve arabuluculuk gibi alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerini etkin bir şekilde uygulamakta ve kararlarına karşı CAS'a başvuru yolunu açık tutarak uluslararası standartlara uyum göstermektedir. Bu yaklaşım, Amerikan spor hukuk sisteminde uyuşmazlıkların etkin ve adil bir şekilde çözülmesine büyük katkı sağlamaktadır (Ekşi, 2018).

Katar Spor Tahkim Kurumu (Qatar Sports Arbitration Foundation- QSAF), sporla ilgili uyuşmazlıkların tahkim ve arabuluculuk yöntemleriyle çözülmesi amacıyla kurulmuş bağımsız bir yapıdır. Bu kurum, Katar Olimpiyat Komitesi, Katar Futbol Federasyonu, Katar Yıldızlar Ligi ve Katar Oyuncular Birliği'nin iş birliğiyle hayata geçirilmiştir. QSAF, spor uyuşmazlıklarını sadece Katar'da değil, aynı zamanda bölgesel düzeyde de ele alarak çözüm sunmaktadır. Kuruluş sürecinde, Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi (Court of Arbitration for Sport - CAS) örnek alınmış ve bölgenin özel gereksinimlerine uygun bir yapı geliştirilmiştir. Bu model, uluslararası en iyi uygulamaları benimseyerek, tarafsızlık, şeffaflık ve etkinlik ilkelerini temel almıştır. Kuruluşun temel amacı, sporla ilgili uyuşmazlıkları, hızlı, etkili ve dünya standartlarına uygun bir sistem çerçevesinde çözmektir. Bu bağlamda, QSAF, spor camiasında güvenilir ve erişilebilir bir yargı mekanizması sağlayarak, tahkim ve arabuluculuk süreçlerini sade, şeffaf ve profesyonel bir şekilde yürütmeyi hedeflemektedir. Kurum, spor dünyasındaki artan uyuşmazlık sayısına ve bunun getirdiği maliyetlere çözüm üretmek için uzmanlaşmış bir yargı organı olarak önemli bir ihtiyacı karşılamaktadır.

Bu farklı modeller, ulusal ve uluslararası düzeyde spor uyuşmazlıklarının çözümüne yönelik çeşitli yaklaşımlar sunmakta ve spor dünyasındaki hukuki ihtilafların çözümünde önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle CAS modelinin birçok ülkeye rehberlik ettiği görülmekle birlikte, farklı ihtiyaçlar ve hukuki yapıların etkisiyle çeşitlilik göstermektedir.

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (TMOK) tüzüğünde yer alan 40. maddeye göre, TMOK Genel Kurulu, Yönetim Kurulu, Konsey ve benzeri kurulların sporla ilgili

aldıkları kararlara karşı, TMOK Yüksek Danışma ve Disiplin Kurulu'na itirazda bulunulabilir. Yüksek Danışma ve Disiplin Kurulu'nun verdiği kararlara karşı ise, kararın tebliğ edildiği tarihten itibaren 21 günlük kesin süre içerisinde Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi'ne (CAS) temyiz başvurusu yapma hakkı bulunmaktadır. CAS'ın vereceği karar, genel olarak kesin nitelik taşımakla birlikte, İsviçre Federal Mahkemesi'ne, belirli usul kuralları çerçevesinde sınırlı şartlarda itiraz edilebilme imkânı mevcuttur.

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi'nin Yüksek Danışma ve Disiplin Kurulu'nun itirazlar üzerine verdiği kararlara karşı, Türkiye iç hukukunda başvurulabilecek bir tahkim kurulu bulunmamaktadır. Aynı şekilde, bu kurulun kararlarının Türk yargı sistemine taşınması da mümkün değildir. Bu durum, sporla ilgili uyuşmazlıkların çözümünde uluslararası bir merciye başvurulmasını zorunlu kılmaktadır. Ancak, Türkiye'de bir Spor Tahkim Mahkemesi'nin kurulması halinde, bu tür uyuşmazlıkların uluslararası spor tahkim mahkemesine gitmeden önce, iç hukuk çerçevesinde denetlenmesi ve kontrol edilmesi imkânı sağlanabilecektir. Bu durum, hem sporcuların ve spor kuruluşlarının haklarının daha etkin bir şekilde korunmasına hem de uluslararası spor hukuku ile uyumlu bir iç hukuk mekanizmasının geliştirilmesine katkıda bulunacaktır.

Ekşi'ye göre (2020) İstanbul Tahkim Merkezi (ISTAC), İstanbul Finans Merkezi'nin kurulması sürecinde tahkime olan ihtiyacın artmasıyla birlikte, 6570 sayılı İstanbul Tahkim Merkezi Kanunu çerçevesinde devlet tarafından tesis edilmiş bağımsız bir tahkim kurumudur. Alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinden biri olan tahkimin Türkiye'de yaygınlaştırılması amacıyla kurulan ISTAC, özellikle merkezi bir tahkim kurumunun eksikliği ve sivil toplum tarafından oluşturulan tahkim merkezlerinin yeterli kurumsal yapıya ulaşamaması nedeniyle devlet desteğiyle hayata geçirilmiştir. Dünya genelinde tahkim merkezlerinin çoğunlukla sivil toplum kuruluşları tarafından kurulması yaygın bir uygulama olmakla birlikte, Türkiye'de tahkim mekanizmasının bu şekilde gelişmemesi ve kurumsal bir tahkim sistemine duyulan ihtiyaç, ISTAC'ın yasal bir düzenlemeyle oluşturulmasını gerekli kılmıştır. Bu durum, Türkiye Futbol Federasyonu'nun (TFF) da kanunla kurulmuş olmasıyla benzerlik göstermektedir. Diğer ülkelerde futbol federasyonları genellikle sivil toplum inisiyatifiyle kurulurken, Türkiye'de bu süreç yasal düzenlemelerle şekillenmiştir. ISTAC, ihtiyari tahkim faaliyetlerini yürütmenin yanı sıra, tahkim dışında arabuluculuk hizmetleri de sunmaktadır. Özellikle yabancılık unsuru taşıyan ticari uyuşmazlıkların çözümünde önemli bir alternatif olarak öne çıkmaktadır. Uluslararası yatırımcılar ve yabancı tarafların Türkiye'deki uyuşmazlıklarını uluslararası

standartlara uygun bir şekilde çözebilmeleri amacıyla ISTAC'ın faaliyet alanı giderek genişlemektedir. Spor hukuku alanında da tahkim faaliyetlerine katkı sağlamak amacıyla İstanbul Tahkim Merkezi bünyesinde özel bir komisyon oluşturulmuştur. Bu komisyon, spor hukukuna özgü uyuşmazlıkların tahkim yoluyla çözülmesine yönelik çalışmalar yürütmekte olup, ISTAC'ın alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizmalarındaki rolünü daha da güçlendirmeyi hedeflemektedir. Bu kapsamda, ISTAC, hem ulusal hem de uluslararası düzeyde tahkim ve arabuluculuk alanında önemli bir kurumsal yapı haline gelmektedir.

Literatürde dile getirilen bu görüşler, Türkiye'deki spor tahkim sisteminin yeniden yapılandırılmasına yönelik farklı bakış açıları sunmaktadır. Öneriler, bağımsızlık ve tarafsızlığın sağlanması, tahkim yapısının merkezi ve yeknesak bir sisteme dönüştürülmesi ile tahkim kararlarının yargısal denetime açık hale getirilmesi gibi unsurları ön plana çıkarmaktadır. Sporda tahkim sisteminin uluslararası standartlara uygun olarak geliştirilmesi hem hukuki altyapının güçlendirilmesi hem de spor uyuşmazlıklarının adil ve etkin bir şekilde çözüme kavuşturulması açısından önem arz etmektedir.

Bu bağlamda, Türkiye'de bir Spor Tahkim Mahkemesi'nin kurulması, spor hukuku alanında yaşanan uyuşmazlıkların daha hızlı, etkin ve adil bir şekilde çözümlenmesine olanak tanıyacaktır. Ayrıca, bu tür bir mekanizmanın varlığı, sporcuların ve spor kuruluşlarının uluslararası arenada daha güçlü bir konuma gelmesine de yardımcı olacaktır. Bu nedenle, spor hukuku alanında yaşanan gelişmelerin takip edilmesi ve uluslararası standartlara uygun bir iç hukuk sisteminin oluşturulması büyük önem taşımaktadır.

5.1. 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu ile Getirilen Değişiklikler

26 Nisan 2022 tarihinde yürürlüğe giren 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu, spor alanında köklü düzenlemeler içermekle birlikte, özellikle Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Tahkim Kurulu'nun bağımsızlık ve tarafsızlığına ilişkin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarıyla uyum sorununu büyük ölçüde sürdürmektedir. Bu çerçevede, Ali Rıza ve Diğerleri/Türkiye, Sedat Doğan/Türkiye, Deniz Naki ve Amed Sportif Faaliyetler Kulübü Derneği/Türkiye,

Ekşioğlu ve Mosturoğlu/Türkiye ve İbrahim Tokmak/Türkiye kararlarında ifade edilen yapısal eleştiriler, yasal zeminde yeterli karşılık bulamamıştır.

7405 sayılı Kanun ile Tahkim Kurulu'nun görev süresi, yönetim kurulunun görev süresinden bağımsız olarak dört yıl şeklinde belirlenmiş, üyelerin istifa veya çekilme dışında görevden alınamayacağı hükme bağlanmıştır. Ayrıca, kurul üyelerinin görevlerine başlamadan önce TFF Yönetim Kurulu üyeleri huzurunda tarafsız ve bağımsız şekilde görev yapacaklarına dair yemin etmeleri öngörülmüştür. Kurul üyelerine ilişkin olarak “hiçbir makam, merci, organ ya da kişinin talimat veremeyeceği” açıkça düzenlenmiş ve teorik düzeyde bağımsızlık teminatı sağlanmıştır. Ancak bu düzenlemeler, pratikte ve kurumsal yapı açısından AİHM kararlarında tespit edilen demokratik meşruiyet ve çoğulculuk eksikliklerini gidermekten uzaktır.

AİHM, özellikle TFF Genel Kurulu'nun bileşiminin çoğulcu temsile imkan tanımadığı, kulüplerin ağırlıklı etkisi nedeniyle diğer paydaşların iradelerinin yeterince yansıtılmadığı ve bu durumun Tahkim Kurulu seçim süreçlerini doğrudan etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Bu bağlamda, seçim usulünün çoğulcu, şeffaf ve demokratik bir yapıya kavuşturulması gerektiği açıkça belirtilmiştir. Ancak 7405 sayılı Kanun ile bu yönde herhangi bir kurumsal reform yapılmamış, aksine mevcut yapının benzeri yasal bir zemin kazanmıştır. Bu durum, AİHM kararlarının öngördüğü dönüşümün tersine çevrilmesi anlamına gelmekte, dolayısıyla hukuk devleti ilkesine ve uluslararası yükümlülöklere aykırılık teşkil etmektedir.

Buna ek olarak gerek TFF Tahkim Kurulu gerekse Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu (GSB Tahkim) nezdinde yapılan yargılamalarda “gerekçeli karar yazımı” konusundaki ciddi eksiklikler dikkat çekmektedir. Bu eksiklik hem savunma hakkını hem de yargılamanın denetlenebilirliğini zedelemekte, adil yargılanma hakkının uygulanabilirliğini ortadan kaldırmaktadır. Kamu Denetçiliği Kurumu'nun 04.07.2022 tarihli 2022/168 sayılı tavsiye kararında bu durum açıkça belirtilmiş, kararların gerekçeli olması gerektiği vurgulanmış olmasına rağmen uygulamada bir değişiklik gözlenmemiştir. Yine 08.11.2023 tarihli 2023/6896 sayılı karar ile Gençlik ve Spor Bakanlığına “kararların gerekçeli yazılması” yönünde açık bir tavsiyede bulunulmuş, bu da sistematik bir eksikliğin varlığını ortaya koymuştur.

Diğer yandan, Anayasa'nın 59. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan ve spor federasyonlarının tahkim kurullarına verilen yetkilerin “kesin” olduğuna ilişkin

düzenleme, Türk spor hukukunda belirsizlik ve karmaşaya neden olmaktadır. Zira bu kurulların yargısal niteliği bulunmamakta, idari karar alma mekanizmaları olarak faaliyet göstermelerine rağmen yargı yetkisine benzer şekilde karar vermektedirler. Bu durum, hem anayasal yetki sınırları hem de evrensel hukuk ilkeleri bakımından tartışmalıdır. AİHM kararları da bu noktaya işaret etmekte ve söz konusu kurulların gerçek anlamda yargı organı olmadıkları hâlde bağlayıcı ve kesin kararlar vermelerinin hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmadığını ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, 7405 sayılı Kanun ile getirilen düzenlemeler teorik düzeyde bazı iyileştirmeler içermekle birlikte, AİHM kararlarının gerektirdiği demokratik temsile dayalı kurumsal reformlar yapılmamış; seçim usulü, kararların gerekçelendirilmesi ve anayasal yetki sınırları gibi temel alanlardaki sorunlar giderilememiştir. Tahkim Kurulu'nun yeniden yapılandırılması, yalnızca uluslararası yükümlülüklerin yerine getirilmesi bakımından değil, aynı zamanda spor yargılamasının meşruiyetinin güçlendirilmesi ve spor camiasında yargıya olan güvenin tesis edilmesi açısından da zorunlu görülmektedir.

5.2. Model Önerisi

5.2.1. Türk Spor Tahkim Mahkemesi Model Önerisi: CAS Benzeri Bir Yapının Türkiye'ye Uygulanması

Türkiye'de sporla ilgili uyuşmazlıkların çözümünde tahkim ve arabuluculuk yöntemlerini benimseyen bir yapı ihtiyacı ön plandadır. Bu bağlamda, spor uyuşmazlıklarının çözümünü sağlamak amacıyla iki organın kurulması önerilmektedir: Türk Spor Tahkim Mahkemesi Komisyonu (TSTMK) ve Türk Spor Tahkim Mahkemesi (TSTM). TSTMK'nın temel işlevi, tahkim ve arabuluculuk süreçlerini desteklemek, TSTM'nin bağımsızlığını ve tarafların haklarını korumaktır. Ayrıca TSTM'nin yönetim ve finansman sorumluluğunu üstlenecektir. TSTM ise tahkim ve arabuluculuk süreçlerini yürütecek, bir veya üç hakemden oluşan paneller aracılığıyla uyuşmazlıkları çözecek bir organ olarak yapılandırılacaktır. Bu süreçlerde, hakem ve arabulucu listeleri kullanılacak ve arabuluculuk prosedürleri TSTM Arabuluculuk Kuralları doğrultusunda yürütülecektir.

5.2.2. Mevcut Spor Yargısı ve Merkezi Tahkim İhtiyacı

Türkiye'deki spor yargı sistemi, federasyonların ilk derece hukuk kurulları ile TFF Tahkim Kurulu ve Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu (GSB Tahkim) arasında

bölünmüş bir yapıdadır. Ancak bu mevcut sistem, kararların standardizasyonunu zorlaştırmakta, farklı spor dallarında özgürlük ilkesini zedeleyebilmekte ve etkin bir hukuk düzenini engellemektedir. Bu dağınıklığın giderilmesi ve merkezi bir tahkim yapısının oluşturulması amacıyla TSTM'nin kurulması gereklidir. Böyle bir yapı, tüm spor dallarını kapsayan ve farklı tahkim mekanizmalarını birleştiren bir çözüm sunacaktır. Federasyonlar bünyesinde bulunana ilk derece hukuk kurullarının vermiş olduğu kararları da itiraz yoluyla inceleme (temyiz) ve karar verme yetkisine sahip olacaktır.

5.2.3. Federasyonların İlk Derece Hukuk Kurulları ve Düzenlemeler

Federasyonlar bünyesinde faaliyet gösteren ilk derece hukuk kurulları yapısı itibariyle korunmalı ve güçlendirilmelidir. Bu kurullarda üyelerin seçim süreçleri, eğitim ve karar süreçlerinin şeffaflığı gibi konularda iyileştirme ihtiyacı bulunmaktadır. Bağımsızlık ve tarafsızlık konusunda güçlendirilmeli. İlk derece hukuk kurulu üyelerinin spor hukukunda uzmanlık sahibi olmaları, düzenli eğitim almaları ve karar süreçlerinin şeffaf ve gerekçeli şekilde yürütülmesi gereklidir.

Federasyonların ilk derece hukuk kurullarının kararlarına karşı itirazlar, genellikle TFF Tahkim Kurulu veya Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu gibi farklı yapılar ele alınarak oluşturulmuştur. Ancak bu çok başlı yapı hem kararların standardizasyonunu zorlaştırmakta hem de farklı spor dalları arasında farklılığa yol açmaktadır.

5.2.4. Türk Spor Tahkim Mahkemesi'nin (TSTM) Temel Özellikleri

TSTM, spor uyuşmazlıklarının çözümünde merkezi bir tahkim mekanizması sağlayacaktır. Yapı, bağımsızlık, tarafsızlık, etkinlik ve uluslararası uyumluluk ilkeleri üzerine inşa edilecektir. Hakemler, federasyonlardan ve kamu otoritelerinden bağımsız olarak atanacak, tahkim ve arabuluculuk süreçleri hızlı ve adil şekilde yürütülecektir. Ayrıca TSTM, CAS modelinden esinlenerek uluslararası tahkim kurallarıyla uyumlu çalışacak bir yapı sunacaktır. Kararlar, uluslararası düzeyde geçerliliğe sahip olacak şekilde hazırlanacaktır.

TSTM, tüm spor dallarının farklı şekilde, farklı tahkim mekanizmalarını tek çatı altında toplar.

Karar seçeneklerinde hiçbir sportif veya politik otoritenin etkisi bulunmamalıdır. Tahkim parçalarının kısa sürede sonuçlanması sağlanacak şekilde, hızlı ve etkin bir çalışma sistemi benimsenmelidir. CAS gibi uluslararası tahkim ülkelerinin sürdürülebilirinden yararlanılarak örnek bir yapı geliştirilebilir. TSTM'nin kurulması için bir komisyon

oluşturulmalı ve bu komisyon üyelerinin seçimi için, TFF'nin üyeleri belirlemesi, GSB'nin üyeleri belirlemesi ve TMOK'nin üyeleri belirlemesi gibi vb.

5.2.5. Hakem ve Arabulucu Listelerinin Oluşturulması

TSTM, geniş bir hakem ve arabulucu listesi oluşturmalı ve bu listede spor hukukunda uzmanlaşmış kişiler yer almalıdır. Hakemlerin seçiminde adil ve şeffaf bir süreç izlenmeli, tarafsızlık ilkesini destekleyecek otomasyon sistemleri kullanılmalıdır. Hakemler, mesleki tecrübe, uzmanlık ve düzenli eğitimlerle desteklenmeli, en az 10 yıllık deneyime sahip kişiler arasından seçilmelidir. Listeler, spor dallarının çeşitliliğini kapsayacak şekilde düzenlenmeli ve futbol, basketbol, voleybol gibi büyük branşların yanı sıra daha az bilinen spor dallarındaki uyuşmazlıkları çözebilecek uzmanları da içermelidir.

5.2.6. Türk Spor Tahkim Mahkemesi'nin Kanuni Temelleri

TSTM'nin kurulması, detaylı bir yasal düzenleme gerektirir ve şu ilkeler üzerine inşa edilmelidir: Mahkeme, bir kanunla kurulmalı ve tüzel kişiliğine sahip olmalıdır. Özel hukuk hükümlerine tabi olmalıdır. İdari ve mali özerklik sağlanmalı, mali yapı başlangıçta devlet bütçesinden desteklenmeli ve daha sonra harçlar, bağışlar ve yargılama giderleri ile sürdürülebilir hale getirilmelidir. Ayrıca, bağımsız bir atama süreci ile üyeler seçilmeli, federasyon ve kamu otoritelerinin etkisinden uzak bir yapı oluşturulmalıdır.

5.2.7. TSTM Kararlarının Yargı Denetimi

TSTM'nin kararları, gerekçeli ve şeffaf olmalıdır. Kararlar, Yargıtay bünyesinde oluşturulacak spor uyuşmazlıklarına özgü bir daire tarafından denetlenmeli, gerektiğinde Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru hakkı tanınmalıdır. Sporun yönetim ve disipline ilişkin kararlarına karşı sadece Hukuk Muhakemeleri Kanununda belirtilen nedenler ile temyiz başvurusu yapılabilmesi. Sözleşmesel ve diğer uyuşmazlıklarda ise olağan yargı kanun yolu devam ettirilmelidir. Bu süreçler, hukuki korumanın etkinliğini ve kararların adil bir şekilde incelenmesini sağlayacaktır.

TSTM'nin vermiş olduğu kararlar ilam niteliğinde olmalı ve cebri icraya elverişli olmalıdır. TSTM tüm spor federasyonları tarafından tanınmalı ve uygulamada herhangi bir sorun yaşanmaması için ilgili federasyonların süreci titizlikle uygulaması sağlanmalı.

Türk Spor Tahkim Mahkemesi kararlarına itiraz durumunda iç hukuk yollarının tüketilmesi açısından Yargıtay denetimi ve Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru

yapılmasının düzenlenmesi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan ihlal başvurularını önemli derecede azaltacaktır.

5.2.8. Daire Sistemi ile İş Bölümü

TSTM, iş yükünü ve uzmanlık gerekliliklerini dikkate alarak bir daire sistemi benimseyebilir. Olağan Tahkim Dairesi, federasyonların disiplin ve yönetim kurulu kararlarını inceleyecek; Sözleşmesel Uyuşmazlıklar Dairesi, sporcu, kulüp ve sponsorlar arasındaki sözleşme uyuşmazlıklarını çözecek; Temyiz Dairesi, düzenleyici işlemleri ve kararların hukuki denetimini yapacak; Arabuluculuk Dairesi ise uyuşmazlıkları hızlı şekilde arabuluculuk yoluyla çözecektir.

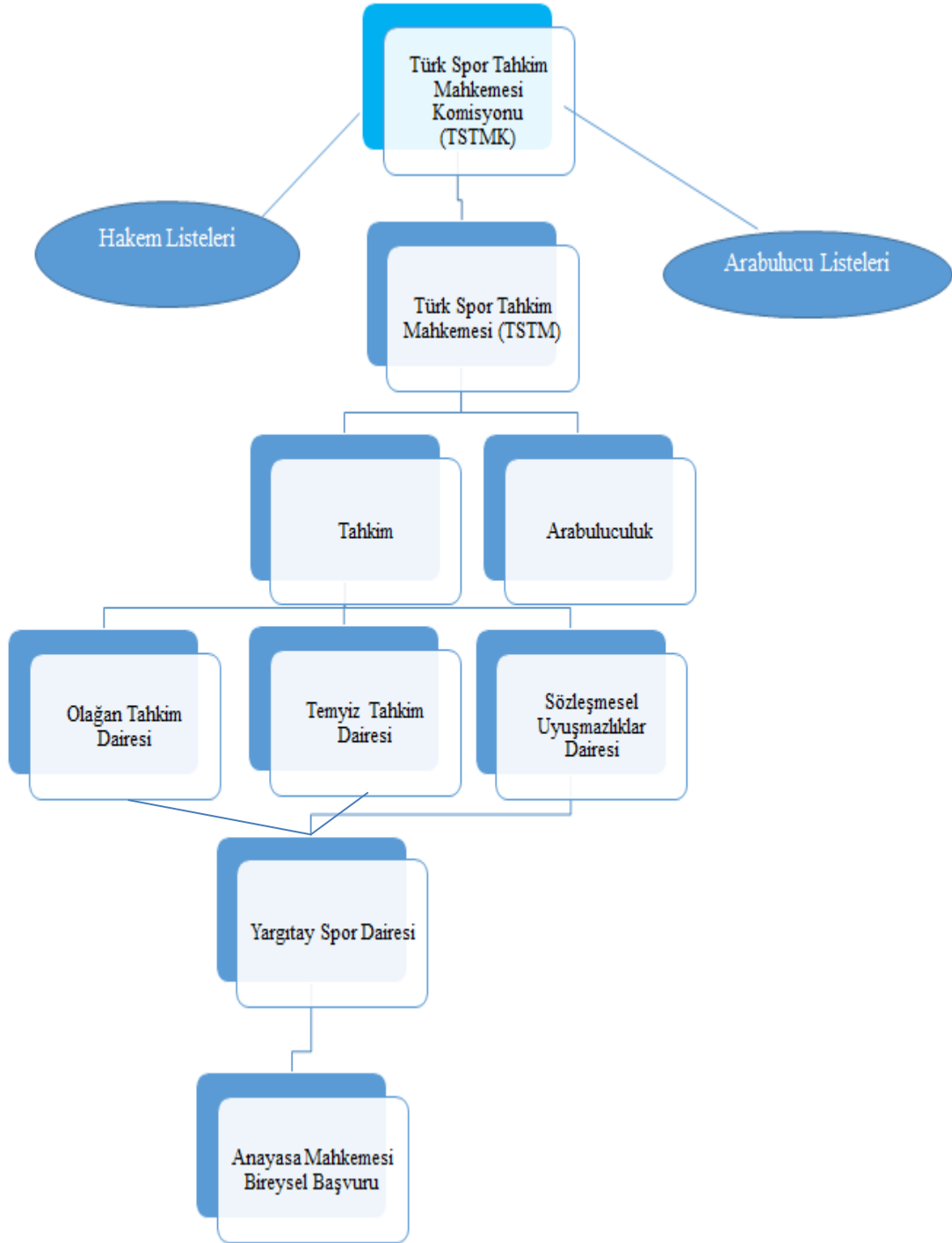

5.3. Sonuç

Türk Spor Tahkim Mahkemesi, Türkiye’de spor hukukunun daha etkin, adil ve uluslararası standartlara uyumlu bir yapıya kavuşmasını sağlayacak önemli bir adımdır. Önerilen yapı, hızlı, bağımsız ve tarafsız bir çözüm mekanizması sunarak spor uyuşmazlıklarının çözümünde güvenilir bir sistem oluşturacaktır. CAS’ın uluslararası deneyimlerinden ilham alınarak hazırlanan bu model hem Türkiye’deki hem de bölgesel düzeydeki spor uyuşmazlıklarına çözüm sunacak bir yapı inşa etmeyi hedeflemektedir. Bu sistem, sporun her düzeyinde adaletin tesisine katkı sağlarken Türkiye’yi spor hukukundaki uyuşmazlıkların çözümü noktasında bölgesel bir güç haline getirecektir.

Tablo 5.1. Model Önerisi Tablosu

5.4. Öneriler

- Tahkim Kurulu ve diğer spor yargı organlarının tüm kararlarını gerekçeli şekilde yazmaları ve bu kararları kamuya açık hale getirmeleri sağlanmalıdır. Bu uygulama, hukuki denetimin etkinliğini artıracığı gibi sporcuların ve diğer ilgililerin karar süreçlerini anlamasına da katkı sağlayacaktır.
- Tahkim Kurulu'nun kararlarında gerekçe bulunmaması yönünde yapılan şikâyetlerin Kamu Denetçiliği Kurumu tarafından dikkate alındığı görülmekle birlikte, bu tavsiyelerin fiilen uygulanabilmesi için gerekli önlemler alınmalı.
- Tahkim yargılamasında şeffaflık ve hesap verebilirliğin sağlanması amacıyla kurul kararlarının elektronik ortamda erişilebilir bir veri tabanında yayımlanması zorunlu hale getirilmelidir. Bu veri tabanı, spor hukukçuları, akademisyenler ve ilgililer açısından önemli bir kaynak işlevi görecektir.
- Spor uyuşmazlıklarının çözümünde kullanılan iç hukuk yollarının, yalnızca federasyon kurulları ile sınırlı kalmaması sağlanmalı; Yargıtay ve Anayasa Mahkemesi gibi üst yargı mercilerine erişim olanakları genişletilmelidir. Bu sayede sporcuların anayasal haklarının etkin korunması mümkün olacaktır.
- Anayasa'nın 59. maddesinde düzenlenen ve spor hukukuna özgü zorunlu tahkim kurumunun kaldırılması yönünde anayasal düzeyde bir değişiklik yapılmalıdır. Zira zorunlu tahkim uygulaması, tarafların iradesine aykırıdır ve adil yargılanma hakkı açısından ciddi riskler barındırmaktadır.
- 7405 Sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu'nda yer alan hükümler, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) kararlarında belirtilen ihlal gerekçeleri dikkate alınarak yeniden gözden geçirilmelidir. Özellikle TFF Tahkim Kurulu ve GSB Tahkim Kurulu'nun seçim usulü ve kurumsal bağımsızlığı yeniden yapılandırılmalıdır.
- TFF Tahkim Kurulu üyelerinin seçim süreci, çoğulculuk esasına dayalı, şeffaf ve katılımcı bir genel kurul mekanizmasıyla gerçekleştirilmelidir. Üyelerin görev süresi, görevden alınma şartları ve kurumsal güvenceleri açık biçimde düzenlenmeli ve keyfî müdahalelere kapalı bir yapı kurulmalıdır.
- Spor yargısı kurumlarının işleyişinde uluslararası standartlar esas alınmalı; özellikle Uluslararası Tahkim Mahkemesi (CAS) uygulamaları dikkate alınarak uyumlaştırma süreçleri başlatılmalıdır.

- Disiplin kurulları ve tahkim organlarının, kararlarını yalnızca sonuç bildirimi şeklinde değil, detaylı hukuki gerekçeler içerecek biçimde kaleme almaları teşvik edilmelidir. Bu yönde kurul üyelerine yönelik hukuki eğitim ve mesleki kapasite artırımı sağlanmalıdır.
- Spor hukukuna ilişkin normatif düzenlemelerin yalnızca yasal metinlerle değil, uygulama birliğini sağlayacak ikincil mevzuat ve yönergelerle desteklenmesi gerekmektedir. Bu süreçte, sporun dinamik yapısı göz önünde bulundurularak esnek ve hızlı revize edilebilir düzenlemeler tercih edilmelidir.
- Spor Tahkim Mahkemesi kurulması yönünde hukuki ve kurumsal zemin oluşturulmalı; bu mahkeme, bağımsız ve tarafsız bir yargı organı olarak, spor hukukuna özgü ihtilaflarda nihai karar mercii işlevi görmelidir. Bu yapı, Türkiye’de adil yargılanma hakkının spor alanında da güvence altına alınmasına katkı sağlayacaktır.
- Gelecekte yapılacak araştırmalarda, farklı aktörlerin (sporcular, yöneticiler, federasyon temsilcileri, hukukçular) görüşlerine yer verilmeli ve nitel bulgular nicel veriyle desteklenerek kapsamlı analizler sunulmalıdır. Bu sayede, spor hukuku alanında politika yapıcılara ve yasa koyuculara daha somut öneriler geliştirilebilecektir.

5.4.1. Gelecek Araştırmalar İçin Öneriler

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemiyle sınırlı sayıda katılımcı üzerinden yürütülmüş ve mevcut durumun derinlemesine analizine odaklanmıştır. Ancak spor hukuku gibi çok aktörlü ve dinamik bir alanda daha kapsamlı ve genellenebilir sonuçlara ulaşmak adına farklı yöntemsel yaklaşımların benimsenmesi önem arz etmektedir. Bu bağlamda, gelecek araştırmalar için aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- Nitel bulguların geçerliliğini artırmak amacıyla, daha geniş örneklemelerle gerçekleştirilecek nicel çalışmalar yapılmalıdır. Bu sayede spor hukukuna ilişkin algılar, sorunlar ve beklentiler daha objektif biçimde ölçülebilir.
- Farklı katılımcı profillerine yer verilerek çok boyutlu bir analiz ortamı oluşturulmalıdır. Özellikle sporcular, kulüp yöneticileri, hakemler ve federasyon temsilcileri gibi çeşitli paydaşların görüşlerinin derinlemesine incelenmesi, alana dair daha bütüncül bir perspektif geliştirilmesine katkı sunacaktır.
- Karar alma mekanizmaları, kurumsal bağımsızlık, yargısal denetim ve şeffaflık gibi temalar, disiplinlerarası bir bakış açısıyla yeniden ele alınmalıdır. Bu

bağlamda, hukuk, sosyoloji, siyaset bilimi ve kamu yönetimi disiplinlerinden yararlanarak kapsamlı çözümler yapılması önerilmektedir.

- Uluslararası karşılaştırmalı çalışmalar yapılarak, Türkiye'deki spor tahkim sisteminin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Adalet Divanı (CJEU) ve CAS kararları ışığında değerlendirilmesi, model önerileri geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.
- Sporcuların hak arama özgürlüğü, hukuki güvenceleri ve yargı yoluna erişimleri özelinde yapılacak saha araştırmaları, doğrudan uygulayıcıların deneyimlerini yansıtarak mevzuatın ve uygulamanın geliştirilmesine yön verebilir.
- Tahkim Kurulu kararlarının içeriği, yapısal özellikleri ve yargısal gerekçelendirme düzeyi içerik analizi yöntemiyle incelenmeli; karar kalitesinin zaman içindeki değişimi değerlendirilmelidir.
- Tahkim ve disiplin kurullarında görev alan kişilerin mesleki yeterlilikleri, atama kriterleri ve karar alma süreçlerine ilişkin nitel görüşmeler yoluyla elde edilecek bulgular, kurumsal yeniden yapılanma çalışmalarına veri sağlayabilir.

Bu öneriler doğrultusunda ileride yapılacak akademik çalışmalar, yalnızca bilimsel literatüre katkı sunmakla kalmayacak, aynı zamanda Türkiye'de spor hukukunun daha adil, şeffaf ve denetlenebilir bir yapıya kavuşmasına da hizmet edecektir.

6. KAYNAKLAR

- Abanazır, S. C. (2022). *Spor hukukuna giriş*. Adalet Yayınevi.
- Akyıldız, A. (2020). Sporda zorunlu tahkimin sorunlu yapısı ve sözleşmesel uyuşmazlıklar. *Türkiye Barolar Birliği Spor Hukuku Kurulu, Av. Türker Aslan Armağanı*, 57-80.
- Asker, S. (2017). *1982 Anayasası'nın 59. maddesi bağlamında Spor Tahkim Kurulu kararlarının denetimi* [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Bağlan, A. M. (2022). *Sporda uluslararası tahkim yargılaması ve Türkiye'de hukuki durum* (Güncellenmiş 5. baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Bağlan, A. M. (2022). *Sporda uluslararası tahkim yargılaması ve Türkiye'de hukuki durum*. Seçkin Yayıncılık.
- Baykan, M., & Yeniay, L. (2019). Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru bağlamında spor tahkim kurullarının kararları. *İzmir Barosu Dergisi*, 84(3), 137-166.
- Berg, B. L., & Lune, H. (2020). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (A. Arı & Y. Yavuz, Çev. Ed.). Konya.
- Bozkurt, M. N. (2010). Spor hukuku uyuşmazlıklarının çözümünde milletlerarası spor tahkim mahkemesi. *Ankara Barosu Dergisi*, 68(2), 165-190. <http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/tekmakale/2010-2/2010-2-bozkurt.pdf>
- Çakır, G. (2024). *Türk spor hukukunda tahkim kurullarının yargılama yetkisi ve kararlarının icrası* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi.
- Çalka, F. (2016). Adil yargılanma bağlamında Türk spor tahkimi. *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4(1), 21-42.
- Çetin, E. (2024). *Spor uyuşmazlıklarının çözümünde adil yargılanma hakkı: AIHS'in kurumsal gereklilikleri bağlamında CAS, TFFTK ve GSBTK özelinde bir değerlendirme* [Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Duygun, A. M. (2023). Anayasa yargısında spor hukuku uyuşmazlıkları. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 14(2), 554-567. <https://doi.org/10.21492/inuhfd.1349678>
- Ekşi, N. (2015). *Spor tahkim hukuku*. Beta Basım Yayın.
- Ekşi, N. (2018). Başlıca spor tahkim mahkemeleri, spor tahkim türleri, spor tahkimine ilişkin sorunlar ve Türk spor tahkimi için öneriler. *Sporda Hak İhlalleri ve Denetim Çalıştay Raporu* (ss. 162-182). Kamu Denetçiliği Kurumu Yayınları.
- Ekşi, N. (2023, 24 Şubat). Cas dışında başlıca spor tahkim merkezleri. *Legal*. <https://legal.com.tr/blog/genel/cas-disinda-baslica-spor-tahkim-merkezleri/#:~:text=Alman%20Spor%20Tahkim%20Mahkemesi%2C%20spor,%C3%A7r%C3%A7eve%20ger%C3%A7ek%20bir%20tahkim%20merkezi%20dir.>
- Erbeyin, N. F. (2023). TFF hukuk kurullarının bağımsızlığı ve tarafsızlığı. *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(2), 539-554.
- Erbeyin, N. F. (2024). CAS temyiz yargılamasında uygulanacak hukuk. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 57, 363-376. <https://doi.org/10.54049/taad.1418499>
- Erkekli, T. (2017). *Spor hukukunda tahkim ve uluslararası tahkim mahkemesi (CAS)* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi].
- Erkiner, K. (2010). *Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi CAS: 2010 değişikliklerini içeren açıklamalı İngilizce-Türkçe mevzuatı*. XII Levha Yayıncılık.
- Ertaş, Ş. & Petek, H. (2011). *Spor hukuku* (Genişletilmiş 2. baskı). Yetkin Yayınları.
- Gençlik Spor Genel Müdürlüğü (2008) *Spor şurası*. “Spor Teşkilatının Yeniden Yapılanması Komisyon Raporu”, 26-28 Kasım 2008 GSGM Spor Şurası 2008 Kitabı, Ankara
- Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü. (2008). *Spor şurası: Alt komisyon toplantı raporları* (18-19 Haziran 2008). Ankara.
- Gerçekler, H. (2023). *Spor hukuku* (Güncellenmiş 2. baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Gündoğdu, F. (2019). TFF Tahkim Kurulu yargılamasının adil yargılanma hakkı bakımından değerlendirilmesi. *TBB Dergisi*, 140, 141-170.

- Gürbüz, A. (2023). Spor Tahkim Mahkemesi'nin (CAS) isminde yer alan “tahkim” ve “mahkeme” kavramlarının incelenmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(48), 921-941. <https://doi.org/10.46928/iticusbe.1252441>
- Gürbüz, A. (2024). *Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) ve kararlarının iptali* [Doktora Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Gürten, K., & Erenel, E. (2012). Lex sportiva: Spor hukukunun küreselliği. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3(1), 298.
- Koçak, T. E. (2007). *Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu* (1. baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Köse, H. A. (2014). Türk Spor Tahkim Mahkemesi (projesi). *Spor Hukuku Yazıları (Av. Kısmet Erkiner Armağanı)* (ss. 145-162). İstanbul: İstanbul Barosu Yayını.
- Lincoln, Y. ve Guba, E. (1985). *Naturalistic inquiry: Establishing Trustworthiness*, Beverly Hills.
- Orhan, Ü., & Özkurt, E. (2023). *Spor hukuku*. Adalet Yayınevi.
- Özelçi, A. (2010). *Türkiye Futbol Federasyonu'nun Türk hukukundaki yeri* (1. baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Özen, M. (2024). *Profesyonel futbolcu sözleşmesi ve sözleşmeden kaynaklanan uyuşmazlıkların ulusal ve uluslararası çözüm merci ve yolları*. Adalet Yayınevi.
- Özsoy, S. (2008). Spor hukukunda tahkim. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri*, 3(1), 15-29.
- Pak, G. (2023). *Spor uyuşmazlıklarında Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) yargılama usulü*. Seçkin Yayıncılık.
- Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (3. baskı). (M. Bütün & S. B. Demir, Çev. Ed.). Pegem Akademi.
- Üçışık, H. F. (2021). Spor yargısında tek tahkim kurul önerisi. *Av. Türker Aslan Armağanı* (ss. 669-688). Türkiye Barolar Birliği Yayınları.
- Vurgun, Ş. (2024). *Uluslararası örgüt kararlarının Türk spor hukuku üzerindeki teorik etkisinin örnek kararlar ışığında incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Kocaeli Üniversitesi.]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Yeşildal, S. (2023). *Türkiye Futbol Federasyonu hukuk kurullarının yargılama yetkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yurdakul, İ. K. (2013). Veri toplama araçlarında bulunması gereken nitelikler. A. A. Kurt (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri* (ss. 84-133). Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Yurt, Ç. (2023). *Spor ve hukuk*. Adalet Yayınevi.

7. EKLER

Ek - 1. Etik Komisyon Formu

T.C.
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU
BAŞVURU DEĞERLENDİRME FORMU

	ARAŞTIRMANIN ADI	Türk Spor Tahkim Mahkemesi Kurulması Model Önerisi
	ARAŞTIRMANIN TÜRÜ	☐ Anket/Ölçek/Skala Çalışması ☐ Gözlemsel Çalışma ☒ Niteliksel Çalışma ☐ Diğer
	GELEN EVRAK SAYISI ve TARİHİ	203415 sayılı ve 15.02.2024 tarihli yazı
	YÜRÜTÜCÜ/DANIŞMAN (Unvan, Ad-Soyad, Kurum, Bölüm)	Öğr. Gör. Tolga HANAYOĞLU Yozgat Bozok Üniversitesi - Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Prof. Dr. Mehmet GÜÇLÜ – Yozgat Bozok Üniversitesi
	ARAŞTIRMACILAR (Unvan, Ad-Soyad, Kurum, Bölüm)	

KARAR BİLGİLERİ	KARAR NO: 11/69	TARİH: 21.02.2024
	Yukarıda bilgileri verilen Etik Kurulu başvuru dosyası ile ilgili belgeler araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş çalışmanın başvuru dosyasında belirtilen merkezlerde gerçekleştirilmesinde etik sakınca <u>bulunmadığına</u> oybirliği ile karar verildi.	
	Değerlendirme Sonucu	
	☒	Uygundur
	☐	Düzeltilme gereklidir (Açıklayınız)
	☐	☐ Düzeltmeleri görmek istiyoruz ☐ Düzeltmeleri görmemize gerek yok
☐	Uygun değildir (Açıklayınız)	
☐	Açıklama	

ÇALIŞMA ESASI	Yozgat Bozok Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Yönergesi
---------------	---

SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU ÜYELERİ

Ek - 2. Görüşme Soruları

1. Ülkemizdeki Tahkim kurullarının (TFF Tahkim ve GSB Tahkim) atanması, bağımsızlığı ve tarafsızlığı konusunda neler söylemek istersiniz?
2. Ülkemizde ikili tahkim kurulu olmasının avantajları ve dezavantajları hakkında ne düşünüyorsunuz?
3. Spor Tahkim Mahkemesi'nin (CAS) yapılanması hakkında ne düşünüyorsunuz?
4. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin TFF Tahkim Kurulu hakkındaki yapısal reform gerektiği yönündeki Türkiye'yi tazminata mahkûm etmesi konusundaki düşünceleriniz nelerdir?
5. Türk Spor Tahkim Mahkemesi adında tek bir tahkim kurulu oluşturulması modelini değerlendirir misiniz?